

Usomhi Onete oyi iJesu iKirisiti ni iLuku O keke

Irokhase

¹ Egbu egbọ e she roshẹka keke emini e bhale ya tse nya eghẹghẹ oyi anye. ² Ezeze abi egbọ eni e gue ungmehi oyi Eshinegba le, ni e rote igbaekele ri eloe me we abi e li de, igho e li gue we ye anye, ni anye ro ligho keke we. ³ Aborokhia khi eni ingme ena, khi rote igbaekele mhi te towe okpe, loli o ro ti mhe eloe, ni mhi kuegbe-a keke abi e li de ghi e, yeye iTiofilosi ni a ri ekpe e na, ⁴ Ishegho ni u ro ya lese egbegbi ingme ni e la emini a sese e.

A guele shi eke khi, a ya bia ifoni

⁵ Okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba oghuo ni a lu iZakaraya o ya la o eghẹghẹ oyi oghie ni a lu Erodu ni o mhuẹ eke iJudia. Oni iZakaraya o khi otuoghuo igbhogbho ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba ni Abija o li la. A lu ughue oli Enizabeti ni o khi omiomi Eroni.* ⁶ Oni omose ona ali ughue oli, e khi egbọ ni e pfuase shi odalo oyi Eshinegba, ni e ri ishi eyi Eshinegba a gbe akanya. ⁷ E a bia omọ itobo khi Enizabeti aga o khi. Wewe ava-ava e she womhe.

⁸ Eleghuo, khi ugamhi o te iku egbọ ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba ni iZakaraya o la, ⁹ obọ o mu iZakaraya khi loli o ya lo Owa oyi Eshinegba ya tose ituale afu era ukhomhi atete. Igho eni igbhogbho

* 1:5 Li ze 1 Okhe 24.10

ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinẹgba e kie kpẹ ẹ li. ¹⁰ Abi ẹghẹghẹ ni a rọ ọ toşẹ eni ituale o rọ ramhi, eni ẹgbọ ni e bhale shi oni ugamhi, e legba atukpapfe, e sọ iromhi.

¹¹ Ighọ aḡeni oyi Ẹshinẹgba ọ bhale ya migha ukiẹkiẹ obọ ita oni adido ni a la toşẹ ituale. ¹² Abi iZakaraya ọ rọ mẹ ọni aḡeni, ọ yila, ulishi oo mu ọli. ¹³ Ama ọni aḡeni ọọ li, “Khi zẹ ni ulishi o muẹ, Ẹshinẹgba ọ she suọ iromhi ni u sọ. Ughuẹ Enizabẹti, o ya bia ọmọ nẹ. Iḡoni khi eva ni u ya lu ọli. ¹⁴ Ọni ọmọ, ọ ya ri oghẹlẹ ali iregbemu ghi ẹ. Ebubu ẹgbọ e ya ghele shi ubiamhi oyọli. ¹⁵ Irari khi ọ ya fu shi odalo oyi Ẹshinẹgba. Ọ khi tigbe da onyọ ni o toto ghue. Rọte ẹlẹ ni a te ya bia li, ọ te ya mhue Ayemhe-nọ-pfuase. ¹⁶ Ẹgbọ iZireni ebubu ọ ya mu pfi bhale deba Ẹshinẹgba Ọnọmhue oyewe.† ¹⁷ Ọnọmhue ọ ya ghie ọli ralo, ọ mhue ekpabọ ali ayemhe enabi eyi Elaja. Ọ ya mu udu oyi eni e khi ita pfi ni e ke nono ingme oyi imi we. Ẹgbọ eni ẹa kpẹ ẹ suọ esọ na Ẹshinẹgba, ẹẹ suọ esọ na Ẹshinẹgba abi egbegbi ẹgbọ ẹẹ li. Ọ gbo mu ẹgbọ egbe shi eke khe Ẹshinẹgba.”‡

¹⁸ iZakaraya ọ rọ mhila ọni aḡeni, “Seẹ o li ya khuese mhe khi igesikia u ngme? Irari khi mhemhe ali ughuemhe anye she womhe.”

¹⁹ Ọni aḡeni ọọ li, eva oyemhe khi iGebuleni. Mhemhe mhia migha odalo oyi Ẹshinẹgba. Lọli ọ ghie mhe mhi ka nu ẹ ngme, mhi gue oni usomhi onete ona ye.§ ²⁰ Ama ungmenu u ke ya melea ramhi ẹghẹghẹ ni oni ungmehi ona o rọ bhale ya

† **1:16** Li zẹ iNọba 6.3 ‡ **1:17** Li zẹ iMala 4.5 § **1:19** Li zẹ iDan 8.16; 9.21; iMat 18.10

tşę, itobọ khi u waa mie emini mhi gueyę suọ ni ó bhale ya tşę shi ęghęghę oyọli.

²¹ Ęghęghę ni a ngme ena, ęgbọ e kie migha olase khę iZakaraya. Abọ e sha wę, irari khi ọ she ke tşę oni elemhi Owa oyi Ęshinęba dọşę. ²² Abi ọ ke rọ lasele ọa ke ngme unu. Eni ęgbọ e te ododę lęşę khi imekę ọ mę oni elemhi Owa oyi Ęshinęba irari khi obọ ọ ke rọ nu wę ngme.

²³ Abi ogbele ni iZakaraya ọ rọ ya ga oni ugamhi e rọ gba, ọ je apfe. ²⁴ Ighọ, ughuọli Enizabęti ọọ mę. Ọ la ufui owa iki ishe, ọa ke lasele ni ęgbọ e mę. ²⁵ Oni ọkpotoso ọọ, “Ęshinęba ọ she rięle onana na mhe. Ọ mhue isomhelemhi na mhe, Ọ rue mhe omama egbe le ukpeloe oyi ęgbọ.”

Aęeni ọ guele abi a lię bia iJesu

²⁶ Uki onuzi-esesa o gba ni Enizabęti ọ te e mę, Ęshinęba ọ ghie aęeni ni a lu iGbulęni bhale ęoli iNazaręti ni o la eke iGalili. ²⁷ Oni aęeni ọ bhale deba ọmueshi ni ọa lęşę ọmọşę ne ni a lu iMeli ni ọmọşę ni a lu iJosefu ọọ gue. Unuękpę oyi iDefidi iJosefu ọ khi.* ²⁸ Oni aęeni ọ bhale deba iMeli. Ọ tşę ọli, ọọ li, “Moo mueshi! Ęshinęba ọ she khivọşę ne! Ęshinęba ọ nuę la!”

²⁹ Oni otşę ona o ri abọ sha iMeli irari khi ọa lęşę emini otşę onana o ngme. Egbe ęa ke sheshe ọli. ³⁰ Ama ọni aęeni ọọ li, “Khi ke zę ni ulishi o muę, irari khi Ęshinęba ọ she mhọli isomhelemhi ne.” ³¹ U ya ke mę, u bia ọmọ ọmọşę, iJesu wa lu eva oyọli.† ³² Ọgbọ ọnięmhi ọ ya khi, Omi Ęshinęba nọ Yagha ne Nya a ya ke lu ọli. Ęshinęba ọ

* **1:27** Li zę iMat 1.18 † **1:31** Li zę iMat 1.21

ya rue ukpekhomhi eghiele oyi itali iDefidi na li.
³³ Ọ ya mhue omhese shi omhue-apfe oyi iGiekopu agboagbo. Eghiele oyoli ọa ya mhue ukpese.‡

³⁴ IMeli ọ mhila oni aḡeni, ọọ, “Se ingme ni u ngme ena e li bhale ya tse? Irari khi mhi aa lese omose ghue.” ³⁵ Oni aḡeni ọọ li, “Ayemhe-no-pfuase ọ ya bhale debe, eghẹghẹ agho ekpabo eyi Eshinegba no Yagha ne Nya e ya tsua rughue, omọ ni u ya bia, oni ọ pfuase Omi Eshinegba a ya ke lu ọli. ³⁶ Enizabeti inyoghuae ni a kpe e lu aga, ọ she lie me umemhi, iki esesa o la memena, abi ọ tseku khia khi ọ she womhe egho, ọ ya bia omọ. ³⁷ Irari khi aa me emini Eshinegba ọa dobe e riele.”§

³⁸ IMeli ọọ li, “Eshinegba ọ mhue mhe. O ka a tse na mhe abi u li ngme ọli.” Igho oni aḡeni ọ li vu.

IMeli ọ ya feli Enizabeti

³⁹ Eghẹghẹ ana iMeli ọ nyanya muno egbe, ọ je ẹoli ni e la epfepfe ute ena eke iJudia. ⁴⁰ Ọ ramhi apfe oyi iZakaraya, ọ tse Enizabeti. ⁴¹ Abi Enizabeti ọ ro suo otse oyi iMeli, omọ ni ọ la li elemhi ọ mu egbe nyene. Ayemhe-no-pfuase o bhale deba li. ⁴² Enizabeti ọ khueghie unu a leghe, ọọ li, “Oni a khivose na u khi elemhi ikpotso. Oni a khivose na omọ ni u ya bia ọ khi. ⁴³ Oghuo mhi khi, ni inyo Onomhue oyemhe ọ ko ya feli? ⁴⁴ Abi mhi ro lese suo otse oye, omọ ni ọ la mhe elemhi ọ ri oghẹle mu egbe nyene. ⁴⁵ Ikhivose o khi na ogbo ni ọ mie ungmemhi ni Eshinegba ọ ngme khi ọ ya roli tse.”

Uwolo ikueghie ni iMeli ọ to

⁴⁶ IMeli ọọ,

‡ 1:33 Li ze 2 iSam 7.12,13,16; Aza 9.7 § 1:37 Li ze Igbae 18.14

“Mhi ri ayemhe oyemhe
kuęghie Eshinegba.

47 Mhi rote elemhi ayemhe oyemhe
kuęghie Eshinegba Omiepfuese oyemhe.

48 Irari khi o yele mhe
ni mhia mu ęloe le.

Rote ana vu,
ęgbọ kpa, e ya ke e lu mhe,
Oni a khi vose na.*

49 Ipfuase o khi
eva oyi Eshinegba no fune,
Irari khi o riele
eminiemhi na mhe.

50 O mhue isomhelemhi
na ęgbọ nya ni ę na ulishi oyoli
rote agbhotu ya je agbhotu.

51 O ri abọ eyoli
gbe ikanya onyaloa,
o vese ęgbọ ni e mhue itiegbenga
elemhi isamhi udu eyewe kua.

52 O ti ighie tiemhile eke,†
ama o yase ęgbọ ni
e ti egbewe tiemhie nga idane.

53 O ri eminete na ęgbọ ni
okiamhi ọọ gbe le.

Ama eni e pfue,
o ku we pfue abọ-a.

54 O she ri ishiobọ ni o shi
na itawa tse.
O bhale ya kpaghie ęgbọ iZireni
eni ę ga li obọ.

* 1:48 Li ze 1 iSam 1.11 † 1:52 Li ze iJobu 5.11; 12.19

55 Abi ọ li shi ishobọ
na agbọagbọ na Aburaamu
ali imimi ọli,‡
ni ọ gbo li nu
ititawa ngme ọli agbọagbọ.”§

56 IMeli ọ nu Enizabẹti la iki esẹ neni ọ je apfe.

Abi a li bia iJoni Oni ọọ batazi ẹgbọ

57 Eghẹghẹ o ramhi ni Enizabẹti ọ rọ ya bia, ọ ya
bia ọmọ ọmose. 58 Idogbapfe ali ẹgbọ eyọli e suọ
abi Eshinegba ọọ somhi elemhi ọli. E nu ọli ghele.
59 Ogbele-elele o ramhi ni a rọ ya shele oni ọmọ a,
ee nono ni e lu ọli iZakaraya ni o khi eva oyi ita li.*

60 Inyọli ọọ we, “Iiye! Eva oyọli khi iJoni.”

61 Eni ẹgbọ ẹ ọli, “Ogbokhoghuo ọa la unuekpe oye
ni ọ kpe le eva onana ghue.”

62 Igho e ri abọ nu ita oni ọmọ ngme rọ mhila li
abi a ya ke lu oni ọmọ. 63 Ọọ we, e rue emini a keke
emhi ẹ shi ali ugba na lue. Ọ keke khi, “Eva oyọli
khi iJoni.” O ri abọ sha we nya. 64 Utoghukpe, unu
oyọli o khueghie-a, ọọ ngme, ọọ kuẹghie Eshinegba.

65 Ulishi oo mu idogbapfe egho nya. Oni ung-
memhi ẹgbọ nya e ke ngme asha kpa eke iJudia.

66 O ri abọ sha ọgbokpa ni ọ suọ oni ungmehi. Ee
mhila, “Ọmọ nabi se ọna ọ ya khi?” Irari khi obọ
oyi Eshinegba o nu ọli la.

Uwolo ikuẹghie ni iZakaraya ọ to

67 Ayemhe-nọ-pfuase ọ tiemhile shi iZakaraya ita
oni ọmọ ọ. Ọọ ngme ungmehi aguele, ọọ lie,

68 “Ikuẹghie o khi na

‡ 1:55 Li ze Igbae 17.7 § 1:55 Li ze 1 iSam 2.1-10 * 1:59 Li
ze iLev 12.3

Ẹshinegba Ọnọmhuẹ ọyi iZireni,
 itobọ khi ọ she
 bhale ya pfa
 ẹgbọ iZireni eyọli shi eke.

69 Ọ rọte unuekpẹ
 oyi iDefidi, omọ oyọli,
 mu adenomọ Ọmiepfuese
 vule na anye.

70 Abi ọ li rọte
 unu emekeguele
 ni e pfuase eyọli
 ena elele shobọ,
⁷¹ khi lọli ya tsumhi awa
 obọ oyi ebe awa
 ali eni ẹ biselemhi awa.

72 Ali khi lọli ya somhelemhi itita awa,
 ni sato ishobọ oyọli ni ọ shi na wẹ,

73 ikhi isheli ni ọ romhi
 shi emini ọ gueye ita awa Aburaamu,

⁷⁴ khi lọli ya rue awa
 obọ oyi ebe awa le,

ini awa khi ri
 ulishi ga luẹ

75 elemhi ipfuase ali ingeli enete,
 agbọgbọ kpa.

76 Yeye omimhe,
 a ya luẹ omekeguele ọyi
 Ẹshinegba nọ Yagha ne Nya;†
 irari khi u ya ralo
 ya be ode-a khe Ọnọmhuẹ.

77 Ni u rọ gueye ẹgbọ eyọli khi
 rọte igbe-olamhe-kua na wẹ,

† 1:76 Li ze iMala 3.1

e te ya mhọli imiepfuese.

78 Irari khi Eshinegba ọyawa
 ọọ mhọli ilẹlemhi,
 ọ ya zẹ ni ovọ
 imiepfuese oyọli
 o te idane ngale shi awa ọ.

79 Ali ni o rọte idane gẹ
 nga eni e la alo ebili egbe
 ali eni e la okhena eghuli.‡

Ni ọ ri awa te ode opfomhe.”

80 Igho oni omọ ọ lii fu, ọ lese ingme. Ọ la ifui
 ọdagbe ifufu ramhi eghẹghẹ ni ọ rọ lasele tse abo
 ungmehi oyi Eshinegba ye egbọ iZireni.

2

Ubiamhi oyi iJesu

(iMat 1.18-25)

¹ Eghẹghẹ agho, Oghie Ogositosi iSiza ọ shi ushi a
 ka leli egbọ ni e la ishishi ni igometi iRomu e mhese
 shi nya. ² Ona o ya khi ileli egbọ oni odode ni a kpe
 me eghẹghẹ ni iKuirinusi ọ rọ khi igovunọ shi eke
 iSiria. ³ Ogbogbo ọ je apfe oyọli ya keke eva shi eke.

⁴ IJosefu ọ te ọli iNazareti ona eke iGalili li je
 iBetilemu ona eke iJudia apfe oyi itali ni a bia
 oghie ni a lu iDefidi shi, oni iJosefu ọ khi unuekpe
 oyi iDefidi. ⁵ Ọ rue iMeli ni ọọ gue ughue mhue
 obọ je oobọ li ya keke eva shi eke. Oni iMeli ọ she
 me. ⁶ Abi e rọ la oobọ, oku oo to iMeli. ⁷ Ọ bia omọ
 omose ni ọ khi omodioli. Ọ ri ide genọ li yeshi ukpeko
 ni a ri eminale ẹ shi na elamhako le. Ogba ni a

‡ 1:79 Li zẹ Aza 9.2

sọ elamhako shi o bia li shi, itobo khi ẹa me asha kushi ashini ẹgbọ e ku a shi.

Igeni e gueye erisumha-kia khi a bia ifesu

⁸ Eni e ri elamhako ẹ kia eghuo, e la oni ukiẹkiẹ oni ẹoli ri ẹloe e khu elamhako eyewe ẹliyose. ⁹ Igho aḡeni oyi Ẹshineḡba o bhale deba we agho, ufumhi oyi Ẹshineḡba o ḡe nyanyanya gase we, ulishi o mu we egbegbo. ¹⁰ Oni aḡeni oḡo we, “A khi ze ni ulishi o mu ẹ, irari khi usomhi onete ni o ri oghẹle oniemi ya ghi oḡbokpa mhi ro bhale ghi ẹ. ¹¹ Irari khi ogbe ni amo ena, a she bia omiepfuese shi ẹoli oyi iDefidi na ẹ. IKirisiti Onomhue lo. ¹² Emini o ya rokhasẹ ẹ khi, a ya me khi a ri ide ḡeḡo omofẹ shi ukpeko ni a ri eminale ẹ shi na elamhako le.” ¹³ Udemhija, igeni ebubu e lasese, e bhale ya ku ma oni aḡeni, ee to uwolo kueḡhie Ẹshineḡba. E lie, ¹⁴ “Ufumhi o khi oyi Ẹshineḡba ni o la obini o yagha ne. Opfomhe o la eke ḡbọ na ni o mhue isomhelemhi na.” ¹⁵ Abi eni igeni e ro pfi eni e ri isumha ẹ kia shi agho nga idane se, e gueye egbewe, “Awa je eke iBetilemu ya ri ẹloe me onana ni Ẹshineḡba o bhale ya gueye awa.”

¹⁶ Igho e nyanya rote agho vu ya je oobo. E bhale ya ẹ iJosefu ali iMeli ali oni omọ khi a roli yeshi ukpeko ni a ri eminale ẹ shi na elamhako le. ¹⁷ Abi eni e ri elamhako ẹ kia e ro me ọli se, ee gueye ẹgbọ kpa emini oni aḡeni o gueye we idieḡbe oyi oni omọ. ¹⁸ Ẹgbọ nya ni e suo emini eni e ri elamhako ẹ kia egho e ngme, o ri abo sha we. ¹⁹ Ama iMeli o ri ingme enana nya shi udu, o sa o, o to ẹloe eke. ²⁰ Eni e ri elamhako ẹ kia ee je apfe, e to uwolo kueḡhie

Èshinegba irari ungmehi ni e suo ni e gbo ri eloe me, abi a li gue oli yewe te, igho e li ri eloe me oli.

A lu Ijesu eva

²¹ Efe eleli o ramhi ni a ro ya shele oli a, a lu oli eva iJesu, ni o khi eva ni ageni oyi Èshinegba o lu oli neni a me umehi oyoli.*

A ri Ijesu lo Owa ugamhi

²² Abi eghenge irupfuase oyi iJosefu ali iMeli o ro ramhi abi Ushi oyi iMosisi o ngme, iJosefu ali iMeli e rue oni omọ bhale iJerusalemu deba Èshinegba.

²³ Abi o li la ushi oyi Èshinegba khi, “Omọ odode ni o khueghie okpotso elemhi a, o khada khi omose ne, a ri oni omọ ke nga Èshinegba obọ.† ²⁴ A rue ipfeli inekhukhu aava ro ri ele iluasobo na li abi Ishi eyi iMosisi o ngme.‡ ²⁵ Omose oghuo o la o ni a lu iSamọ ni o la eke iJerusalemu, Ayemhe-nọ-pfuase o la li egbe. O khi ogbo ni o gue ngeli ni o migha khe Omiepfuese ni o ya mie egbo iZireni pfuese.

²⁶ Ayemhe-nọ-pfuase o she kpe gueye oli khi o a ya ghu-a neni o ro ya me iKirisiti ni Èshinegba o shobo khi loli ya ro bhale. ²⁷ Ayemhe-nọ-pfuase o kpha li so, o rue oli lo elemhi apfe na owa oyi Èshinegba abi ita iJesu ali inyoli e ro rue iJesu bhale ni a ro ri ele na li abi Ishi eyi iMosisi o ngme. ²⁸ ISamọ o mu oni omọ shi abọ, o kueghie Èshinegba, oo,

²⁹ “Ita ni o fune,
abi u li shobo na mhe,
ze ni u roli tse na mhe
ni mhi ghu shi opfomhe.

* **2:21** Li ze iLev 12.3; iLuk 1.31 † **2:23** Li ze Okiali 13.2,12

‡ **2:24** Li ze iLev 12.6-8

30 Irari khi alo eyemhẹ,
e she mẹ Ọmiepfuese
ni u ghie bhale.

31 Ni u she rọ ghi agbọ nya.

32 Ákpá ni o ri
oghuemhẹ oyi Ẹshinegba
a khasẹ ẹgbọ ijẹta na alo ebili, §
ni o ri ufumhi ẹ na
iZireni ẹgbọ eyẹ.”

33 Abọ e sha ita ali inyo ọni ọmọ abi e rọ suo
khi a ngme eni ingmemhi ena shi ọni ọmọ egbe.

34 ISamọ ọ sọ iromhi na wẹ, ọọ iMeli, “Eri ibhale
oyi ọmọ ọnana ó ya ri ebubu ẹgbọ de, ọ ri ebubu
vule ekẹ iZireni, ọ gbo khi irọkhasẹ ni ẹgbọ e ya ke
ngme emini ẹa ti shi egbe. 35 Ni a rọ bhale ya ẹ
khi osheli oyi isamhi eyi ebubu ẹgbọ e khueghie-
a, yeye ọye u ya mẹ oya abi ọni a sọ ogbhoro udu.”

36 Ọkpotso oghuo ni ọ khi ọmekeguele ni a lu Ana,
omi iFanuẹli na unuekpẹ oyi Asha, ọ li la akaghọ.
Ikpe ishilua ọ nu ọdọli la ughue ni ọni ọdọli ọ rọ
ghua. 37 Ọni ọkpotso ọna ọa gbo ye ughue ramhi ni
ọ rọ gbe ikpe egbhuene ali ene. Ọa gbo tigbe rọte
Owa oyi Ẹshinegba vu. Ọọ pfi azumhi ẹlẹ ọguota
ali ẹlẹ iyose. 38 Abi ọ rọ lole deba iJosefu ali iMeli
oni ẹghẹghẹ, ọ kueghie Ẹshinegba, Ọ gue ingme oyi
ọni ọmọ ye ẹgbọ kpa ni e la aghọ ni e migha khe
ipfasheke oyi iJerusalemu.

39 Abi iJosefu ali iMeli e rọ riẹlẹ abi Ishi eyi
iMosisi o ngme se, ee je apfẹ oyewẹ obini iNazareti
na ekẹ iGalili.* 40 Ọni ọmọ ọọ fu, ọ mhue ekpabọ, ọ

§ 2:32 Li zẹ Aza 42.6; 49.6; 52.10 * 2:39 Li zẹ iMat 2.23

mhòli ilẹsingme khi ilẹsingme, ekpabọ oyi Ẹshinẹgba o la li egbe.

Ijesu ọ bhale Owa ugamhi abi ozele

⁴¹ Ukpe kpa ita ijesu ali inyọli e rọ je iJerusalemu ya li ukpe iPasova.† ⁴² Abi ijesu ọ ke rọ gbe ikpe igbeva, e ye shi ukpe iPasova oyewẹ abi e kie kpẹ ẹ li. ⁴³ Oni ukpe o pfo li se, itali ali inyọli ee je apfẹ, ama ijesu ọ kie la iJerusalemu, itali ali inyọli ẹa lẹsẹ khi ọ kie la ukhokho. ⁴⁴ E dabi khi ọ nu wẹwẹ kia. E she kia ẹlẹghuo gbada ẹa mẹ ọli, e nono ọli ifuabọ apfẹwẹ ali emọle wẹ ni e ga kia. ⁴⁵ Abi e rọ mẹ khi wẹwẹ ẹa mẹ ọli, e nyenẹ egbe ukhokho je iJerusalemu ya nono ọli. ⁴⁶ Ẹlẹ nuzi-esẹ, e tigbe mẹ ọli khi ọ la owa ugamhi nu esesẹ Ishi eyi iMosisi shito, ọ ku esọ-a a shi emini e sesẹ, ọ mhila wẹ omhila. ⁴⁷ Ilẹsingme oyọli ali abi ọ li i gbaghiẹ ogbọ-a, o ri abọ sha ogbọkpa ni ọ suọ li. ⁴⁸ Abi itali ali inyọli e rọ mẹ ọli, abọ e sha wẹ. Inyọli ọọ li, “Ọmọ elọ o zẹ ni u rọ li anye na? Ode o she nuẹ ni anye te ẹ nono ẹ.”

⁴⁹ Ijesu ọ mhila li, “Elo o zẹ ni a rọ nono mhe? Aa lẹsẹ khi mhi mema ya la owa oyi itamhe?” ⁵⁰ Ama ọa ye wẹ abi ọ li sọ wẹ ọ. ⁵¹ Ighọ ọ li deba wẹ je iNazareti, ọ ri ungmehi oyi itali ali inyọli gbe akanya. Ama inyọli ọ gẹnọ ingme ena nya shi udu. ⁵² Ighọ ijesu ọọ womhelo elemhi ẹgbhali ali idiegbe, ẹgbọ ali Ẹshinẹgba e nono ingme oyọli.‡

† **2:41** Li zẹ Okiali 12.1-27; iDẹut 16.1-8 ‡ **2:52** Li zẹ 1 iSam 2.26; Ekpi 3.4

3

*Itsabo oyi Ijoni Oni oṣ batazi egbo
(iMat 3.1-12; iMak 1.1-8; iṣon 1.19-28)*

¹ Abi o rọ gbe ikpe igbẹshe ni oghie iSiza ni a lu iTiberusi o rọ khi oghie, oni ẹghẹghẹ iPọtiusi iPaleti o rọ li khi igovunọ shi eke iGalili ali eke iJudia. Ẹghẹghẹ aghọ Erodu o rọ o mhẹse shi eke iGalili. Inyoghuo ọli, ikhi iFilipu o mhẹse ẹ shi eke Iturea ali eke iTirakonitisi. Oghie iLisiansi, o mhẹse shi eke Abilini. ² Ẹghẹghẹ ni Anasi ali iKefasi e rọ khi eni e kpeda nya na ekpodalo-ugamhi eyi Ẹshinegba, Oni ẹghẹghẹ ungmehi oyi Ẹshinegba o rọ bhale deba iṣoni omi iZakaraya, elemhi ifu oṣagbe ifufu. ³ O rọ tse abo eke iṣodani nya kiakia. O liẹ, “A mu nyenẹ rọte olamhẹ eyeẹ lasele ni a batazi ni a rọ gbe olamhẹ eye ẹ kua na ẹ. ⁴ Abi a li keke ọli shi ebe Azaya omekeguele, ni o rẹ,

“A ya suọ khi
oṣbo o la ifu
oṣagbe ifufu ẹ tsese.

Oṣ liẹ,
riẹlẹ ode shi eke
khe Onomhue,
‘Be ode ni o sheshe
na Onomhue’

⁵ A ka tsua eke suli
igbilimhi eke nya,
a gbomọ ute oṣboṣbo tiemhie eke,
e mele ugberẹke-a.
A ka ri ode na gẹnẹ-gẹnẹ
mele eni sheshe-a,
ena fuonyo-fuonyo,
a ku wẹ gbe lẹghẹ.

⁶ Ọgbọkpa ọ ya me

Imiepfuese oyi Ẹshinẹgba.”*

⁷ Ebubu ẹgbọ e fiẹ bhale deba iJoni ni ọ batazi wẹ, iJoni ọ rẹ wẹ, “Ẹẹ enyẹ ifue, ọghuo ọ tse agua yẹ ẹ a na, khi ẹghẹghẹ ofu oyi Ẹshinẹgba ọọ bhale?† ⁸ A ke ngeli angeli imu-nyenẹ, a khi ke liẹ, ‘Aburaamu ọ khi ita anye.’ Irari khi abi o li mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ khi, Ẹshinẹgba ọ doḅẹ ya rọte eche ena wolọ eniyẹ lasele na Aburaamu.‡ ⁹ A she rue uze shi eke ni a rọ ya rọte imhili ẹra te eni ẹra gbe, ọora kpa ni ọa da mọ udumhi onete ne, eri a ya tọli gbe, a toṣẹ ọlia.”§ ¹⁰ Eni ẹgbọ e mhila iJoni, “Sẹ anye ke li ya kia mena?” ¹¹ IJoni ọọ wẹ, “Ọni ọ mhue iwulu eva ọ ka rue ọghuo ọ na ọgbọ ni ọa mhue. Ọni ọ mhue eminale ọ ka kemhi na ọni ọa mhue.” ¹² Emionoga eghuo e li bhale deba li ni a batazi wẹ. Ẹẹ ọli, “Ọṣeṣe, sẹ anye li ya kia?”* ¹³ Ọọ wẹ, “A khi ke miono oga doṣe ingme ni ẹẹ a ke miono.” ¹⁴ Ekhọli-okhue eghuo e mhila li, “Sẹ anye li ya kia?” Ọọ wẹ, “A khi ri itoto rue ikpaghọ ni ẹa khi e yẹ ẹ, a khi ke gbo gue ingme ni ẹa la ọgbọ egbe shi ọli egbe. A zẹ ni ifata eye ẹ e bu ẹ.”

¹⁵ Egbe e mu eni ẹgbọ, e ri udu oyewẹ khọkhọ ini iJoni ọ khi ọni Ọmiepfuese ni áá ngme. ¹⁶ Ama iJoni ọọ wẹ, “Amẹ mhi rọ batazi ẹ, ama ọgbọ ọọ bhale ni ọ toto doṣe mhe, ẹkuẹ ni ọ sọ shi owe, mhi aa fu te ni mhia taghie ọli-a. Ọ ya ri Ayemhe-ṣo-pfuase ali erali batazi ẹ. ¹⁷ Ọ mu ukpokpo ni a tọ akhuli ni o zẹ eṣfia sọ oyoli mhue obo. Lọli ọ rọ la ashini a la kpishi ado a ke pfiẹ ado-a. Ọọ ti egbegbi

* **3:6** Li zẹ Aza 40.3-5 † **3:7** Li zẹ iMat 12.34; 23.33 ‡ **3:8** Li zẹ iJon 8.33 § **3:9** Li zẹ iMat 7.19 * **3:12** Li zẹ iLuk 7.29

ado ni e la ọ ọ gbili, ọ sọ wẹ ẹ shi ikpulu tsua ya shi owa eminale. Ama ọ ya ri erali ni ẹa ya a pfu ghue tose efuẹwẹ-a.”¹⁸ Ode ebubu iJoni ọ te tse abo ungmemhi oyi Eshinegba ye wẹ, ọọ liẹ wẹ e mu ingeli eyewẹ pfi.

¹⁹ IJoni ọ gue emhi ebubu ye oghie Erodu ni ọọ riẹle ni ẹa ti, ali ọ gbo gueye ọli khi ọa guẹ kia ni ọ rue Erodiasi ni ọ khi ughue iFilipu inyoghwo ọli shi.
²⁰ Itobo ona, Erodu ọ riẹle ingmobe ni o rue nga ọ, ọ ya mu iJoni shi owa ighumha.†

Ibatizi oyi iJesu

(iMat 3.13-17; iMak 1.9-11)

²¹ Abi iJoni ọ ro batazi eni egbo ọ se, ọ li batazi iJesu. Abi iJesu ọ li sọ iromhi, idane o khueghie-a.
²² Ayemhe-nọ-pfuase ọ li abi anekhukhu rote idane tiemhile shi ọli egbe. Uruli o rote idane ngme, ọọ, “Omimhe u khi. Mhi i nono ingme oye gba, irari khi u ma ri egbe ẹ mu mhe.”‡

Unuekpẹ oyi iJesu

(iMat 1.1-17)

²³ Ikpe uye ali igbe iJesu ọ gbe ni ọ ro gbe ikanya eyọli eke le. Ọ khi omi omose ni a lu iJosefu abi egbo e kie li khokho li shi, iJosefu ni ọ khi omi Eli.

²⁴ Omi iMatati
ni ọ khi omi iLevi,
ni ọ khi omi iMelki,
ni ọ khi omi iJana, omi iJosefu.

²⁵ Ni ọ khi Omi iMatatiasi,
omi Emosi, omi iNaumu,

† **3:20** Li ze iMat 14.3-4; iMak 6.17-18 ‡ **3:22** Li ze Igbae 22.2; Iwolo 2.7; Aza 42.1; iMat 3.17; iMak 1.11; iLuk 9.35

omi Esili, omi iNagai,
26 Omi iMaati
omi iMatatiasi, omi iSemeini,
omi iJosechi, omi iJoda,
27 Omi iJoana, omi iResa,
omi iZerubabeli,
omi iShaliteli, omi iNeri.
28 Omi iMelki,
omi Adi, omi iKosamu,
omi Emadamu, omi Eri,
29 omi iJoshua, omi Eliaza,
omi iJorimu,
omi iMatati, omi iLevi,
30 omi iSamø,
omi iJuda, omi iJosefu,
omi iJonamu, omi Eliakimu.
31 Omi iMelea, omi iMena
omi iMatata, omi iNatani,
omi iDefidi,
32 omi iJese,
omi Obedi, omi iBoazi,
omi iSamø, omi iNashoni,
33 omi Aminadabu,
omi Adimi, omi Ani,
omi Ezironi, omi iPerèzi,
omi iJuda,
34 Omi iGiekøpu,
omi Aziki, omi Aburaamu,
omi iTera, omi iNaø.
35 Omi iSerugu, omi iReu,
omi iPelegi, omi Eba,
omi iShela,
36 omi iKenani,
omi Afazadi, omi iShemu,

omi iNoa, omi iLameki,
³⁷ Omi iMetusela, omi Enoki,
 omi iJaređi, omi iMaalaleli,
 omi iKena,
³⁸ omi Enoshi,
 omi iSeti, omi Adamu,
 Omi Eshinegba.

4

Imufe oyi iJesu

(iMat 4.1-11; iMak 1.12-13)

¹ IJesu o rote oke iJodani jele, Ayemhe-no-pfuase o voli egbe. Oni Ayemhe o rue oli je odagbe ifufu,
² Okphaghie o la oobọ mu oli fe elemhi ogbele egbhuẹva. Oa le emhikhoghuo ogbele ingme ni a ngme ena. Ikpukhokho o okiamhi oo gbe oli.

³ Okphaghie oo li, “Ini u lese khi Omi Eshinegba u khi, weẹ oni eche ona o mele ibuleđi-a.”

⁴ Ama iJesu oo li, “A she keke oli shi Ebe-no-pfuase khi oa khi eminale tse o ri agbo a na ogbọ.”*

⁵ Igho okphaghie o rue oli nga ashini o yagha egbegbo, o ri eghiele na agbo nya khase oli. ⁶ Oo li, “Mhi ya ri itoto ali epfue ni e la agbo nya ne, irari khi a she rewe na mhe, oni o ghole mhe mhi ya rue we na. ⁷ Irarigho, lese nyese ukhomhi na mhe tse, eye ena nya e ke ya khi.”

⁸ IJesu o ro oli, “A she keke oli shi ebe no pfuese. Ke ga Onomhue Eshinegba oye, lolighuo kpe u ya ke ga.”†

⁹ Oni okphaghie o ke rue oli bhale iJerusalemu, o roli migha ashini o yagha ne ukhomhi owa

* **4:4** Li ze iDeut 8.3 † **4:8** Li ze iDeut 6.13

ugamhi oyi Ẹshinẹgba, ọọ li, “Ini Omi Ẹshinẹgba u khi, te akana ji tiemhi.” ¹⁰ Irari khi a she kẹkẹ ọli shi Ebe-no-pfuase khi,

“ Ẹshinẹgba ọ ya ghie igeni eyọli,
e ka kpe abọ rue.” ‡

¹¹ E ya ri abọ tsua ẹ idane,
ini u khi khi owe shi ẹche.” §

¹² Ijesu ọ oli, “A she kẹkẹ oli shi Ebe-no-pfuase, ‘Khi mu Onomhue Ẹshinẹgba oye fe bino.’ ” * ¹³ Oni okphaghiẹ ọ mu ijesu fe se, o ze ọli obọ ne, ọ ke migha khe egheghe olese.

*Ijesu ọ rote iGalili gba akanya oyọli eke le
(iMat 4.12-17; iMak 1.14-15)*

¹⁴ Ijesu ọ nyene egbe bhale iGalili, ekpabọ eyi Ayemhe-no-pfuase e roli gbe ikanya. A suọ eko ingme oyọli asha khi asha. ¹⁵ Ọ la owa ugamhi oyewẹ sese. Wewẹ nya e kuẹghie oli.

*Egbọ iNazarẹti e kie ijesu
(iMat 13.53-58; iMak 6.1-6)*

¹⁶ Ọ je eke iNazarẹti obini ọ la fu vule, ighọ ogbele iyemhe, ọ lo owa ugamhi abi ọ kie kpe ẹ li. Ighọ ọ vule migha a ze ebe. ¹⁷ A rue ebe oyi Omekeguele Azaya mholi ọli obọ. Ọ naghiẹ ọli-a, Ọ me ashini a kẹkẹ ọli shi khi.

¹⁸ “Ayemhe oyi Ẹshinẹgba
ọ la mhe ọ,
irari khi ọ she ze mhe
ni mhi ke gue usomhi onete
oyi Ẹshinẹgba ye
eni ẹa mhue.

‡ **4:10** Li ze iwolo 91.11 § **4:11** Li ze iwolo 91.12 * **4:12** Li ze iDeut 6.16

Ọ ghie mhe mhi
 guele khi mhi
 ya rue eni a mu
 shi owa ighumha lasese,
 ni mhi khueghie ezalo alo-a,
 mhi pfuese eni a na osoli.

19 Ni mhi ro gue le khi
 isomhelemhi oyi Eshinegba
 o she ramhi.”†

20 O ze se, o khili oni ebe, o rue oli na oni o
 ri eloe a khu oni ugamhi, O shito, igho ogbokpa
 ni o la oni owa ugamhi o wolo alo shi oli egbe.

21 Igho oli gueye we, “Amo, emini mhi ze lena o
 bhale ya tse shi e eso.” 22 Ogbokpa o ngme onete
 oyoli. Abi e ro bhale ya e ingmemhi onyaloa ni
 e rote oli unu u lasese, e mhila, “Ona oa she khi
 omi iJosefu?” 23 Ijesu oo we mhi lese khi a ya ri
 ekpita lie mhe, “Obo, ri egbe e ze. ‘A ya gbo lie
 mhe la akana gbe ikanya onyaloa ni u gbe obini
 iKapanomu.’ ” 24 “Abi o li mhi li gue oli e ye e khi, aa
 mu ekpe e na omekeguele eoli oyoli.‡ 25 Mhi gueye
 e khi esamhi-olimhi ebubu e la eke iZireni egheghe
 oyi Elaja, ni am e ro mu ikpe ese ali ukhukhui ni
 ukpokpomhi okiamhi o ro pfi oni eke nya. § 26 Abi
 o tseku khi igho, aa ghie Elaja ghi ongewe okhoghuo,
 se ni osamhi-olimhi na iZarifati ni o la eke iSidoni.*
 27 Ebubu egbo ni efafe e mu e gbo la eke iZireni
 egheghe oyi Elasha Omekeguele, ni o ro khia khi
 aa me ongewe okhoghuo ni a ro ze, se ni iNamani
 ongi iSiria.”† 28 Igho elemhi e li bi eni e la elemhi

† 4:19 Li ze Aza 61.1-2 ‡ 4:24 Li ze iJon 4.44 § 4:25 Li ze
 1 Ighie 17.1 * 4:26 Li ze 1 Ighie 17.8-16 † 4:27 Li ze 2 Ighie
 5.1-14

oni owa ugamhi nya abi e ro suo ungmehi ona.
²⁹ Igho e vule khu oli oni eoli ya fie. E rue oli bhale eseso ute oyi oni eoli, ni wewe e ba pfi oli ya tiemhi.
³⁰ Ama o rote we ifuabo ya lase, o vu.

*Ijesu o khu omose oghuo ayemhe okphaghiye egbe-a
 (iMak 1.21-28)*

³¹ Igho ijesu o tiemhi eoli iKapanomu ni o la iGalili ele iyemhea, o sese eni egbo. ³² Emini o sese we e ri abo sha we, irari khi ekpabo e la ungmehi oyoli.† ³³ Omose oghuo o la oni elemhi owa ugamhi ni o mhue ayemhe okphaghiye. O tseşe leghe. ³⁴ “Ghi e! Elo wa nono anye egbe, ijesu na iNazareti? Eri u bhale ya pfuse anye-a? Mhi lese oni u khi, yeye u khi oni o pfuase oyi Eshinegba.”

³⁵ Igho ijesu o tseşe ku oli, “Khukhu unu, rote oli egbe lasele.” Igho oni ayemhe okphaghiye o mu oni omose pfi eke kpọ ukpeloe oyi eni egbo nya, o lase oli egbe le, ama o a kuale oli utse.

³⁶ Oni ingme o ri abo sha eni egbo, e mhila egbe, “Obo áá me oseşe onana? Itobo khi afu ali ekpabo o roo mhese na iyemhe okphaghiye, eni iyemhe e suo esọ na li, e na ya lase!” ³⁷ Igho eva oyoli o gbhiaku ashakpa.

*Ijesu o ri ebubu egbo ze
 (iMat 8.14-17; iMak 1.29-34)*

³⁸ Ijesu o te oni owa ugamhi fie, o je owa oyi iSamọ, o bhale ya e khi iba ne fune ee to ogo iSamọ oni okpotso. E gueye ijesu o kpaghiye oni okpotso obo. ³⁹ Igho ijesu o nyese egbe ti mama li, o khu eni iba, igho eni iba e lase oli egbe le. Aghoaghọ oni

† 4:32 Li ze iMat 7.28-29

ọkpotoso ọ vule, ọọ fẹli wẹ epfese. ⁴⁰ Abi ogbomhi o ke rọ mu eke, a tsua ebubu ẹgbọ ni e mholi ighuamhi ọdoda bhale ghi iJesu, ọ ri obọ nga wẹ ukhomhi, ọ rẹwẹ ze nya. ⁴¹ Iyemhẹ ebe e gbo li rọte ebubu ẹgbọ egbe ya lase, eni iyemhẹ e tsese, e liẹ, “Omi Ẹshinegba u khi oo!” Ama iJesu ọ dese wẹ, ọa zẹ ni e ngme, irari khi e leşẹ ọli khi Ọmiepfuese ọ khi.

*Ijesu ọ tşẹ abọ elemhi owa ugamhi
(iMak 1.35-39)*

⁴² Ogbe o gbe-a, iJesu ọ te oni ẹoli je ashini o da-ya, eni ẹgbọ ee nono ọli. Abi e rọ mẹ ọli, ẹa ke zẹ ọli vu. ⁴³ Ama ọ gueye wẹ, “Mhi mema ya gue ungmehi onete oyi Eghiele oyi Ẹshinegba ye ẹoli eni e kpole, itobọ khi emini o zẹ ni Ẹshinegba ọ rọ ghie mhẹ bhale na.” ⁴⁴ Ighọ ọ kiele tse abọ kia eni owa ugamhi ni e la eke iJudia gase.

5

*Ijesu ọ lu eniye odukhokho eni odode
(iMat 4.18-22; iMak 1.16-20)*

¹ Ogbeleghuo khi iJesu ọ nu ẹgbọ migha ukiẹkie okẹ ni o khishi na iGenesareti, eni ẹgbọ e le gase ọli ri esọ ọ shi ungmehi oyi Ẹshinegba* ² O mẹ oko-okẹ eva epfepfe oni okẹ, ni ẹgbọ eni ẹ gbe ifele e zẹ obọ shi aghọ. Eni ẹgbọ ee yeghe iga ni e rọọ gbe ifele-a. ³ Ijesu ọ lo elemhi oghuo ni o khi oyi iSamọ, ọọ iSamọ ọ gua li ti lase oni egele oni okẹ deşe. Ighọ ọ shito oni oko-okẹ oniemhi, ọọ sese wẹ. ⁴ Abi ọ rọ sese wẹ se, ọọ iSamọ, “Pfi aga lo ashini o limhi ni ọ mu ifele.” ⁵ ISamọ ọọ li, “Ọga, a-ooyose anye te ẹ roşeka ini anye mu ifele, anye

* 5:1 Li zẹ iMat 13.1-2; iMak 3.9-10; 4.1

a mu emhikhoghuo. Ama itobọ khi u ngme gho, mhi ya pfi aga lo.”† 6 Abi e rọ pfi aga lo oni okẹ, e mu ifeḷe ni e bububu, ni o ri aga eyewe kphuru-a.‡ 7 Igho e ri obọ lu apfewe ni e ga rọ gbe ifeḷe, eḷe e bhale ya kpaghie wewe obọ. E muno eni ifeḷe kulo okọ-okẹ eni e kpole. Eni okọ-okẹ e vọ ifeḷe ya ramhi unu, ni eni ifeḷe e rọ khose eni okọ-okẹ ramhi ni e rọ tiemhi udi okẹ. 8 Abi iSamọ iPita o rọ me ona, o de ya yeshi awe eyi iJesu, oḷo li, “Kpeḷe ke vu ni u ze mhe obọ, irari khi ona olamhe mhi khi.” 9 Abọ e sha li ali eḷe ni e nu oḷi la agho, itobọ ifeḷe ebubu ni e mu. 10 Igho abọ e li sha iJemhisi ali iJon imi iZebedi, ni e khi enuzava eyi iPita. Igho iJesu oḷo iSamọ, “Khi ke na ulishi. Rote amo vu, eḷe u ke e ke muno.” 11 Igho e tialo okọ-okẹ oniemi eyewe ngale egele.

*Ijesu o ri omose ni efafe e mu toto
(iMat 8.1-4; iMak 1.40-45)*

12 Abi iJesu o rọ la eoli oghuo, omose oghuo ni efafe e mu o bhale deba li. Abi oni omose o rọ me iJesu, o de ya yeshi oḷi odalo, o lema li, oḷo li, “Onomhue, ini o ghole e, u doḷe ya remhe ze.” 13 Ijesu o nise obọ-a rọ ti oni omose, oḷo li, “O ghole mhe, khi oni o ze.” Aghoagho eni efafe e lase oḷi egbe le. 14 Igho iJesu o tse agua ye oḷi, oḷo li, “Khi gueye ogbokhoghuo, eri-tse ka ri egbe e khase okpodalo-ugamhi ni u rieḷe iluasobo ikhue-pfuase ni iMosisi o mheshe na e, eghẹghẹ agho ni o khi otseḷe na we.”§ 15 Igho ingme oyoli oo gbhiaku shi o. Ebubu eḷe e bhale deba li ni e rọ me asha suo

† 5:5 Li ze iJon 21.3 ‡ 5:6 Li ze iJon 21.6 § 5:14 Li ze iLev 14.1-32

ungmemhi oyọli ali ni ọ gbo rẹwẹ ze elemhi iwali ighuamhi ọdọda. ¹⁶ Ama eri iJesu ọọ bi egbe-a je ashini o da-ya, ọ ya sọ iromhi.

*Ijesu ọ rọ ọmọse ni ọ ghu abọ ali awẹ-a toto
(iMat 9.1-8; iMak 2.1-12)*

¹⁷ Eleghuo abi iJesu ọ li sẹsẹ, ẹgbọ iFarisi ali eni ẹẹ sẹsẹ Ishi eyi iMosisi ni e te ẹoli iGalili ali eke iJudia ali iJerusalemu bhale, e shitọ aghọ. Ighọ Ẹshinegba ọ li ri ekpabọ na li rọ ri eni ẹẹ ghua toto. ¹⁸ Ẹgbọ ni e tsua ọmọse ọghuo ni ọ ghu abọ ali awẹ a bhale, e nono abi e li ya rọli lo oni owa bhale odalo oyi iJesu. ¹⁹ Abi e ke rọ mẹ khi wẹwẹ ẹa mẹ asha, itobọ khi ẹgbọ e bu dọsẹ, e nga ukhomhi oni owa, e ri ili gẹ ọli abi ọ yẹshi iya eghọ, e rọte ekpha rọli tiemhile shi iteva ẹgbọ, e rọ li shi odalo oyi iJesu. ²⁰ Abi iJesu ọ rọ mẹ abi irudunga oyẹwẹ oo fu, ọọ ọni ọmọse, “Ọmuẹ, a she gbe olamhẹ eyẹ kua nẹ.” ²¹ Eni ẹgbọ iFarisi ee sa udu oyẹwẹ, e liẹ, “Ọghuo ọni ọgbọ ọna ọ khi ni ọọ pfi unu-a, ọghuo ọ dobe ẹ gbe olamhẹ kua, sẹẹ ni Ẹshinegba lọlighuo?” ²² Ijesu ọ lẹsẹ emini e sa, ọ mhila wẹ, “Elọ o zẹ ni a rọ sa isamhi enana a shi udu oyẹẹ. ²³ Onoghuo o ya keleş ọgbọ ngme nẹ? ‘A she gbe olamhẹ kua nẹ,’ ali, ‘Vule ke kia,’ ²⁴ Emini o zẹ ni a rọ mẹ na khi ni a rọ lẹsẹ lọ khi Omi Ọgbọ ọ mhọli afu shi elemhi agbọ ni a rọ gbe olamhẹ kua.” Ọọ ọni ọmọse ni ọ ghu abọ ali awẹ-a eghọ, “Mhiẹ u vule, rue iya oyẹ, ni u ke je apfẹ.” ²⁵ Utoghuo kpe ọ vule migha odalo oyẹwẹ, ọ rue iya ni ọ rọ yẹshi mhue obọ, ọ je apfẹ, ọọ kueghię Ẹshinegba. ²⁶ Abọ e sha eni ẹgbọ nya, ee kueghię Ẹshinegba. Abọ e sha wẹ, ulishi o mu wẹ, ee liẹ, “Awa mẹ ọshabọ amo.”

*Ijesu o lu iLiva o deba lue
(iMat 9.9-13; iMak 2.13-17)*

²⁷ Onana o doṣe se, o fiḗ lase, o me ɔmionoga ni a lu iLiva khi o shito elemhi okhoho oyoli ni o la mie oga, ijesu o o li, “Deba mhe.” ²⁸ Igho iLiva o vule, o ze emini o o rieḗ obo, o deba li.

²⁹ Igho iLiva o nye ekhe, o lu ukpokpomhi ukue na ijesu shi apfe oyoli. Emionoga ebubu ali eḡbo elese ni e bu e li bhale shi oni ukue, e nu we le emhi. ³⁰ Ama eḡbo iFarisi ali eni e seṣe ishi ee woḷo khase eniye odukhokho eyi ijesu, ee lie, “Elo o ze ni o ro nu emionoga ali ena olamhe ee le eminale?”*

³¹ Ijesu o so we o, o o we, “Oni o o to, o o ye apfe obo. ³² Mhi aa bhale ni mhi ro ya lu eḡbo ni e pfuase ne, ama ena olamhe mhi bhale ya lu, ni e ro mhue imiepfuese.”

*A mhila ijesu ogbo ingme azumhi
(iMat 9.14-17; iMak 2.18-22)*

³³ Eḡbo eghuo e mhila ijesu, “Elo o ze khi eniye odukhokho eyi iḶoni ali eniye odukhokho eyi iFarisi e pfi azumhi, ni eye e ro le ni e ro da?”

³⁴ Ijesu o so we o, “A lie me ghō khi a ri epfese ni e nu odo omueshi onogbo shito o pfi azumhi, ini oni odo omueshi o nu we la agho? ³⁵ Ama khi eḡheḡhe o o bhale ni a ro ya rue odo omueshi iteva oyewe le, eḡheḡhe agho, e ya pfi azumhi.”

³⁶ O ze okhe irokhokho onana khase we, o o, “Oḡbokhoghuo o a ya khi ode onogbo ya gbela ma ode onodio, ini o ligho, eri o mema ya khi oni ode onogbo-a shi afue. Ini a gbela ode onogbo ma

* **5:30** Li ze iLuk 15.1-2

onodiọ, ẹa ya li abeghuo. ³⁷ Wẹkhi eri ọgbọ ọ ya ku onyọ onogbọ shi akpaba oyi ẹkue-ẹlamhi onodiọ, ini ọgbọ ọ li ghọ, eri oni akpaba o ya nyanọ-a, oni onyọ o ku kua, oni akpaba o li opfu-a. [Akpaba ẹkue ẹlamhi ẹgbọ iJu e ku onyọ ọ shi.] ³⁸ Onyọ onogbọ a ku ẹ shi akpaba onogbọ. ³⁹ Aa me ọgbọ ni ọ ya da onyọ onodiọ se, ni ọ tigbe ya mhila onyọ onogbọ, irari khi ọ ya liẹ khi onodiọ o ti ne.”

6

Ingme ogbele iyemhea oyi egbo iju (iMat 12.1-8; iMak 2.23-28)

¹ Ogbele iyemhea, iJesu ali eniye odukhokho eyọli e rote ifu ishemhi iakpa dose, e be eni iakpa mhue abo, e kphali ikpamhi we le.* ² Egbo iFarisi eghuo, e mhila we, “Elo o ze ni a ro gbe ushi ona ogbele iyemhea-a?” ³ IJesu o so we o, oo we, “Aa kpe ze emini iDefidi o riele abi okiamhi o ro gbe oli ali apfoli? ⁴ Abi o li lo Owa oyi Eshinegba ya rue ibuledi ni a ro o ga Eshinegba le, ni o gbo ro na apfoli le. Eri a ghue oni ibuledi ogho, se ni ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba tse ee le oli.”†‡ ⁵ Loli iJesu o ro oo we, “Onomhue oyi ogbele iyemhea Omi Ogbo o khi.”

Omose ni o ghu obo-a (iMat 12.9-14; iMak 3.1-6)

⁶ Igho elelese ni o khi ogbele iyemhea, iJesu o la elemhi owa ugamhi sese egbo. Omose oghuo o la agho ni obo ita oyoli o ghua. ⁷ Eni egbo iFarisi ali esese Ishi eyi iMosisi e nono emini wewe e ro ya mu umha-guekia shi iJesu obo. Igho e li to oli

* **6:1** Li ze iDeut 23.25 † **6:4** Li ze iLev 24.9 ‡ **6:4** Li ze 1 iSam 21.1-6

okpe ini o ya ri ogbo ze ogbele iyemhea oyi egbo iJu.
⁸ Ijesu o lese isamhi eyewe oo oni omose ni o ghu obo oghuo-a egbo, "Vule migha ana, ni ogbokpa o lolo ke me." Igho oni omose o vule migha we iteva.
⁹ Ijesu oo, "Mhie i, onoghuo ushi oyi awa o lama shi ogbo o riele ogbele iyemhea? Ni a ro riele onete abi ni a ro riele onobe, ni a ro tsumhi agbo oyi ogbo, abi ni a ro pfuse oli-a?"

¹⁰ O bino we gase nya, oo oni omose o nise obo-a. O ligho. Oni obo o nise a. ¹¹ Ama elemhi e bi we egbegbo, e gba ugbamhi abi e ya li ijesu.

*Ijesu o ze ighiusomhi na kee ogbava
 (iMat 10.1-4; iMak 3.13-19)*

¹² Ogbeleghuo, ijesu o nga ute ya so iromhi. O la agho eliyose elegho nya oo so iromhi lema Eshinegba ¹³ Abi ogbe o ro gbe-a, o luno eniye odukhokho eyoli, o ze ogbava elemhi we, o lu we ighiusomhi na kee ¹⁴ ISamo, ni o lu iPita ali inyoghuo Aduru, iJemhisi, iJoni, iFilipu ali iBamolomiu. ¹⁵ IMatiu ali iTomosi, iJemhisi omi Afeusi, ali iSamo, ni e lu iZiloti. ¹⁶ IJudasi omi iJemhisi, ali iJudasi Isikaroti ni o ri ijesu de.

*Ijesu o sese, o gbo ri egbo ze
 (iMat 4.23-25)*

¹⁷ Abi ijesu ali eniye odukhokho eyoli e ro rote oni ute tiemhile, o migha ugbereke, eniye odukhokho eyoli ebubu e la agho. Ebubu egbo e la agho ni e rote ukiekie eke iJudia nya ali eoli iJerusalemu ali eoli iSidoni ali eoli iTai ni e ngeli epfepfe oko oniemi bhale. ¹⁸ Eri e bhale ya suo ingmemhi eyoli ali ni o gbo re we ze elemhi ighuamhi ododa. Eni ayemhe ebe e nase e li bhale,

o rẹwẹ ze. ¹⁹Eni egbo nya e rọshẹka ri obo ti ọli, irari khi itoto e te ọli egbe lasese, o rẹ wẹ nya ze.

Oghẹlẹ ali oya

(iMat 5.1-12)

²⁰Ijesu ọ bino eniyẹ odukhokho eyọli, ọọ wẹ,
“Ikhivọsẹ o khi na
ẹẹ ni aa pfue,

irari khi ẹẹ a mhọli
Eghiele oyi Eshinẹgba.

²¹Ikhivọsẹ o khi na
eni okiamhi ọ gbe memena
irari khi a ya mẹ le khue.

Ikhivọsẹ o khi na ẹẹ
ni a viẹ memena,
irari khi a ya gia.

²²Ikhivọsẹ o khi na ẹ,
ini egbo ẹ biselemhi ẹ,
ni e rọ kie ẹ, ni e rọ tsue ẹ,
ni e rọ kie ẹ khi egbo ebe a khi,
itobọ oyi Omi Ogbọ. §

²³“A ke ghele ini a da mẹ gho. A gbe ishimhi irari khi a ri eleli ni o funẹ shi iloghie ẹ khe ẹ. Irari khi igho eni e bia wẹ e li nase emekeguele eyi Eshinẹgba eghẹghe oyewẹ.*

²⁴“Ama, o ma khọlọ ẹ egbe,
ikhi ẹẹ ni a mhue ẹpfue memena,
irari khi a she mie
eleli oyẹẹ se.

²⁵O ma khọlọ ẹ egbe,
ikhi ẹẹ ni a she le khue memena,
irari khi okiamhi o ya gbe ẹ.

§ **6:22** Li zẹ 1 iPit 4.14; iJon 9.22; 16.2 * **6:23** Li zẹ 2 Okhe 36.16; Ika 7.52

O ma kholo ẹ egbe,
 ikhi, ẹẹ ni a gia memena,
 irari khi a ya vie ẹ vie oya.

²⁶ O ma kholo ẹ egbe,
 ikhi ẹẹ ni ẹgbọ ẹẹ ngme onete oyẹẹ,
 irari khi igho eni e bia wẹ
 e li ngme onete oyi
 emekeguele eyi ẹgbhọli.

Awa mholi inono na obe awa
(iMat 5.38-48; 7.12a)

²⁷ “Mhi gueye ẹ, ẹẹ ni a suọ mhe, a nono ingme oyi obe ẹẹ. A ke riẹle onete na ẹgbọ ni ẹẹ biselemhi ẹ. ²⁸ A ke sọ iromhi na ẹgbọ ni ẹẹ tsue ẹ, a sọ iromhi ke na ẹgbọ ni ẹa guẹ ẹ ngeli deba ẹ. ²⁹ Ini ọgbọ ọ lase ukiẹkiẹ esọ oghuo, nyene oni o kpole gbo na li lase. Ini ọgbọ ọ ri itoto mhiẹ awulu, gbo zẹ ni ọ rue oni u sọ kpọkẹ ma ọ. ³⁰ Ke ri emini ọgbọkpa ọ mhila ẹ na li, ini ọgbọ ọ rue ẹ emhi, zẹ ọli obọ na li, khi gbo mhila li luẹ. ³¹ Ngeli ke deba ọgbọ abi u liẹ nono ni a li ngeli deba ẹ.†

³² “Ini o khia khi ẹgbọ ni e nono ingme oyẹ u lẹsẹ a nono ingme oyẹwẹ, ighe ikhivose ni o la ọ ne? Irari khi ena olamhe e lili ẹ nono ingme oyi ẹgbọ ni e nono ingme oyẹwẹ to ọ. ³³ Ini o khia khi eni e riẹle onete ne u lẹsẹ li ẹ riẹle na, ighe ikhivose ni o ke la ọ ne? Egbegbi ena olamhe e lili ẹ ligho. ³⁴ Ini o khia khi eni e ngmomhi ẹ ne u lẹsẹ li ngmomhi ẹ na, ighe ikhivose ni o la ọ ne? Irari khi ena olamhe e li ngmomhi ẹ na egbewẹ. ³⁵ Ama zẹ ni u nono ingme obe ẹ, ke riẹle onete na wẹ. Ke ngmomhi na wẹ, khi ngmomhi na wẹ ni u ke ri ẹloe shi eke khi

† **6:31** Li zẹ iMat 7.12

e ya fali ẹ ota to ọ. Ẹghẹghẹ agho ikhivose oye o ya gbẹdi, u khi omi Eshinegba no Yagha ne Nya. Irari khi loji ọọ somhi elemhi eni ẹa lese obode ali ena okholo. ³⁶ Khi ọna ilelemhi, ezeze abi Ita ẹ ọ li khi ọna ilelemhi.

Igue egboese ezo
(iMat 7.1-5)

³⁷ “Khi gue ogbo ezo ini a khi li gue yeye ezo, khi ri unu pfeche ogbo-a, ini a khi li ri unu pfeche-a. Gbekua na onuzava oye, ni Eshinegba o li gbe kua ne. ³⁸ Rona khi a ya ro ne. Ukiekie onete, oni a lolo mimi, ni a jighise ni o tsua kua, a ya ro somhie opfa. Irari khi ukiekie ni u ro mhesa na egbo, Eshinegba o li ro ya mhesa ne.”

³⁹ O gbo ze okhe irokhokho ona khasa we, oo we, “Ozalo o fe dobe ya ri ozalo nabi luẹ ke kia? Eri wewe aava e ya de pfilo uchoke.‡ ⁴⁰ Omọ ni o la owena ọa ya fu dose oni ọọ sese oli, Eri-tse ini omọ ni ọọ ye owena o ye owena oyoli se, o ya li abi oni o sese oli. §

⁴¹ “Elo o ze ni u ro me uku ni o la inyoghue eloe ni u waa ro meke me ufolo ọara ni o pfida eloe oye? ⁴² Se u lie lie inyoghue, ‘Inyoghue ze ni mhi rue ẹ uku eloe a,’ ni yeye oye waa ro me ufolo ọara ni o pfi da eloe oye? Yeye ogbo orugamhi ku alo, kpe tode rue ufolo ọara ni o la eloe oye-a ni u tigbe meke gboo rue uku ni o la inyoghue eloe a.

Ọra ali ikpamhi eyoli
(iMat 7.16-20; 12.33-35)

‡ **6:39** Li ze iMat 15.14 § **6:40** Li ze iMat 10.24-25; iJon 13.16; 15.20

43 “Oara ni ọa ti ọa dobe ya mo ukpamhi onete, u ke ya lie khi eri ọara onete o ya mo ukpamhi ni ọa ti.

44 Ikpamhi ni ọara ọọ mo, a ro ọ lese ọara ni o khi. Aa rote okphekphe e pfanọ okhua-eni.* 45 Eri ọgbọ onete ọrote emini o ti ni ọ roshi udu e rue emini e ti lasese, Ama ọgbọ obe, ọrote udu obe oyọli rue emhi obe ni ọ roshi udu e lasese. Irari khi isamhi ebubu ni e la ọgbọ udu, ọ te e ngme ungmehi lasese.†

Ọgbọ otsegbhe ali oyeghe
(iMat 7.24-27)

46 “Elo o ze ni a ro lu mhe, ‘Onomhue, Onomhue,’ ni aa ro ri emini mhia ngme gbe akanya? 47 Mhi ya rokhasẹ e abi ọgbọ ni ọ bhale deba mhe, ni ọ ri esọ e shi mhe eke, ni ọ gbo ri ingmemhi eyemhe a gbe ikanya ọ li. 48 Eri ọ li abi ọgbọ ni ọ to owa, ọ tonọ eke-a limhi, ni ọ ri owa gbe ukhomhi eche. Abi ukpokpomhi amẹ o ro rue, ochikpho o ri itoto ghi oni owa abọ, ama ọa dobe nighise ọli, irari khi eri a toli egbegbo. 49 Ama ọgbọ ni ọọ suọ ungmehi oyemhe ni ọa ro li gbe akanya, eri ọ li abi ọgbọ ni ọ to owa nga ekhashe. Abi amẹ o ro rue, ochikpho o ri itoto tsua oni owa, oni owa o de, o khi oyese oniemi.”

7

Irudunga oyi okhọli-okhue oyi iRomu
(iMat 8.5-13)

1 Abi iJesu ọ ro ngme enana nya shi esọ eyi eni egbo se, ọ lo elemhi ọli iKapanomu. 2 Oobo a me omose ni ọọ ga okhọli-okhue oniemi, ni ingme oyọli o lolo mu ọga oyọli egbe. Oni omose ọọ ghu

* 6:44 Li ze iMat 12.33 † 6:45 Li ze iMat 12.34

ughuamhi ni o roli ramhi eghuli. ³ Abi oni okholi-okhue onofune o ro su o eko iJesu, o ghie egbhali eyi egbo iJu ghi oli, o bhale ya ri oni o o ga oyelue ze. ⁴ Abi e ro bhale deba iJesu, e lema li egbegbo, ee iJesu, "Oni omose ona, o khi oni u kha kpaghie obo. ⁵ Irari khi o ma nono ingme oyi egbo eyi anye gba, o gbo to owa ugamhi na anye." ⁶ Igho iJesu o deba we vu. O she kia a ramhi owa oyi oni okholi-okhue ni o ro ghie emole oli e lie iJesu, "Khi ke nase egbe e, mhia somhi ramhi ni u wa lo owa oyemhe le. ⁷ Loli o ze ni mhi ro bino khi mhiaa ti ramhi ni mhi a bhale deba e. Lese ngme oni ungmehi khi oni o o ga mhe o ya ze. ⁸ Irari khi mhemhe oyemhe, ona omheshe mhi li khi, ni ekholi-okhue e li kpoke na. Mhia mheshe na ona, 'Vu,' o vu. Mhi mheshe na ogho, 'Bhale,' o bhale. Mhi gueye oghumha oyemhe, 'Riele ona,' o riele oli."

⁹ Abi iJesu o ro su o oni ungmehi ona, abo e sha li. O nyene alo ukhokho bino ebubu egbo ni e deba li, o o we, "Mhi gueye e khi mhia kie kpe me irudunga ni o na fu ghue, mhia kpe me oli eke iZireni ne." ¹⁰ Igho eni a kpe ghie, e nyene egbe je apfe oyi oni okholi-okhue no fune, e bhale ya e khi oni o o ga li o she ze.

Ijesu o rote eghuli guise omi Osamhi-olimhi le

¹¹ Oo li deno, iJesu o te agho vu, o je eoli ni a lu iNei, eniye odukhokho eyoli ali ebubu egbo elese e deba li. ¹² Abi o li ti ramhi ode unuekpe ni a te e lo oni eoli le, o me khi a tsua ogho ni o ghu-a a lasele. Lolighuo kpe inyoli o me bia. Oni okpotso o gbo khi osamhi-olimhi. Ebubu egbo e rote oni eoli ve deba li. ¹³ Abi Onomhue o ro me oni okpotso, o mhue ilelemhi

na li. Elemhi ọ e ala li, ọọ li, “Khi ke viẹ.” ¹⁴ Igho ọ vu ya ri obọ ti oni akpati olimhi, ẹgbọ ni e tsua li e mu migha, iJesu ọ, “Ọni ọzẹo mhiẹ yẹ vule.” ¹⁵ Igho ọni ọmọse ni ọ ghu-a egho ọ vule shito, ọọ ngme. IJesu ọ mu ọli obọ na inyọli. ¹⁶ Ulishi o mu eni ẹgbọ nya, e kuẹghie Ẹshinegba, e liẹ, “Omekeguele ọniemhi ọ she bhale iteva oyi awa. Ẹshinegba ọ she bhale ya kpaghie ẹgbọ eyọli obọ.” ¹⁷ Ingme oyi iJesu o gbhiaku eke iJudia nya ali ẹoli ni e la gasẹ ọli.

*Ijoni Ọni ọọ batazi ọ ghie usomhi ghi iJesu
(iMat 11.2-19)*

¹⁸ Abi eniye odukhokho eyi iJoni e rọ gue eni ingme enana nya yẹ iJoni, ọ lu aava elemhi we. ¹⁹ Ọ ghie wẹ e ka mhila iJesu, “Yeyẹ u khi ọni ọ ya bhale abi anye ri ẹloe shi eke ke khe ọlese?” ²⁰ Abi e rọ bhale deba iJesu, ẹ ọli, “IJoni Ọni ọọ batazi ẹgbọ ọ ghie anye ghi ẹ, anye ka mhila ẹ, ‘Yeyẹ u khi ọni ọ ya bhale abi anye ri ẹloe shi eke ke khe ọgboese?’ ” ²¹ Eghẹghẹ agho te iJesu ọ ri ebubu ẹgbọ ni e mhue ighuamhi ali iyemhe okphaghie ze. Ọ khueghie ebubu ezalo alo-a. ²² Ọ rọ gueye eniye odukhokho eyi iJoni, “A nyene egbe ukhokho ya gueye iJoni emini a me, ni a gbo ri esọ suọ. Ezalo ẹẹ me eke, eni e guoghọ awe-a, ẹẹ kia, eni efafe e mu e ze, elesọ e suọ esọ. Eni e ghu-a e guale. A kiele ẹ tse abọ usomhi onete oyi iloghie yẹ ẹgbọ ni ẹa mhue.* ²³ Oghẹle o khi ni ọgbọ ni ọa da de ode-a itobọ khi ọa mhue akhokhomhe shi mhe ọ.” ²⁴ Abi eniye odukhokho eyi iJoni e rọ vu se, iJesu ọ gue ingme oyi iJoni yẹ eni ẹgbọ, ọọ wẹ, “Abi a rọ fe fie je ọdagbe ifufu ya bino ọli, ọgbọ ọnabi ọnoghuo a dabi

* 7:22 Li zẹ Aza 35.5-6; 61.1

khi a ya me? Ogbọ oyeghe ni o li abi ebuli ifulo ni akpekpeli o kha pfi je ana, o pfi oli e je oobọ a dabi khi a ya me oobọ? ²⁵ Ini ọa khi ogbọ oghoghọ a dabi khi a ya me oobọ, ọnabi ise a ke nono je oobọ shọ? Omoşe ni o sọ itsua ni e somhi otse? Egbọ ni e sọ itsua ni e somhi otse, apfe oyi oghie e la. ²⁶ Ogbọ nabise a dabi khi a je oobọ ya me? Omekeguele? Abi o li mhi li gue oli e ye e khi oni o doşe omekeguele lo. ²⁷ Onana a keke ingme oyoli kpe shi eke, ni ee,

“Ghe khe, mhi ya ghie
 aghiusomhi oyemhe ralo ne,
 ni o ya khueghie ode-a
 shi eke khe.”†

²⁸ “Mhi gueye e khi aa me ogbọ ni a bia bhale eke agbọ ona ni o fu doşe iJoni, eri-tse khi oni o ga she ne nya shi Eghiele oyi Eshinegba o fu doşe oli.”

²⁹ Egbọ nya, li shi emionoga, abi e ro suọ ingmemhi eyi iJesu, e mie shi o khi ode oyi Eshinegba o gbe akanya, irari khi iJoni o she batazi we. ³⁰ Egbọ iFarisi ali eni e lese emhi ingme ushi e kie ugbamhi ni Eshinegba o gba na we, irari khi ẹa lama ni iJoni o batazi we.‡ ³¹ Aghọ iJesu o re, elo mhi fe ri egbọ ena agbhotu ona ya khokho, se e fe ga li ena? ³² Eri e li abi eniye ni e shito oki ni e nu egbe e ngme ni e lie,

“Anye pfi ofele na e,
 ama aa lama gbe ishimhi,
 anye vie vie olimhi khase e,
 ama aa lama nu anye vie.”

³³ Itobọ khi abi iJoni Oni ọọ batazi egbọ o ro bhale, ọa li le emhi wekhi eri o da onyo, eri e khi, ‘Ayemhe

† 7:27 Li ze iMala 3.1 ‡ 7:30 Li ze iMat 21.32; iLuk 3.12

okphaghie o mhue.’ ³⁴ Omi ogbo o bhale, oo le, oo da, a ke lie khi, ‘Ogbo unu-emhi ali ogbo odonyo o khi, ali khi oni o nu emionoga ali egbo ena olamhe e mu omole o khi.’ ³⁵ Eri egbhali oyi Eshinegba o rote obo oyi egbo ni e miesuo ri egboli khase.”

Okpotso ona olamhe o ku ituale ni oo pfi shi ijesu awe

³⁶ Ogbo iFarisi oghuo oo ijesu o bhale ka ko feli lue ni o nu lue le eminale. Igho o je owa oyi oni iFarisi, o shito, o le emhi. ³⁷ Igho okpotso oghuo, ongi oni eoli ni o la agbo olamhe, o suo khi ijesu o la oni owa oyi ogbo iFarisi ogho. O de akanama ituale ni o ghale. ³⁸ O bhale, o de ya wugha ijesu idi awe. Oo vie ku amevie shi oli awe. O ri itsu ni e la li ukhomhi shishi oli wewe-a, o pfpfi oli awe. O gbo ku ituale ni oo pfi shi oli awe. § ³⁹ Abi oni iFarisi ni o lu ijesu bhale apfe oyoli ya mu oli epfese, o ro me onana, o la eke elemhi udu lie, ini omekeguele oyi Eshinegba omose ona o kha khi lo, o kha lese uwali okpotso ni ona o khi ni o ri egbe a ti oli ena, khi ona olamhe o khi. ⁴⁰ Ijesu oo, “ISamo mhi mhue emini mhi ya gue ye.”

ISamo oo li, “Gueye mhe, Ose.” ⁴¹ Ijesu oo li, “Omose oghuo o la ni egbo aava e lo oli ota, oghuo o, o lo oli ekpa eva ali ukhukhui, oni o kpole o lo oli ipomhi uye ali ishe. ⁴² Abi ea ke ro dobe fali oli ewe, o gbe eni ota kua na we. Mena gueye mhe oni o ya nono ingme oyi oli ne elemhi wewe ava-ava?” ⁴³ ISamo oo li, khi oni o lo ikpagho eni e bu ne lo. Ijesu oo li, “U gue so.” ⁴⁴ Ijesu o nyene alo ghue oni okpotso, oo iSamo “Wa me oni okpotso ona, abi

§ 7:38 Li ze iMat 26.7; iMak 14.3; iJon 12.3

mhi rọ bhale owa oye wa die amẹ na mhe rọ kpe awe-a, eri oni ọkpotoso ọnana ọ ri amevie eyọli kpe mhe awe-a, ọ ri itsu ni e la li ukhomhi shishi we-a. ⁴⁵ Waa pfipfi mhe unu egbe, rọte egheghe ni mhi te lo ana le, oni ọkpotoso ọna ọ te pfipfi mhe unu awe ramhi memena. ⁴⁶ Waa ku oili shi mhe ukhomhi, oni ọkpotoso ọna, ọ she ku ituale ni ọ pfie shi mhe awe. ⁴⁷ Itobọ ighọ mhi gue ẹ ye ẹ khi a she gbe olamhe eyọli ni e bububu kua na li, irari khi oni ọ nono emini e bu ọ khi. Oni a gbe ukukuọ kua na, ukukuọ ọ nono.” ⁴⁸ Ọ gueye oni ọkpotoso, “A she gbe olamhe eye kua ne.” ⁴⁹ Egbọ ni e nu ọli shito e mhila egbewe “Ọghuo ọnana ọọ dabi khi lọli khi ni ọọ gbe olamhe kua na ọgbọ.”

⁵⁰ IJesu ọ gueye oni ọkpotoso “Irudunga oye o she mie ẹ pfuese, ri opfomhe ke je.”

8

Ikpotoso ni e kpaghie ijesu obo

¹ Ona o dose, iJesu ọ kia rọte ẹoli je ẹoli. Ọọ gue usomhi onete oyi Eghiele oyi Eshinegba le. Eniye odukhokho ogbava eyọli e nu ọli kia. ² Ikpotoso eghuo ni e kpe mhue ayemhe ọkphaghie ali iwali ighuamhi ni ọ rọ ze, e li la agho: IMeli ọngi iMagidaleni ni ayemhe ishilua e rọte egbe lasele; ³ IJoana ni ọ khi ughue iChuzana ni ọ gbe akanya na oghie Erọdu; ISuzana ali ikpotoso elese ghọ, e ga la akaghọ. Enana e rọte ẹkuẹ oyewe ẹ kpaghie iJesu ali eniye odukhokho eyi ọli obo.*

* **8:3** Li ze iMat 27.55-56; iMak 15.40-41; iLuk 23.49

*Okhe irōkhōkhō oyi oghiale
(iMat 13.1-9; iMak 4.1-9)*

⁴ Abi ebubu eḡbō e rō rōte eoli oḡoḡa bhale ya lona kugbe, ni e rō le gasē iJesu, iJesu o zē okhe irōkhōkhō khase wē, oḡ wē, ⁵ “Oghiale o ya ri ikpamhi emhi kō. Abi o rō ku eni ikpamhi emhi kia kō, eghuo o e ku shi epfepfē oḡe. Eghuo o eḡbō e ri awē muno wē. Ipfeli e bhale ya sanō wē le. ⁶ Eghuo o e de ku nga eche, abi e rō zē ngale, e khakha. Itobō khi ẹa mē asha lolo pfi imhili lo eke. ⁷ Ikpamhi eghuo o e de shi ifu igba, eni igba e tono wē. ⁸ Ighō eghuo o e ku shi eke onete, e fu, e mō ikpamhi agbhagbhamhi egbhuēshe. Abi o rō ngme ona se, oḡ li, Oni o mholi esō o rō suo.”

*Emini o zē ni o rō zē oni okhe irōkhōkhō
(iMat 13.10-23; iMak 4.10-20)*

⁹ Eniyē odukhokho eyoli e mhila li emini a ri oni okhe irōkhōkhō ngme. ¹⁰ Oḡ wē, “A she khueghie osheli ni o la Eghiele oyi Eshineḡba-a khase ẹ. Ama aa rōli khase eḡbō ni e kpōle. Lōli o zē ni mhi rō ri okhe irōkhōkhō nu wē ẹ ngme.

“‘Irari khi ini e ririē ẹ fē,
ẹa ya mē eke,
ẹe suo, ọa lo wē esō.’†

*Emini okhe irōkhōkhō oyi oghiale oghō o ngme
(iMat 13.18-23; iMak 4.13-20)*

¹¹ “Emini a ri oni okhe irōkhōkhō ngme na. Oni ukpamhi emhi oghō, ungmehi oyi Eshineḡba lō. ¹² Eni e de kua epfepfē oḡe eghō, e khi eḡbō ni e kha suo ungmehi oyi Eshineḡba, okphaghie o bhale ya sanō wē oni ungmehi udu-a, ini e khi miesuo, ni

† **8:10** Li zē Aza 6.9-10

e ba mhuẹ imiepfuese. ¹³ Eni e zẹ nga ọkpegbhẹ e to ẹoli ẹgbọ ni e miesuọ, ni e khia khi abi imufẹ o rọ bhale ẹa ke dobe migha, e de ode-a. ¹⁴ Ikpamhi ni e zẹ shi ifu igba, wẹwẹ e khi ẹgbọ ni e suọ oni ungmehi ama ẹa dobe migha shi ọ, isamhi eyi emhi agbọ ali anasemhẹ ali ẹpfue ni o la agbọ ali ọghuemhẹ ni o la ọ, ọa zẹ ni e mhuẹ iwomhelo shi irudunga. ¹⁵ Ikpamhi ni e zẹ shi eke onete ni e mọ ikpamhi, wẹwẹ e khi egbegbi ẹgbọ ali udu onete ni e kha suọ oni ungmehi, e mu ọli shi, e kha ri egbe mie o ri emini a rọ kọ ọ zẹ lasele.

Ákpá ni a rọ ru nga ukhomhi emhi
(iMak 4.21-25)

¹⁶ “Aa mẹ ọgbọ ni ọ ri ákpá ya ru, ni ọ ya rue ọli sheli elemhi ukoko, wẹkhi ufu ukpho. Eri ọ ri ochoghọ ya rue ọli nga asha na keghe ni eni ẹẹ lo le e ke mẹ eke, ẹẹ mẹ oni ákpá.‡ ¹⁷ Irari khi aa mẹ emiemini a rọ sheli ni aa ya rọ lasele gboo, wẹkhi eri a mẹ emini a khukhu shi elemhi, ni aa ya khueghie-a gboo. § ¹⁸ Itobọ ighọ mhuẹ ẹgbhẹ shi emini u wa suọ. Oni ọ mhuẹ, a ya rọ ma li ọ. Ama oni ọa mhuẹ a ya gbo mie ọli ukuku ọli ni ọ sa khi lọli mhuẹ.”*

Inyoghuo iJesu ali inyi iJesu
(iMat 12.46-50; iMak 3.31-35)

¹⁹ Ighọ inyọli ali inyoghuo ọli e bhale deba li, ama ẹa mẹ asha ramhi ọli egbe, irari ebubu ẹgbọ ni e le gase ọli. ²⁰ Ọgbọ ọ ya gueyẹ iJesu, ọọ li, “Inyẹ ali inyoghue, e migha olase, ẹẹ nono ni wẹwẹ e mẹ.”

‡ **8:16** Li zẹ iMat 5.15; iLuk 11.33 § **8:17** Li zẹ iMat 10.26; iLuk 12.2 * **8:18** Li zẹ iMat 25.29; iLuk 19.26

21 Ijesu oṣo wẹ, “Inyemhẹ ali inyoghuo-mhẹ wẹwẹ e khi egbo ena ni eṣe suo ungmehi oyi Eshinẹgba, ni e gbo roli e gbe akanya.”

*Ijesu o mu akpekpeli migha
(iMat 8.23-27; iMak 4.35-41)*

22 Eṣoghuo ijesu oṣo eniyẹ odukhokho eyoli, “A bhale ni awa da je ukiẹkiẹ obinokpoṣe oyi okẹ ni o khishi.” E lo oko-okẹ e le. 23 Abi e li le, ijesu o leseṣa. Utoghukpe ukpokpomhi akpekpeli o lo oni oko-okẹ le ya ramhi khi oni oko-okẹ o ku ya luẹ, wẹwẹ nya e la okhena. 24 Eniyẹ odukhokho eyoli e bhale ya guise oṣi le. Eṣe oṣi “Oṣomhū, Oṣomhū okẹ o ya ku awa luẹ.” O vule, o nu oni akpekpeli ali okẹ ni o zughuse ngme. Oni akpekpeli o mu migha. Okẹ ni o zughuse egho o dema, asha kpa oo tsuke. 25 O mhila eniyẹ odukhokho eyoli, “Ighẹ irudunga oyeṣe?” E ri ulishi ali oshabo mhila egbewe, “Oghuo onana o fe ga khi ena? Irari khi oṣo mhese na akpekpeli ali okẹ, e suo na li.”

*Ijesu o ri omose no mhue ayemhe okphaghiẹ toto
(iMat 8.28-34; iMak 5.1-20)*

26 E kia ramhi eke iGerasenesi ni o gbe okẹ ni o khishi na iGalili khi-a. 27 Abi Ijesu oṣo da tiemhile eke, Omose ongi oni eoli, ni o mholi ayemhe okphaghiẹ ni o she tese ni o te ke so awulu, wẹkhi eri o ke la owa ghue, ama atalimhi o ke la, o bhale ya o. 28 Abi o ro me ijesu, o de yeshi oṣi awe, o tseṣe leghe, o liẹ, “Elo u remhẹ ya li, ijesu Omi Eshinẹgba onofune, kpekpẹ khi nase mhẹ.” 29 Eri o ngme ona irari khi ijesu o she mhese na oni ayemhe okphaghiẹ ogho o roṣe oṣi egbe lasele. Iti-ingmi-ingme oni ayemhe o she mu oṣi, ni o khia

khi ini a rię mu ọli ri iwęghę shi ọli abọ ali awe, ọ pfanọ eni iwęghę-a, oni ayemhę ọkphaghie o tsua li je ọdagbe ifufu. ³⁰ IJesu ọ mhila li, “Se a lu eva oye?” Oni ayemhę ọọ li, eva oyemhę khi, “ILigioni,” irari khi ayemhę ọkphaghie ebubu e she lo ọli egbe. ³¹ Eni ayemhę ọkphaghie e lema iJesu ọ khi khu wẹwẹ je ilimhi na ningọlọ.

³² Igulu ebubu e la epfẹ ute le eminale. Ighọ eni ayemhę e lema li ọ kpẹkpẹ ọ zẹ ni wẹwẹ e ya lo eni igulu egbe. Ighọ ọ zẹ ni e ya lo eni igulu eghọ. ³³ Eni ayemhę ọkphaghie eghọ e rọte egbe oyi ọni ọmọse lasese, e ya lo elemhi eni igulu eghọ. Eni igulu e rọte oni epfẹ ute na ya kulo okẹ ni o khishi eghọ, okẹ o gbe wẹ. ³⁴ Abi eni e ri eni igulu ẹ kia e rọ mę emini a mę, e na je ifu apfẹ ya gueye ẹgbọ emini a mę. ³⁵ Ẹgbọ e lẹ ya bino emini a mę. Abi e rọ bhale deba iJesu, e bhale ya ẹ khi ọni ọmọse ni iyemhę ọkphaghie e te egbe lase khi ọ shitọ ufuege oyi iJesu. Ọ ga pfomhę, ọ ku egbe-a shitọ, ulishi o mu wẹ. ³⁶ Ẹgbọ ni e mę oni ingme e gueye ẹgbọ elese abi ọni ọmọse ọ li kia ni ọ rọ ze. ³⁷ Ighọ eni ẹgbọ iGerasenesi e gueye iJesu ọ lase ewẹ ekẹ le, irari khi ulishi o mu wẹ. IJesu ọ lo okọ-okẹ ọ vu. ³⁸ Ọni ọmọse ni eni iyemhę ọkphaghie e rọte egbe lasese ọọ iJesu, “Kpẹkpẹ zẹ ni mhi deba ẹ vu.” Ama iJesu ọọ li, ọ ke vu. ³⁹ Nyenę egbe je apfẹ ni u ya guele emini Eshinęgba ọ rięlę nẹ. Ighọ ọni ọmọse ọ vu ya gueye ẹgbọ ni e la oni ẹoli oghọ nya, emini iJesu ọ rięlę na li.

*Omi iJarusi ali ọkpotoso ni ọ ri obọ ti iJesu awulu
(iMat 9.18-26; iMak 5.21-43)*

⁴⁰ Abi iJesu ọ rọ nyene egbe je ukiękie oke ni o kpole, ẹgbọ e tse ọli ọ mu awe itobọ khi o she tese ni e te migha a khe ọli. ⁴¹ Ighọ omose ọghuo ni a lu iJarusi ni ọ khi ọgbọ oni ọ mhese shi owa ugamhi oyi ẹgbọ iJu, ọ de ya wugha iJesu awe. Ọọ lema li ọ kpekpe ọ bhale apfe oyelue. ⁴² Irari khi omọ omueshi ọghuo kpe ni ọ me bia ni ọ lese gbe ikpe igbeva ọ ya ghua. Abi iJesu ọ li le, ẹgbọ e le gase ọli, e ma mu ọli ashakpa. ⁴³ Ọkpotsọ ọghuo ọ la ifuabọ we ni ọ she ku ọlia egbe elemhi ikpe igbeva. Ọ she ga pfuse emini ọ mhue-a nya na idokita, ama aa me oni ọ dobe dua ọli egbe. ⁴⁴ Ighọ ọ rote ifuabọ oyi eni ẹgbọ lase bena ya ri obọ ti esọ ode ni iJesu ọ so, ọlia ni e ku ọli egbe e pfa tee.

⁴⁵ IJesu ọ mhila, “Ọghuo ọ ri obọ ti mhe?”

Ọgbokpa ọ tia. IPita ọọ li, “Ọnomhue, ebubu ẹgbọ e le gase ni e ma mu e.”

⁴⁶ Ama iJesu ọ li, “Ọgbọ ọ ri obọ ti mhe, mhi lese khi itoto e she rote mhe egbe ya lase, lolli mhi rọ lese.” ⁴⁷ Oni ọkpotsọ ọ me khi lolli a dobe ya vu ni a rọ ya me lue, ọ ri ulishi fie lasele, ọ de ya wugha odalo oyi iJesu. Ukpeloe oyi eni ẹgbokpa, ọ gueye iJesu emini o ze ni lolli rọ ri obọ ti ọli ali abi lolli ze utoghuokpe. ⁴⁸ Ighọ iJesu ọ li, “Omimhe ke je khi irudunga oye o she re ze. Ri opfomhe ke je apfe oye.”

⁴⁹ IJesu ọ kie lighọ ngme, ọgbọ ọ rote owa oyi iJarusi ni ọ khi oni ọ mhese elemhi owa ugamhi bhale. Ọọ li, “Omie ọ she ghua-a. Khi ke bie nase osese.” ⁵⁰ Abi iJesu ọ rọ suọ ona, ọ gueye iJarusi, “Khi ze ni ulishi o mue. Lese miesuọ tse khi ọ ya toto.”

⁵¹ Abi ọ ke rọ ramhi apfe oyi iJarusi, ọa ze ni ọgbokhọghuo ọ nu luẹ lo agho, seẹ ni iPita ali iJoni ali iJemhisi ali inyo oni omọ ali itali. ⁵² Ọgbokpa e she kie kpẹ viẹ eviẹ oyi oni omọ. Ijesu ọọ wẹ, “A khi ke viẹ irari khi oni omọ ọa ghu, eri ọ lese.”

⁵³ Wewẹ nya ee gia iJesu, irari khi e lese khi oni omọ ọ she ghua. ⁵⁴ Ama iJesu ọ mu ọli obọ ọ lu ọli leghe, “Omimhe, vule.” ⁵⁵ Ayemhe oyoli o nyene egbe bhale deba li. Ọ vule migha utoghuokpe. Igho iJesu ọọ wẹ, “A ri eminale na oni omọ le.” ⁵⁶ Abọ e sha ita ali inyoli. Ijesu ọ gueye wẹ e khi gueye ọgbokhọghuo emini a me.

9

Ijesu ọ ghie eniye odukhokho ogbava fe (iMat 10.5-15; iMak 6.7-13)

¹ Ijesu ọ lu eniye odukhokho ogbava eyoli kugbe, ọ ri itoto ali afu na wẹ ni e rọ ke khu ẹgbọ iyemhe ni ẹa ti egbe lasese, ali ni e gbo ri ẹgbọ ni e mhue ighuamhi ododa toto. ² Ọ ghie wẹ fe e ke ya tse abọ ungmehi oyi Eghiele oyi Eshinegba kiakia ali ni e gbo ke ri ẹgbọ ze. ³ Ọọ wẹ, “A khi tsua emhikhoghuo abi a lie le ena, a khi tsua ukpokpo wekhi akpaba wekhi eminale wekhi ikpagho wekhi iku itsua eva ni a so. ⁴ Owa ni a da lo ne, a la agho ramhi ni a rọ ya te oni ẹoli vu. ⁵ Ini ẹgbọ ẹa da mie ẹ ne, a kpishi itutu ni e la ẹ awe-a shi oni eke ini a rọte oni ẹoli ẹ vu, ni o khi ọtsele ni a ya pfi mu wẹ.”* ⁶ Igho eni eniye odukhokho e vu, rọte ẹoli je ẹoli. E ri usomhi onete oyi Eshinegba tse abọ kiakia. E ri ẹgbọ ọ toto ashakpa.

* **9:5** Li ze iLuk 10.4-11; Ika 13.51

*Oghie Erọdu ọọ khọkhọ ọni iJesu ọ khi
(iMat 14.1-12; iMak 6.14-29)*

⁷ Ighọ Erọdu ni ọ khi oghie shi eke iGalili ọ suọ ikanya ọnyaloa ni iJesu ọọ gbe. Abọ e sha li itobọ khi ẹgbọ eghuo e liẹ khi iJoni Ọni ọọ batazi ẹgbọ lọ ni ọ rọte eghuli guale. ⁸ Eghuo ẹ khi Elaja ọ khi ni ọ bhale, eghuo elese e liẹ khi ọghuo ọmekẹguele enedio ọ khi ni ọ nyenẹ egbe bhale agbọ.† ⁹ Ama, Erọdu ọọ, “Mhẹmhẹ mhi khi iJoni ukhomhi ọ. Ọghuo ọnana ọ khi ni mhia suọ eko?” Ọọ dua abi ọ li ya mẹ ọli.

*Ijesu ọ ri eminale na ẹgbọ agbẹlẹ ishe (5,000) le
(iMat 14.13-21; iMak 6.30-44; iJọn 6.1-14)*

¹⁰ Abi eni ighiusomhi na keẹ e rọ jele, e gueyẹ iJesu abi e li kia. Ighọ ọ rue wẹ vu je epfẹ ẹoli na lu iBẹtisaida, ¹¹ Ama eni ebubu ẹgbọ e suọ obini ọ je, e deba li. Ọ mie wẹ, ọ gue ungmehi Eghiele oyi Eshinegba yẹ wẹ, ọ ri eni e mhue ighuamhi toto.

¹² O te aghọ li dẹnẹ abi ogbomhi o ke rọ mu eke, eniyẹ odukhokho ogbava e bhale deba li, ẹẹ ọli. “Gueyẹ eni ẹgbọ e vu je ẹoli ni e ti mama ana ni e ya nono ashini e ya ku shi ali eminale ni e ya le, irari khi ifui ọdagbe ifufu awa la.”

¹³ Ọ sọ wẹ ọ, ọọ wẹ, “A ri eminale na wẹ le.”

E ọli, “Ibulẹdi eva ali ifẹlẹ aava e lẹsẹ la ana, sẹ ni awa vu ya dẹ eminale ghi wẹ.” ¹⁴ Irari khi emọse agbẹlẹ asha ishe e la aghọ.

Ama ọọ eni eniyẹ odukhokho, “A rẹ wẹ shitọ ikui-iku ẹgbọ egbhueva ali igbigbe.” ¹⁵ Eni eniyẹ odukhokho e li ghọ, ọgbokpa ọ shitọ. ¹⁶ Ijesu ọ rue eni ibulẹdi ishe ali ifẹlẹ aava eghọ, ọ bino idane,

† 9:8 Li zẹ iMat 16.14; iMak 8.28; iLuk 9.19

o kphemhi shi eni eminale, o kholo we a. O rue we na eniye odukhokho eyoli ni e kemhi we na eni egbo. ¹⁷ Igho wewe nya e le, e khue. Eni eniye odukhokho e woloo eni e le kpole shi ighughu igbeva.

*IPita o guele oni iJesu o khi
(iMat 16.13-19; iMak 8.27-29)*

¹⁸ Eleghuo khi iJesu o la ashini o da-ya e so iromhi, eniye odukhokho eyoli e nu oli la agho, o mhila we, “Oghuo egbo e fe e lie khi mhi khi?”

¹⁹ E oli, “Egbo eghuo e khi iJoni Oni oo batazi egbo u khi, elese e lie Elaja, elese ghoo e khi omekeguele onodiyo u khi ni u nyene egbe bhale agbo.”[‡]

²⁰ O ro mhila we “Oghuo ee e khi mhi khi?”

IPita oo li, “Yeye u khi Omiepfuese onayi Eshinegba.”[§]

*IJesu o gue ingme osoli, ali eghuli, ali iguale oyoli
le*

(iMat 16.20-28; iMak 8.30--9.1)

²¹ IJesu o tse agua ye we e khi gueye ogbokhoghuo. ²² Igho, Oo we, “Omi Ogboo o mema ya me osue emhi ebubu. Eni egbhali ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali esese Ishi eyi iMosisi, e kie oli. E mema ya gbe oli-a, ama elenuzi-esese, o ya guale.”

²³ Igho o gueye we nya, “Ini ogbokhoghuo o nono ni loli khi omoo odukhokho oyemhe, o mema ya kie egboli, o rue apfida oyoli ogbele kpa, oo deba mhe.”^{*} ²⁴ Itoboo khi oni o da nono ni loli tsumhi agbo

[‡] **9:19** Li ze iMat 14.1-2; iMak 6.14-15; iLuk 9.7-8 **§ 9:20** Li ze iJon 6.68-69 ^{*} **9:23** Li ze iMat 10.38; iLuk 14.27

oyoli ne, o ya wase oli-a, ama oni o da wase agbo oyi oli-a ne shi itobo oyemhe, o ya tsumhi oli.† ²⁵ Ighe eleli ni ogbo o ya me ini o mhu e agbo ona nya ni o ro wase ayemhe oyoli-a? ²⁶ Ini ogbo o da na omama mhe ali ungmehi oyemhe ne, Mhemhe Omi Ogbo mhi li ya na omama oyi oni ogbo, ini mhi bhale elemhi ufumhi oyemhe, ali ufumhi oyi Ita ali oyi igeni ni e pfuase ²⁷ Mhi gue oli e ye e abi o li, khi, egbo eghuo e la ana ni ea ya ghu ne, neni e ro ya me oni Eghiele oyi Eshinegba.”

Ijesu o mu imamachi
(iMat 17.1-8; iMak 9.2-8)

²⁸ Abi ogbele nuzi eleli o ro gba abi iJesu o te ngme eni ingme, o rue iPita ali iJonni ali iJemhisi nga ute ya lema. ²⁹ Abi o li so iromhi egho, alo eyoli e mu nyene, itsua ni o so e ge nyanyanya abi akpa. ³⁰ Igho Emose aava, iMosisi ali Elaja, ³¹ e li lasela e ge nyanyanya, e nu iJesu u ngme, e gheta eghuli ni iJesu o ya ghu obini iJerusalemu. ³² Olese o mema re IPita ali apfoli. Abi e ro gualo ni olese o ro kala we alo-a, e me ufumhi oyi iJesu ali emose aava ni e nu oli migha. ³³ Abi eni emose aava e li vu, iPita o o iJesu, “Oga, oo ga gue ti khi anye la akana. Ze ni anye tono okholo ese, oghuo oye, oghuo oyi iMosisi, onokpole oyi Elaja.” Eri o li ngme tse, o a lese emini o ngme.

³⁴ O kie ligho ngme, otughunu o bhale ya khukhu we-a. Ulishi o mu we abi e ro lo elemhi oni otughunu. ³⁵ Igho uruli o rote oni otughunu ngme, oo, “Omimhe na ni mhi ze, a ri eso shi emini

† 9:24 Li ze iMat 10.39; iLuk 17.33; iJon 12.25

o ngme.” †§ 36 Abi oni uruli o ro ngme se, e me khi iJesu luęghuo o ke migha. Eni eniye odukhokho e ri ingme ona shi udu, ęa gueye oğbokhoghuo emini e me eghęghę agho.

*Ijesu o ri ozeo ni ughuamhi o mu ze
(iMat 17.14-18; iMak 9.14-27)*

37 Ogbeakolo abi e rote ukhomhi ute tiemhile, ebubu egbọ e bhale deba li. 38 Igho omose oghuo o rote elemhi eni ebubu egbọ tseşe leghe, o li “Oseşe, kpekpe bino omimhe, loli o khi omọ oghuo kpe ni mhi me bia. 39 Ayemhe obe o tsua mu oli, eri oo mu oli pfi eke, oo kpi awe-a, o roli e chi ofulu unu. Oa ga nono ni loli rue oli obọ-a kpa. Eri oo nono ni loli pfuse oli ayemhe-a. 40 Mhi she lema eniye odukhokho eye e khu oli oni ayemhe egbe-a, ęa dobe.”

41 Ijesu oo we, “Ee egbọ ni aa mhue irudunga wekhi ileşe. Ele ingme mhi dobe ya ri egbe mie umhaleşe oye e ramhi? Ele ingme mhi ke nu e ya la akana?” Oo oni omose, “Rue omie bhale ana ghi mhe.”

42 Abi oni omọ o li bhale, oni ayemhe okphaghię o mu oli pfi eke jighise, oo chi ofulu unu. Igho iJesu o dese oni ayemhe okphaghię, o ri oni omọ ze. O rue oli na itali. 43 Abọ e sha eni egbọ nya shi ekpabọ oyi Eshinegba ni e fune.

*Ijesu o gbo gue ingme eghuli oyoli le shi eke
(iMat 17.22-23; iMak 9.30-32)*

Abọ e kie ligho sha eni egbọ shi emini iJesu o rięle, iJesu oo eniye odukhokho eyoli, 44 “A ri eso

† 9:35 Li ze Aza 42.1; iMat 3.17; 12.18; iMak 1.11; iLuk 3.22

§ 9:35 Li ze 2 iPit 1.17-18

shi eke shi ingme ni mhi ya gueye ę ena. A ya ri Omi Ọgbọ na ęgbọ de.”⁴⁵ Eri-tse khi eni eniye odukhokho ęa lese abi oni ungmehi o ngme. Irari khi eri a roli sheli we ini e khi lese emini a roli ngme. Ama ulishi oo mu we shi abi e lie mhila li.

Ọghuo ọ fune

(iMat 18.1-5; iMak 9.33-37)

⁴⁶ Ekhako o bhale iteva oyi eniye odukhokho eyoli shi oni ọ ya fune elemhi we.*⁴⁷ Ijesu ọ lese emini ee sa udu oyewe, ọ rue ukuku omọ lasele migha we iteva.⁴⁸ Ọọ we, “Onini ọ da ri eva oyemhe mie omọ ọna ne, mhemhe ọ mie. Onini ọ da mie mhe ne, oni ọ ghie mhe ọ mie. Irari khi onini ọ da ri egboli tiemhie-ekę ne elemhi ę, loli ọ khi oni ọ fune nya.”†

Oni ọa da khi obe awa ne oyi awa ọ khi

(iMak 9.38-40)

⁴⁹ IJon ọọ, “Oga, anye me omose ni ọ ri eva oye ę khu ayemhe okphaghie lase, anye nono ni anye gueye oli ọ khi ke ligho irari khi ọa ya debe abi anye lie debe.”⁵⁰ Ijesu ọọ we, “A khi ke ligho, irari khi ọgbọ ni ọa da khi obe awa ne, onayi awa ọ khi.”

Egbọ iSameria ęa lama mie ijesu

⁵¹ Abi eghęghę o ro ramhi ni a ro ya rue ijesu je iloghie, ọ mholi oli shi udu khi loli ya je iJerusalemu.⁵² Ọ ghie ighiusomhi ralo, ni e lo elemhi ęoli nikeke na elemhi iSameria ni e ya mu egbe emhikpa shi eke khe oli.⁵³ Ama eni ęgbọ iSameria ęa lama mie oli irari khi e lese khi iJerusalemu ọọ je.⁵⁴ Abi eniye odukhokho eyoli

* **9:46** Li ze iLuk 22.24 † **9:48** Li ze iMat 10.40; iLuk 10.16; iJon 13.20

ikhi iJemhisi ali iJoni e rọ ọ ẹ ẹ ẹ, ẹ ọ li, “Ọnọmhuẹ, waa ke zẹ ni anye lu erali rọte idane tiemhie rọ tose wẹ a nya?”‡

⁵⁵ IJesu ọ nyene alo ukhokho, ọ dese wẹ, ọọ wẹ, aa lese ayemhe ni a mhuẹ. Ọa khi eri omi ọgbọ ọ bhale ya yese ẹgbọ agbọ-a, ama eri ọ bhale ya tsumhi wẹ. ⁵⁶ Ighọ iJesu ali eniyẹ odukhokho eyoli e vu je ẹoli olese.

*Emini ideba-iJesu-kia o ya mie ọgbọ ọ rue
(iMat 8.19-22)*

⁵⁷ Abi e li lẹ ẹghọ, ọmọse ọghuo ọọ iJesu, “Ọga mhi ya ke debe je obiobini wa je kpa.”

⁵⁸ IJesu ọọ li, “Inyakọ e mhuẹ ese, ipfeli e mhuẹ eko, ama Omi Ọgbọ ọa mhuẹ ashini ọ do ukhomhi ẹ gbe.” ⁵⁹ IJesu ọ gueye ọmọse olese, “Deba mhe.” Ọni ọgbọ ọọ li, “Ọga, kpẹ zẹ ni mhi ya ri itamhe to.”

⁶⁰ IJesu ọọ li, “Zobe ni eni e ghu-a e ri eni e ghu-a to. Yeye fie ke ya gue ungmehi Eghiele oyi Eshinegba le.” ⁶¹ Olese ọọ li, “Ọga mhi ya debe, kpẹ zẹ ni mhi ya tse apfemhe, okhila.”§

⁶² IJesu ọọ li, “Ọgbọ ni ọ da ri obọ nga ẹgba ni ọọ she ẹ gua ese, ni ọ da bino ukhokho ne, ọa te ni ọ lo Eghiele oyi Eshinegba.”

10

Ijesu ọ ghie ẹgbọ ẹgbhuẹse etuogbava fie

¹ Ona o dose se, Ọnọmhuẹ ọ zẹ ẹgbọ ẹgbhuẹse etuogbava, ọ mu wẹ ava-ava, ọ e ralo na lue ni e kia je ikpe ni ọọ nono ni loli kia ramhi. ² Ọọ wẹ, “Ikhiẹse oniemi o la ọ, eri-tse eni ẹ khiẹse wẹ ẹa

‡ 9:54 Li zẹ 2 Ighie 1.9-16 § 9:61 Li zẹ 1 Ighie 19.20

bu. Itobọ igho, a sọ lema ita oni o mhue okhiese, ni o ghie eni e khiese bhale ishemhi oyoli.* ³ A ke le! Eri mhia ghie e abine isumha ne la ifuabo idumhi.†
⁴ A khi tsua ekuẹ ukpago we khi akpulu we khi ekuẹ, a khi tse egbo ode.

⁵ “Ini a lo owa okhoghuo, a kpe to de lie ‘Opfome o ka la oni owa ona.’ ⁶ Ini ogbo opfome o la agho, opfome oye e o deba li, ini aa me, opfome oye e o nyene egbe deba e. ⁷ Apfe okhoghuo ni a da lo ne, a la agho le, a la agho da emiemini e da ro ya na e. Irari khi o ti ni ogbakanya o mie ifata. A khi ke kia te owa da je owa.‡

⁸ “Ini a da lo eoli le ni e ro da mie e ne, a le emini e roshi eke na e. ⁹ A ri eni ee ghua ni e la agho ze, a gueye we, ‘Eghiele oyi Eshinegba o she ti mama e.’ ¹⁰ Eoli ni a bhale kpa ni ea da mie e, a je ifu apfe ya lie, ¹¹ ‘Itutu oyi eke oye ni e la anye awe, anye she kpishi we shi eke na e, ni e ya pfi otsele mu e. Ama ee oye e, a lese khi Eghiele oyi Eshinegba o she ti mama e.’§* ¹² Mhi gueye e khi ogbele iso-ezo khi o ya somhi iSodomu egbe dose oni eoli ogho.†

Eoli ni ea miesuo
(iMat 11.20-24)

¹³ “O ma kholo e egbe, ikhi ee egbo iKorazi! O ma kholo e egbe, ee egbo iBetisaida! Irari khi ini ikanya onyaloa ni a la elemhi e gbe khi a la eke iTai ali iSidoni li gbe we lo, e kha mu nyene agbogbo.

* **10:2** Li ze iMat 9.37-38 † **10:3** Li ze iMat 10.16 ‡ **10:7** Li ze 1 iKori 9.14; 1 iTimo 5.18 § **10:11** Li ze Ika 13.51 * **10:11** Li ze iMat 10.7-14; iMak 6.8-11; iLuk 9.3-5 † **10:12** Li ze Igbae 19.24-28; iMat 11.24; 10.15

E sọ ide eviẹ, e shito ukhomhi emue. ‡ 14 Eri-tse khi Eshinegba o ya mhue isomhelemhi na egbo iTire ali egbo iSodumu dose e ogbele iguezo. 15 Ee egbo iKapanomu, eri a dabi khi a ya ti e nga idane? Iiye! Eri a ya ti e tiemhi ilimhi irierie. §

16 “Oo we, oni o da ri esọ shi e o ne, mhemhe o ri esọ shi o. Oni o da kie e, mhemhe o kie. Oni o da kie mhe ne, oni o ghie mhe o kie.”*

Ijele oyi egbo egbhuesẹ etuogbava

17 Igho eni egbo egbhuesẹ etuogbava egho e ri oghelẹ jele. Ee oli, “Onomhue, eri egbegbi iyemhe okphaghiẹ e ri irari eva oye nyese ukhomhi na anye.”

18 Ijesu oo we, “Mhi me khi okphaghiẹ o rote idane de pfile abi erali akphala. 19 A ghe khe! Mhi she ri afu na e, ni a ro lighi enye ali ikpi dose, ali ni a gbo mu itoto ali ekpabo alo ebili nyaa o le. Emhikhoghwo ea ya li e. † 20 A khi ghele khi okphaghiẹ o ri irari eva oyemhe nyese ukhomhi na e, ama a ke ghele khi a keke eva oye e shi iloghie.”

Ijesu o ghele

(iMat 11.25-27; 13.16-17)

21 Egheghe agho, oghelẹ o te elemhi Ayemhe-noonpuase vo ijesu egbe, oo li, “Mhi tse uwegbe, Ita ni o mhue eke ali ukhuli. Irari khi u she ri emhi ena sheli egbo ni e fia alo-a ali eni e mema wena ebe. Ama u rewe khasẹ ikuku eniye. Igho lo Ita, irari khi abi o li ghole e shi ghọ.

‡ 10:13 Li ze Aza 23.1-18; Ezik 26.1--28.26; iJoe 3.4-8; Emo 1.9-10; iZaka 9.2-4 § 10:15 Li ze Aza 14.13-15 * 10:16 Li ze iMat 10.40; iMak 9.37; iLuk 9.48; iJon 13.20 † 10:19 Li ze iwolo 91.13

22 “Itamhẹ ọ she ri emhikpa shi mhẹ obọ. Aa mẹ ọgbọ ni ọ lẹsẹ ọni ọmọ ọ khi, sẹ ni Ita. Aa mẹ ọgbọ ni ọ lẹsẹ ọni Ita ọ khi, sẹ ni ọmọ. Eni e ghọle ọni ọmọ ọ ri Ita a khase.”‡

23 Ighọ ọ nyenẹ alo ghue eniyẹ odukhokho eyọli, ọ bẹna nu wẹ ngme, ọọ wẹ, “Ikhivọsẹ o khi na ikpalo ni e mẹ emini ẹẹ a mẹ. 24 Mhi gueyẹ ẹ khi emekeguele ali ighie ebubu e nono ni wẹwẹ e mẹ emini ẹẹ a mẹ ali ni e suọ emini a suọ ena, ama ẹa dobe.”

Ekpita oyi ọngi iSamarita ọnete

25 Ighọ ọsẹsẹ Ishi eyi iMosisi ọghuo ọ vule ya mu iJesu fẹ bino. Ọ mhila li, “Elo mhi fẹ ya li ni mhi rọ ya mhue agbọ na agbọagbọ?” 26 IJesu ọ li, “Elo a keke shi ebe Ishi eyi iMosisi? Sẹ u liẹ zẹ emini a keke shi ọ?”

27 Ọ iJesu, “Rọte ekelemhi udu oyẹ nya ali ayemhẹ oyẹ nya ali ekpabọ eyẹ nya ali isamhi eyẹ nya nono ingme oyi Ẹshinegba. U gbo nono ingme oyi ọnuzava ọyi ẹ abi u nono ingme egbe ẹ.”§

28 IJesu ọọ li, “U ga gue gbaghie-a. Lina ke ngeli khi u ya mhue agbọ ona agbọagbọ.”*†

29 Eri ọni ọsẹsẹ Ishi eyi iMosisi ọna ọ nono ni lọli rọkhasẹ khi lọli lẹsẹ enana nya. Ọ mhila iJesu, “Ọghuo ọ fẹ khi ọnuzava ọyemhẹ?”

30 IJesu ọ lina sọ ọli ọ, “Ọmọsẹ ọghuo ọ ke rọte ẹoli iJerusalemu tiemhi ẹoli iJeriko. Ighọ ọ de ya pfilo ighiatọ abọ. E gbe ọli banọ-a, e keşẹ ukuku ayemhẹ shi ọli ọ, e mie ọli emini ọ mhue nya. 31 A bhale ya

‡ 10:22 Li zẹ iJón 3.35; 10.15 § 10:27 Li zẹ iLev 19.18; iDeut 6.5

* 10:28 Li zẹ iLev 18.5 † 10:28 Li zẹ iMat 22.35-40; iMak 12.28-34

ẹ khi ọkpodalo-ugamhi ọyi Ẹshinẹgba ọ rọte oni ode ẹ dọse. Abi ọ rọ me ọni ọmọse ni ighiatọ e gbe egbo, ọ da je ukiẹkiẹ ode ni o kpọle ya dọse vu. ³² Igho ọni ọ la Owa ọyi Ẹshinẹgba gbe akanya ọghuo, eni a lu iLivaiti, ọ ramhi agho, ọ me ọli, ọ li rọte ukiẹkiẹ ode ni ọ kpọle ya dọse. ³³ Ọmọse ọngi iSameria ọghuo ni ọ le asha, ọ ramhi ashini ọni ọmọse ọ la. Ọ me ọli, elemhi ọli e lala li. ³⁴ Ọ le deba li, ọ ku oili ali onyo shi ọli ikpe ni ọ kuali utse. Ọ ri ide genọ li ewe. Ọ tsua li nga akphere ọyọli, ọ tsua li bhale owa ni a ku ẹ shi, ọọ gueye we e ri eloe khu ọli.† ³⁵ Ogbeakọlo ọ ri ifata ogbele eva na ọni ọ mhue ọni ashini a ku ẹ shi. Ọ ọli, ‘Kpekpẹ ri eloe khu ọmọse ọna. Ingme ni o ke ya gbe nya, ini mhia jele mhi ya fali ẹ we.’

³⁶ “Ọghuo ọ elemhi egbo aase ena u sa khi ọ khi ọnuzava ọyi ọni ọmọse ọna ni ighiatọ e gbe?” ³⁷ Ọni ọsesẹ ushi ọọ li, “Ọni ọ mhue ilelemhi na li.”

Igho iJesu ọọ li, “Li ligho ke ngeli.”

Ijesu ọ je apfe ọyi iMata ali iMeli

³⁸ Abi iJesu ali eniye odukhokho eyọli e li le, e bhale ẹoli ọyi ọkpotoso ni a lu iMata. Ọni iMata ọ mie ọli shi owa. ³⁹ Ọni iMata ọ mhue inyoghuo ọkpotoso ni a lu iMeli ni ọ shito kpese iJesu ri esọ shi emini ọ sese. § ⁴⁰ Abi a li ya mu iJesu epfese, o zu iMata alo, ọa me asha ri esọ shi emini iJesu ọ sese. Igho ọ bhale deba iJesu, ọọ li, “Wa me khi inyoghuo-mhe ọ zobe ikanya nya na mhemhe-ghuo a gbe? We ọ bhale ya kpaghie mhe obọ.” ⁴¹ Ọnọmhue ọọ li, “iMata, iMata, u ma kphakpha egbe ke nase egbe ẹ shi itobọ emhi ebubu. ⁴² Ama emhi oghuo o mema

† **10:34** Li ze 2 Okhe 28.15 § **10:39** Li ze iJon 11.1

mu egbe. IMeli ọ she zẹ oni o tinẹ ni o laọ, ọgbọ ọa ya mie ọli luẹ.”

11

*Ijesu ọ sẹsẹ abi a liẹ sọ iromhi
(iMat 6.9-13; 7.7-11)*

¹ Ogbeleghuo, iJesu ọ la asheghuo o sọ iromhi, Abi ọ rọ sọ se, ọmọ odukhokho ọyọli ọghuo, ọọ li, “Ọnọmhuẹ, sẹsẹ anye abi a liẹ sọ iromhi abi ijọni ọ li sẹsẹ eniyẹ odukhokho eyọli.”

² Ijesu ọọ wẹ, “U kha sọ iromhi, ke liẹ:
“Ita anye ni ọ la iloghie,
 anye ri ufumhi
 na eva oye no pfuase,
Zẹ ni eghiele oye o bhale.
 Zẹ ni a riẹlẹ
 ọghuẹmhe oye eke agbọ
 abi o li shi obini iloghie.

³ Ri eminale ona ogbe-namo
 na anye le.

⁴ Gbe olamhe kua na anye,
 abi anye li ẹ gbe kua na
 ẹgbọ ni e lamhe shi anye ọ.
Khi zẹ ni anye de pfilo imufe,
 ama tsumhi anye
 obọ oyi ọkphaghie.’ ”

⁵ Ijesu ọọ wẹ, “Ini o khia khi ọngẹ ẹ ọ mhue ọmọle ni ọ rọ lẹ deba ọmọle ọli itsotso ogbie, ni ọ rẹ ọli, ‘Ọmuẹ kpekpe ngmomhi irui ibuledi esẹ na mhe,
⁶ Irari khi ọmọle mhe ni ọ la asha ọ bhale ya kushi na mhe, ama mhia mhue emini mhi ya rọ feli ọli epfese.’

⁷ “Ini ɔni ɔmɔle ɔ, ɔ rɔte elemhi owa liɛ ɔli, ‘Khi ke nase mhe ghue irari khi mhi she pfi okpe ode, mhemhe ali imimhe anye she yeshi, mhia ke ya dobe vule ya rue emhi okhɔghuo ne.’ ⁸ Mhi gueye ɛ khi ini ɔmɔle ɔli ɔa tseku ri itobo khi wewe e khi ɔmɔle vule ya rue emini ɔɔ mhila li na li, ama itobo khi ɔ mema kie le ɛ mhila li tse, ɔ mema ya vule ya rue emiemi ni ɔ nono na li.

⁹ “Mhi gue ɛ ye ɛ: Mhila khi a ya rɔ ne, nono khi u ya me, kpheli obo ode khi a ya khueghie-a ne. ¹⁰ Irari khi ɔni ɔ mhila loɔi a rɔ ɔ na, ɔni ɔ nono loɔi ɔɔ me, ɔni ɔ kpheli obo ode loɔi a khueghie-a a na.

¹¹ “Eɛ ni a khi ita, ɔghuo elemhi ɛ omiɔli ɔ ya mhila li afele ni ɔ ya rue enye na li, ocho ni ɔ kha rɔ ri afele na li? ¹² O ke khia khi ini ɔ mhila li ekeli, ni u ya rue okpi na li? ¹³ Ini eɛ ni a khi egbo ebe a lese abi a liɛ ri egbegbi emhi somhi imie opfa, se Ita ɛ ni ɔ la iloghie ɔa ke li ya ri Ayemhe-no-pfuase na eni e mhila li?”

Ijesu ali Okphaghe

(iMat 12.22-30; iMak 3.20-27)

¹⁴ Eɛ oghuo khi ijesu ɔ khu ayemhe okphaghe ungmene fiɛ, ɔ khu ɔni ayemhe fiɛ lase, ɔni ungmene ɔɔ ngme. Oni ingme o ri abo sha egbo ni e la agho. ¹⁵ Ama egbo eghuo ɛ, “Ekpabo ebe oyi iBezebɔ ni ɔ khi oghie oyi iyemhe ebe, ɔ rɔ a khu iyemhe ebe fiɛ lase.”*

¹⁶ Eghuo ɔ, e mu ɔli fe bino, ɛ ɔli ɔ riɛle ɔnyaloa ni o ri wewe ya mie shi ɔli ɔ khi Eshinegba ɔ mie shi ɔli ɔ.†

* **11:15** Li ze iMat 9.34; 10.25 † **11:16** Li ze iMat 12.38; 16.1; iMak 8.11

17 Ama iJesu o she leşe usamhi oyewe, o, “Eghiele ni o da kemhi egboli o ya de, omhue-apfe ni o da kemhi egboli o ya de. 18 Ini Okphaghię o kemhi egboli, se eghiele oyoli o li ya migha? Eri mhi a ngme ona itobo khi e khi ekpabo oyi iBezebọ mhi ro o khu iyemhe okphaghię kua. 19 Mena ini mhi ri ekpabo eyi iBezebọ o khu iyemhe okphaghię kua, ekpabo onoghuo eniye eyi ee e ro a khu we kua? Eniye eyi ee e ya gue e ezọ itobo ungmehi ni a ngme ena. 20 Ama ini o khia khi ekpabo oyi Eshinegba mhi ro e khu iyemhe okphaghię kua, ogho o rokhasę khi Eghiele oyi Eshinegba o she bhale e iteva.

21 “Omose ni o mhue ekpabo o kha ri itsua okholi gbanọ egbe egbegbo ni o roọ khe owa oyoli ekhe, itsua eyoli e ya mhue akhukhu. 22 Ama omose ni o toto dose oli o kha tsua okholi mu oli ni o ro ne oli abo, eri oọ miono oli itsua okhue nya ni o regbenga. O tsua oli epfue ni o mhue shi oni owa vu ya kemhi.

23 “Oni o a da ku ma mhe o ne, obe mhe o khi. Ogbọ ni o a da mu ma mhe o ti egbo gbili ne, eri oọ vese egbo kua.‡

Abi ayemhe o lię kia
(iMat 12.43-45)

24 “Ini ayemhe okphaghię o rote ogbo egbe ya fie, eri o kpe a kia je ifu odagbe ifufu ni amę ea la ya nono ashini o kpe je ya yemhe-a, ama ini o a me asha, o egbelue, ‘Mhi gbo lo a je owa ni mhi kpe te vu.’ 25 Ini o bhale o ni o ro bhale ya e khi, a ga fuomhi oni owa muene, emhikpa o ga gue la ayoli

‡ 11:23 Li ze iMak 9.40

kuete. ²⁶ Igho, o vu ya wolo iyemhe oshilua elese ni e kholo dose loli, e bhale ya la oni omose egbe, ikpukhokho oyi oni omose o ke kholo dose abi o kpe li.”

²⁷ Abi iJesu o li ngme oni ungmehi ona, okpotso oghuo o rote oni elemhi ebubu egbo tseşe leghe oo, “Oni a khi vose na okpotso ni o bia e, ni o kuete, o khi.”

²⁸ IJesu oo li, “Egbo ni e suo ungmehi oyi Eshinegba ni e ro oli gbe akanya, wewe e mema mhue ikhivose ne.”

Qlele oyi ijona
(iMat 12.38-42)

²⁹ Abi eni egbo e ke li bua shi o, iJesu oo, “Egbo ebe, egbo agbhotu onana e khi. E mhila qlele onyaloa, ama aa ya me onyaloa okhoghuo, se ni qlele oyi ijona omekeguele. § ³⁰ Abi ijona o khi qlele na egbo iNineve, igho Omi ogbo o gbo li ya khi qlele na egbo ena agbhotu ona.* ³¹ Oghie-okpotso oyi eke iSheba o ya shito ukpekhomhi ezọ ya gue agbhotu ona ezọ, o pfa ezọ mu we, irari khi o ke rote eke odonue bhale ya ri esọ suo ungmehi egbhali oyi oghie iSolomoni, ama ogbo ni o fu dose iSolomoni o la akana. † ³² Egbo iNineve e ya mu ezọ vule shi agbhotu ona o, e pfa ezọ mu we irari khi e mu pfi abi ijona o ro ya ri ungmehi oyi Eshinegba tse abo ye we, memena ogbo ni o fu dose ijona o la akana. ‡

Egbegbi akpa
(iMat 5.15; 6.22,23)

§ **11:29** Li ze iMat 16.4; iMak 8.12 * **11:30** Li ze ijona 3.4
 † **11:31** Li ze 1 Ighie 10.1-10; 2 Okhe 9.1-12 ‡ **11:32** Li ze ijona 3.5

³³ “Aa mę ọgbọ ni ọ ya ri ákpá ru ni ọ ya ri ọli sheli, eri ọ ri ochoghọ ya rue ọli nga ashini o yagha, ni a bhale ya ẹ khi ẹgbọ ni ẹẹ lole ẹ mę eke. §
³⁴ Ikpamhalo eye ẹ e khi ákpá oyi idiegbe oye. Ini ikpamhalo eye ẹ mę eke egbegbo, idiegbe oye nya o khili ákpá. Ama ini u tase alo-a, idiegbe oye nya o khili alo ebili. ³⁵ Itobọ ona khi ze ni ákpá oye o khi alo ebili. ³⁶ Ini idiegbe oye e khili ákpá ni obili ọa rọ la ashikhoghuo ọ, eri o ya ke gę nyanyanya abine khi ákpá o nga ọgbọ egbe.”

Epfua esesa

(iMat 23.1-36; iMak 12.38-40)

³⁷ Abi iJesu ọ rọ ngme se, iFarisi ọghuo ọ lu ọli ọ bhale ya nu lue le eminale. Ọ lo deba li ya shito shi oni eminale. ³⁸ Ama abọ e sha oni iFarisi abi ọ rọ mę khi iJesu ọa kpe abọ a neni ọ le emhi. ³⁹ Ighọ Ọnọmhue ọọ li, “Wa mę mena khi ẹ ẹgbọ iFarisi khi eri a kpe ukhokho uko ali itasa eye-a, ama elemhi oye ọ vọ emhi ituegbe ali ọkhọlo. ⁴⁰ Ẹ ẹgbọ eye ẹghẹ! Ọa khi Ẹshinegba ni ọ riẹ ẹ ukhokho ọ ọ gbolo ẹ riẹ elemhi ọ? ⁴¹ Ama a rue emini e la elemhi uko ali utasa na ẹgbọ ni ẹa mhue, ẹghẹghẹ aghọ emhikpa e ya pfuase na ẹ.

⁴² “O ma a khọlo ẹ ẹgbọ iFarisi egbe gba, itobọ khi a guę ze aze-oghuo-igbe ebe akhokho, ali ebe alagho ali ebe elese ni a rọte ogba ẹ khiẹse, emini ẹa lolo mu ẹloe. Ama igue-sọ-ẹzo ali inono onayi Ẹshinegba, a ri obọ gbe wẹ shi. Ena e khi emini a kha mema ke riẹ, ma eni a riẹ ẹghọ.*

§ **11:33** Li ze iMat 5.15; iMak 4.21; iLuk 8.16 * **11:42** Li ze iLev 27.30

⁴³ “O ma a kholo e e egbo iFarisi egbe gba, irari khi ukpekhomhi ni o yagha a nono elemhi owa ugamhi ali otse ekpe elemhi oki.

⁴⁴ “O ma a kholo e egbe irari khi eri a li abi uji oyi egbo ni ogbo o a shi olole shi ni egbo e lighi e dose, ni ea lese.”

⁴⁵ Oseşe ushi oghuo o sọli o, oo, “Oseşe, ini u wa ngme enana, eri u li ri anye ma o me bie.”

⁴⁶ Ijesu o sọli o, oo, “O ma a kholo e e ni a sese Ishi eyi iMosisi egbe, irari khi eri a so itsua ni egbo ea dobe ya tsua na we tsua, ama e e aa lama ya tsua ugegemo.

⁴⁷ “O ma a kholo e egbe irari khi e e a manọ iji na emekeguele ni itita e e gbolo-a. ⁴⁸ Eri a pfi otsele shi o, a gbo mu ma emini itita e e ri ele irari khi we we e gbolo emekeguele eyi Eshinegba a, e e a manọ iji na we. ⁴⁹ Itobo ona, rote ilisingme oyi Eshinegba, o ro lie, ‘Mhi ya ghie emekeguele ali ighiusomhi na kee ghi we, e ya gbolo eghuo o-a, e mu okholi vule shi elese o.’ ⁵⁰ Itobo igho Eshinegba o ya mu ota so egbo ena agbotu ona, shi o lia eyi emekeguele nya, rote eghenge ni agbo ona o te gba eke le. ⁵¹ Rote o lia eyi Ebeli ya ramhi o lia eyi iZakaraya ni a gbe-a shi iteva Owa oyi Eshinegba ali atete. Igho lo! Mhi gueye e khi a ya na e osue to o.†

⁵² “O ma kholo e e ni a lese Ishi eyi iMosisi pfo egbe, irari khi a she rue okpe ni a ro e khueghie ode ilisingme sheli. E e na, aa lama lo, egbo ni e nono ni we we e lo, aa ze ni e me asha dose lo.”

⁵³ Abi ijesu o ro rote agho vu, egbo iFarisi ali esese Ishi eyi iMosisi e mu okholi vule shi o li o

† **11:51** Li ze Igbae 4.8; 2 Okhe 24.20-21

egbegbo. E ri omhila ododa a khi oli ode. ⁵⁴ Ini e ba me asha mu ungmehi mholi oli obo.

12

Ijesu o tse agua shi iri-ugamhi-kualo (iMat 10.26-27)

¹ Egheghe ana ebubu egbo agbele agbele e legba, ni o ramhi ni e ro lighi egbewe, ijesu o nu eniye odukhokho eyoli ngme, oo we. “A mu egbe e shi iri-ugamhi ku alo oyi egbo iFarisi ni o li abi ifuma ni a ro ma ibuledi e nye.”* ² Irari khi aa me emini a ro sheli ni o ya ya lasele, wekhi eri a me emini a khukhu ni o ya ya khueghie-a. ³ Ungmemhi ni u ngme eliyose a ya suo oli ele oguota. Emini u nyese ogbo esogweye elemhi owa aza, a ya suo oli eko ukhomhi owa.†

Oni a ya na ulishi (iMat 10.28-31)

⁴ Emole mhe, abi o la mhi li gue oli e ye e, a khi na ulishi egbo ni o khia khi idiegbe e lese dobe ya gbe-a, ini e gbe idiegbe-a, ea ke mhue emhi olese ni e ke dobe ya li. ⁵ Ama mhi ya gueye e oni a ya na ulishi. A na ulishi Eshinegba ni o mhue itoto ni o kha gbe ogboa se, o gbo pfi oli lo ilimhi iriere. Abi o li mhi li gue oli e ye e, a na ulishi oyoli. ⁶ Oa khi ikobo eva a ri ipfeli isuesue oshe e de? Ama abi o rie khi igho, Eshinegba o yele ongewe okhoghuo a. ⁷ Egbegbo lo khi, Eshinegba o she leli itsu ni e la e ukhomhi nya. Itobo igho a khi ze ni ulishi o mu e, irari khi a mu eloe dose ipfeli isuesue ebubu.

* **12:1** Li ze iMat 16.6; iMak 8.15 † **12:3** Li ze iMak 4.22; iLuk 8.17

*Eni e migha na iJesu ali eni e kie ọli
(iMat 10.32,33; 12.32; 10.19,20)*

⁸ Abi o li mhi li gue ọli ẹ ye ẹ khi, ọni ọ da lama gue ingme oyemhe ye egbo ne, Omi ogbo ọ li ya gue ingme oyoli ye igeni eyi Eshinegba. ⁹ Ama ọni ọ da kie mhe ukpeloe egbo, mhi ya li kie ọli ukpeloe igeni eyi Eshinegba. ¹⁰ Ogbo ni ọ da ze emuebe na Omi ogbo ne, a ya gbekua na li. Ama ogbo ni ọ da pfi unu-a deba Ayemhe-no-pfuase, ogbo a ya gbekua na li. ‡

¹¹ Ini a rue ẹ bhale owa ugamhi oyi egbo iJu ali egbo eni ẹẹ mhesẹ ali enighie, a khi ze ni a yele abi a ya ngme, ali abi a li ya pfa egbe ẹ shi eke. ¹² Irari khi Ayemhe-no-pfuase ọ ya sese ẹ abi a ya ngme oni eghẹghẹ. §

Okhe irokhokho oyi oyeghe

¹³ Ogbo oghuo elemhi eni ebubu egbo ọ lu iJesu, ọọ li, “Osese kpekpe gueye inyoghuo-mhe ni ọ kemhi ugu na mhe.” ¹⁴ IJesu ọ so ọli ọ, ọọ, “Oghuo ọ zemhe shi ọni ọ re ẹ a gue ezọ ali ọni ọọ kemhi ugu na egbo?” ¹⁵ Igho ọ gueye we nya, “A mu egbe ẹ shi emhi ituegbe, irari khi agbo oyi ogbo ọa migha nga ukhomhi epfue ni ọ mhue.”

¹⁶ Ọ ze okhe irokhokho ona khasẹ we, ọọ we, “Eke oyi omose ni ọ pfue oghuo, o lolo ti emhi na li. ¹⁷ Ọni omose ọ shito sa, Ọọ, ‘Se mhi li ya kia egho? Mhi a me asha ke ri emhi ya shi aka oyemhe.’

¹⁸ “Igho ọọ, ‘Emini mhi ya rieḷe na. Mhi ya guoghọ aka oyemhe-a, mhi ya to aka onofune olese ni mhi ro so iakpa ali itsua elese shi. ¹⁹ Eghẹghẹ

‡ **12:10** Li ze iMat 12.32; iMak 3.29 § **12:12** Li ze iMat 10.19-20; iMak 13.11; iLuk 21.14-15

agho mhię egbemhe, Omue u ze ukhomhi onete gba e! Irari khi u mhue pfue ni e bububu, ni e ya tsua-ę ramhi ikpe ebubu. Ka yemhe-a, ke le, ke da. Wa li agbo abi o ghole e.”

²⁰ “Ama Eshinegba o o li, ‘Ye ye oyegehe! U ya ghu-a amiose; mena oghuo o ke ya mholi eni ugu ni u she ti ma na egbe e?’

²¹ “Igho o ya li ogbokpa egbe ni o da ti pfue ma na egboli, ni o mhue pfue oyi emini o mu Eshinegba eloe.”

A khi ke sa usamhi agbo

(iMat 6.25-34)

²² Igho iJesu o gueye eniye odukhokho eyoli, o o we, “Irarigho, a khi ze ni usamhi emini a ya le ali usamhi emini a ya da, o nase e, wekhi usamhi idiegbe oye emini u wa so. ²³ Agbo oye o mu egbe dose eminale, idiegbe oye o gbo mu egbe dose ode ni a so e shi o. ²⁴ A bino ipfeli na ukhomhi idane, ęa ro ko wekhi eri e kheshe, ęa mhue ashini e tsua eminale a shi wekhi eri e mhue aka, ama eri Eshinegba o ro na we a le. A mu eloe dose we! ²⁵ Ongeę onoghuo o ya dobe ri irari inyama-egbe oyoli khi ogbele oghuo ma agbo oyoli? ²⁶ Aborokhia khi u wa ya dobe riele ukuku emhi onana, elo o ze ni u ro a nase egbe e shi emini e kpole?

²⁷ “Sa o bino abi ebuli idodo e li e fu. ęa ya gbe akanya wekhi eri e do ide. Ama mhi gue a ye e khi egbegbi iSolomoni ni o tseku ligho mhue itsua ni e somhi otse, o khue akhue nabi ebuli okhoghuo o khue.* ²⁸ ęe ni a mhue ukuku irudunga, ini o khia khi igho Eshinegba o ri ide ku ebuli egbe, ni e kha

* **12:27** Li ze 1 Ighie 10.4-7; 2 Okhe 9.3-6

laọ amo, akọ a toşę wẹ-a, sẹ u ke liẹ sa khi ọa ya li ri egbegbi itsua sọ ẹ?

²⁹ “Irarighọ, a khi ke sa emini a ya le ali emini a ya sọ; a khi zẹ ni o nase ẹ udu. ³⁰ Irari khi egbo ena agbo ona nya, wẹwẹ e na khu emhi enana, ama Ita ẹ ni ọ la iloghie ọ lẹşẹ khi e to ẹ. ³¹ Ochoghọ emiemini u wa riẹlẹ nya, zẹ ni Eghiele oyi Eshinegba o khi onodode, emhi elese ni u wa nono nya, ọ ya rẹwẹ ma ọ nẹ.

Epfue na obini iloghie
(iMat 6.19-21)

³² “A khi zẹ ni ulishi o mu ẹ, ẹẹ ikuku isumha, irari khi ọghuemhẹ oyi Ita ẹ o khi ni ọ rọ ri oni eghiele na ẹ. ³³ A ri emhikpa ni a mhue de, a kemhi eni ikpaghọ na eni ẹa mhue. A zẹ ni a mhue ẹkue ukpaghọ ni ọa ya khakha, ali ni a gbo mhue epfue shi iloghie ni ọa ya pfo wẹkhi oghiatọ ọ mẹ asha a ti bhale ọ, wẹkhi ifu e mẹ asha a towe, ³⁴ Irari khi ashini epfue oye ọ la, aghọ udu oye ọọ la.

A mu egbe shi ekẹ khẹ ibhale oyi Onomhwe

³⁵ “A mu egbe shi ugamhi, a zẹ ni ikpa eye ẹ e ke ge.† ³⁶ Abi eni ẹ ga ọgbọ e migha khẹ ijele oyi oni ọ mhue wẹ ni ọ ye ukue ni a rọ a rue ọkpotoso, ini ọọ bhale ni ọ rọ kpheli obọ ode, e nyanya khueghie ode a na li aghoaghọ.‡ ³⁷ O ma ti eni ẹ ga ọgbọ eghọ egbe ini oni ọ mhue wẹ ọ bhale ya ẹ khi e mu egbe migha khẹ lue. Abi o la mhi gue a ye ẹ khi, ọ ya mu egbe akanya, ọ lu wẹ, ọ nu wẹ shito, ọ ri eminale na wẹ le. ³⁸ Oghele ọ ya khi na eni eni ẹ ga eghọ ini oni ọ mhue wẹ ọ bhale ya ẹ khi e mu egbe shi

† 12:35 Li zẹ iMat 25.1-13 ‡ 12:36 Li zẹ iMak 13.34-36

eke ini o tseku khi itsotso ogbie, o ke khi ini ogbe o ya gbe o ro bhale. ³⁹ A lese ona khi ini oni o mhuẹ apfe o lese egheghe ni oghiatọ o ro o bhale ọli owa ya do lo, ọa kha ze ni o lo ọli owa ya do. ⁴⁰ Eẹ oyee a ke mu egbe, irari khi Omi ogbo o dobe ya bhale egheghe ni aa sa shi.”§

*Oni o guẹ eẹ ga ali oni ọa guẹ eẹ ga
(iMat 24.45-51)*

⁴¹ IPita o mhila li, oo, “Onomhuẹ anye u kpe ekpita ona ye abi ogbokpa?”

⁴² Onomhuẹ oo li, “Oghuo o fe khi oni oreløkhu, ni o mhọli ilẹsingme, ni oo gbe akanya te ode igesikia, ni ọga oyọli o ri apfe nga obọ, ni o gueye ọli o ri eminale na eni e ga li ke le shi egheghe? ⁴³ Ikhivose o khi na oni o ga ogbo ogho, ini ọga oyọli o bhale ya e ọli shi igue-riele. ⁴⁴ Mhi gue a ye e khi eri o ya ri emini o mhuẹ nya nga ọli obọ. ⁴⁵ Ama ini oni oo ga ogbo ogho o la udu oyọli lie, ‘Oga oyemhe o she tese e dose,’ ni o ro gbe eni eẹ ga eni ikpotso ali eni emose ni a ro shi ọli obọ, oo le, oo da, onyo oo gbe ọli. ⁴⁶ Eri oni ọga oyọli o ya bhale ele ni ọa sa shi ni ọa ri eloe shi eke e khe ọli, ikhi egheghe ni ọa sa shi. Oni ọga oyọli o gbe ọli, o kuale ọli utse, o ghie ọli abo pfilo deba egbo umha-sueso.

⁴⁷ “Ama oni oo ga ogbo ogho, ni o lese oghuemhe oyi ọga oyọli, ni ọa mu egbe ni o ro riele oghuemhe oyọli, a ya gbe ọli itali, a nali osoli egbegbo. ⁴⁸ Ama oni o ga ogbo ni ọa lese oghuemhe oyi ọga oyọli ni oo riele emini o ye ni a gbe ọli shi, a ya gbe ọli ukukuọ. Irari khi oni a ri emini e bu na, emini e bu a ya

§ 12:40 Li ze iMat 24.43-44

mhila li. Oni a ri emini e lolo bu nga obọ, emini e lolo bu a ya mhila li.

*Ijesu ọa ri opfomhẹ bhale ama okemhi
(iMat 10.34-36)*

⁴⁹ “Erali mhi bhale ya pfi shi eke agbọ ona. Abi a khe khi e she a lala. ⁵⁰ Mhi mhue ibatizi ni mhi ya mie shi egbe. Egbe ẹa ke sheshe mhe ne ini mhia li mie ọli se.* ⁵¹ Eri a dabi khi opfomhẹ mhi ro bhale eke agbọ? Iye! Okemhi mhi ro bhale. ⁵² Rote memena vu, ẹgbọ oshe ni e la omhue-apfe oghuo e ya kemhi egbe. Aase ọ e mu okhọli vule shi aava ọ, aava ọ e mu okhọli vule shi aase ọ. ⁵³ Ita ali omiọli onomose e ya mu okhue vule shi egbe we ọ. Inyo ali omiọli onokpotso e mu okhue vule shi egbe we ọ. Inyodo ali osami ọli, e ya mu okhue vule shi egbe we ọ.”†

*Ilese emini egheghe o ngme
(iMat 16.2,3)*

⁵⁴ Ijesu ọ gueye eni ẹgbọ nya, ọọ, “Ini a da me khi otughunu o gbe shi obini ovọ o te ẹ tiemhi eko ne, aghoaghọ a lie khi amẹ o ya rue, amẹ o rue esheshighọ. ⁵⁵ Ini akpekpeli o rote ukiẹkiẹ ogobọ ini a so alo ghue obini ovọ o te ẹ lo eko ẹ li ne, ẹ khi ogbe o ya nye amo, esheshighọ o lighọ. ⁵⁶ Eẹ erugamhi-ku-alo, a lese abi a lie bino abi eke ali ukhui o ngme, a guele abi ogbe o ya li. Elo o ze khi aa lese abi egheghe o ngme memena?

*Yeye ali obe ẹ a ro nu egbe riele
(iMat 5.25-26)*

* **12:50** Li ze iMak 10.38 † **12:53** Li ze iMika 7.6

⁵⁷ “Elo o ze khi a gueye egbe e emini o te ode ni a ke riele oli? ⁵⁸ Abi ye ye ali oni o lue ezo a lie ke le ikotu, rosheka ni a ro riele neni a ramhi ikotu. Ini o a khi igho, eri o ya ti e bhale ufuege oyi oso-ezo, oni oso-ezo o mu e ghi oni o omhese, oni o mhese egho mu e ya pfilo owa ighumha. ⁵⁹ Mhi gueye e khi u wa ya tigbe lase agho le, ini u wa li fali oko ni a ya fie pfo nya.”

13

Ini ee aa li mupfi eri a li ya pfua

¹ Eghenge agho, egbo eghuo ni e la agho e gueye iJesu abi oghie iPaleti o ku o lia eyi egbo iGalili eghuo ni o gbolo-a ma o lia eyi elamhako ni a ro luase obo. ² IJesu oo we, “Eri a dabi khi olamhe eyi eni egbo iGalili egho e dose olamhe eyi egbo iGalili ni e kpole, ni o ze khi e gho na we osue? ³ Iye! Aa khi igho, ini ee aa li mupfi, igho ee a ya li pfua. ⁴ Abi khi eri a dabi khi egbo ogbalale ni owa atonga ni o la eke iSiloamu o de mu gbolo-a egho, khi olamhe eyewe e kholo dose eyi egbo ni e kpole ni e la iJerusalemu? ⁵ Iye! Mhi gue e ye e khi ini ee aa li mu pfi, igho a li ya pfua.”

⁶ Agho iJesu o la ze okhe irokhokho oyi oara okhua-eni ni o a ya mo. Oo we, “Omose oghuo o ko okhua-eni shi ogba upfonu. O je o ya bino ini loli me udumhi o pfa, ama o a me emhikhoghuo o. ⁷ O gueye omose ni o ri eloe a khu oni ogba upfonu, oo li, ‘Oonokpe-ese na ni mhi te e kiasa oni oara ona ini mhi me udumhi o, mhia me okhoghuo. Ka khi oli-a, elo o ze ni o ro le eke shi afue?’

⁸ “Oni ọmọse ọ lema oni ọ mhue oni ogba ipfonu, ọọ li, ‘Ọga kpekpẹ ze ọli obọ ukpe ona bino ni mhi gua gasẹ udi ọli, ni mhi ku ifatalaza shi ọ bino. ⁹ O kha mọ idumhi ishukpe, o ti, ama ini ọa ke mọ, u khi ọli-a.’ ”

Ijesu ọ ri ọkpotoso ni ọ guoghọ-a ze ẹlẹ iyemhẹa.

¹⁰ Ẹlẹ iyemhẹa, ijesu ọ la owa ugamhi u sẹsẹ ẹgbọ. ¹¹ Ọkpotoso ọghuo ọ la aghọ ni o khia khi o gbe ikpe igbelele ni ayemhẹ ọkphaghiẹ o te mu ọli ọnọ-a. Eri ọ ke nyese, ọa ke dobe ẹ vule migha. ¹² Abi ijesu ọ rọ mẹ ọli, ọ lu ọli lasele, ọọ li, “Kpotso, ughuamhi oye o she pfo.” ¹³ Ọ ri abọ nga ọli egbe, aghoaghọ oni ọkpotoso ọ vule migha, ọ kueghie Ẹshinegba. ¹⁴ Elemhi e bi oni ọ mhese shi oni owa ugamhi khi ijesu ọ ri oni ọkpotoso ze ẹlẹ iyemhẹa. Oni ọmọse ọọ ẹgbọ ni e le gba, “Ogbẹle esesa e la ẹfo uka ni awa rọ ọ gbe ikanya, a ke bhale eni ogbẹle esesa eghọ ni a la ọ rẹ ẹ ke ze, ama a khi ke bhale ẹlẹ iyemhẹa.”* ¹⁵ Onomhue ọ sọ li ọ, ọọ, “Ẹẹ ẹgbọ eri ugamhi ku alo, ọa khi eri a taghie ichi ali ikpẹre eye-a shi ashini a ọnọ wẹ shi, a rue wẹ je okẹ ya da amẹ ẹlẹ iyemhẹa?” ¹⁶ Elo o ke ze ni ọkpotoso ọna ni ọ li khi omiomi Aburaamu ni ọkphaghiẹ ọ she ọnọ ikpe igbelele, ni aa rọ li ya taghie ọli-a ẹlẹ iyemhẹa? ¹⁷ Abi ijesu ọ rọ ngme ona se, omama o mu ẹgbọ ni e mu okhọli vule shi ọli ọ, ama ikanya ọnyaloa nya ni ọ gbe o ri egbe e mu eni ẹgbọ.

*Okhe irokhokho oyi ukpamhi ọara iMositadi
(iMat 13.31-32; iMak 4.30-32)*

* **13:14** Li ze Okiali 20.9-10; iDeut 5.13-14

18 Ijesu o mhila wẹ, oọ, “Sẹ Eghiele oyi Eshinegba o fe li? Elo mhi fe ya ri o li khokho? 19 Eri o li abi ukpamhi oara iMositadi ni ogbo o rue ya ko ogba. Oo fu, o mele ukpokpomhi oara ni ipfeli e ku eko shi iguabọ eyọli a.”

Okhe irokhokho oyi ifuma
(iMat 13.33)

20 O gbo ro mhila wẹ, “Elo mhi fe ya ri Eghiele oyi Eshinegba khokho? 21 Eri o li abi ifuma ni okpotso o ro ma italabi ifulawa ese wushe ni o fuma shio.”

Ode na pfi
(iMat 7.13,14,21-23)

22 Eghẹghẹ agho, iJesu o kiakia eoli khi eoli, o sese egbo abi o li je iJerusalemu. 23 Ogbọ oghuo o mhila li, oọ, “Onomhue, ikuku egbo tse Eshinegba o ya mie pfuese?”

Ijesu oọ wẹ, 24 “A roshẹka ni a rote unu-ode na pfi lo. Mhi gue a ye e khi ebubu egbo e ya roshẹka ni wewe e lo, ama, ẹa ya dobe. 25 Itobọ khi ini oni o mhue owa o da vule ya pfi okpe ode ne, eri a mema migha olase ke kpheli ode shi afue, a lema, a lie, ‘Oga kpekpe khueghie ode a na anye.’

“Ama o so wẹ o, oọ, ‘Mhi aa lese e wekhi eri mhi lese obini a te bhale.’

26 “Eghẹghẹ agho, a ya lie, ‘Anye nu e le, anye nu e da, u gbo la ifu apfe eyi anye e sese.’

27 “Ama o ya gbo lie, ‘Mhia lese obini a te bhale. Ee nya a vu mhe ana lasela, ee egbo okholo.’†
28 Agho egbo e la ke vie, ee gbe akọ akọ, ini a me Aburaamu ali Aziki ali iGiekopu ali emekeguele obini Eghiele oyi Eshinegba ama a khu e ya lase.

† 13:27 Li ze Iwolo 6.8

29 Eghẹghẹ agho ẹgbọ e ya rote obini ovo o te ẹ ngale ali obini ovo o te ẹ lo eko, ali ukiẹkiẹ obita ali ukiẹkiẹ ogobọ ini a sọ alo ghue obini ovo o te ẹ lo eko bhale, e ya shito shi ukue na Eghiele oyi Eshinegba.‡ 30 A bino khi a ya me ẹgbọ eghuo ni e kpe kpe ukhokho e ya kpe odalo, ẹgbọ ni e kpe kpe odalo e ya ke kpe ukhokho.”§

*Ingme oyi iJerusalemu o to iJesu egbe
(iMat 23.37-39)*

31 Eghẹghẹ agho ẹgbọ iFarisi eghuo e bhale deba iJesu, ẹ ọli, “Vu ana lasele irari khi oghie Erọdu o nono ni ọli gbe-a.”

32 IJesu o ọ wẹ, “A ka gueye oni anyako ogho, ‘Khi mhi ya khu ayemhe okphaghiẹ ẹgbọ egbe lasele ali mhi gbo ri ẹgbọ ya ze amo ali ako, ama akopfua mhi ya gbe akanya oyemhe pfo.’ 33 Abibi o riẹ li, mhi mema ya ti okiali ke je odalo, amo ali ako ali akopfua, irari khi omekeguele okhoghuo o a khi oni o me asha a ghu shi ọli oboese se ni iJerusalemu.

34 “Eekhue-oo! IJerusalemu, iJerusalemu. Eẹ ni a gbolo emekeguele-a, ni a gbolo ẹ tonon eni a ghie ghi ẹ eche, iti-ingme o ghole mhe ni mhi kono imie kugbe, abi okhokho o lie kono imi ọli shi ifu ipfua, ama o a ghole e! 35 A bino khi apfe oye ẹ khi ikpukpu igbe e ke khi. Khi ogbọ o a ke la o, mhi gue a ye ẹ khi aa ke ya me mhe, se ini oni eghẹghẹ o ramhi ni a ke ro a lie, ‘Eshinegba o khi vose na oni o ri eva oyi Onomhue bhale.’ ”*

‡ 13:29 Li ze iMat 8.11-12; 22.13; 25.30 § 13:30 Li ze iMat 19.30; 20.16; iMak 10.31 * 13:35 Li ze Iwolo 118.26; iJere 22.5

14

Ijesu o gbo ri ogbo ze ele iyemhea

¹ Ogbelęghuo ele iyemhea, ijesu o je apfe oyi okhemhue iFarisi oghuo ya le eminale, egbo e ri eloe mema shi oli egbe ni e me emini o ya li. ² Itobo khi omose oghuo o la agho ni o fumhi abo ali awe. ³ Ijesu o mhila eni iFarisi ali eni e sese Ishi eyi iMosisi, "O fe ti elemhi Ishi eyi iMosisi ni ogbo o ro ri ogbo ze ele iyemhea, abi khi o a ti?" ⁴ Ama ea pfa shi oli eke. Igho o pfi obo rue oni omose, o roli ze, o rue oli obo-a, oli o ke je.

⁵ O mhila we, oo we, "Ongęę onoghuo o ya mholi omọ, o ke khi ena ni o ya de pfilo ilija ni o a ya nyanya mu oli o lasele, ini o riękhi ele iyemhea?"*

⁶ Ea me so shi oli o.

Ijesu o sese osese iregbe-tiemhi eke

⁷ Ijesu o me abi egbo eni a lu bhale oni ukue, e li ya shito ashini o mhue ekpe shi oni ukue, o ze okhe irokhokho khasę we, oo we, ⁸ "Ini ogbo o lu e bhale ukue ni a la rue omueshi khi kpe tode ya shito ashini o mhue ekpe, itobo khi, otse a she li kpe lu ogbo ni o mu eloe dose li shi oni ukue. ⁹ Ini a me gho, oni o lu e shi ukue, o ya bhale deba e, oo, 'Kpekpe vule ni omose ona o shito.' Eghęghę agho u ri omama ya shito ukpekhomhi onikeke. ¹⁰ Ama ini a lu e shi ukue, kpe ya rue ukpekhomhi onikeke shito na ro bhale ya e khi oni o lue shi oni ukue o bhale deba e, oo 'Omue, vule je ukpekhomhi ni o yagha.' Eghęghę agho u mhue ekpe shi ukpeloe oyi ogbokpa ni o ga la oni ukue.† ¹¹ Irari khi oni o da ti

* 14:5 Li ze iMat 12.11 † 14:10 Li ze Ekpi 25.6-7

egbọli nga, a ya ti ọli tiemhi, ama ọni ọ da ti egbọli tiemhi, a ya ti ọli nga.”‡

¹² Igho iJesu ọ gueye ọni ọ lu ọli shi oni ukue, “Ini u ya nye ekhe feli egbo, khi lese lu emole e, ali inyoghwo e, ali egbo eye ali eni e pfue tse, irari khi e li dobe e ghie lu e shi ekhe ni e nye elege, ni o li abine khi e she fali e ota to ọ. ¹³ Ama ini u mhọli ukue, luno egbo eni ẹa mhọli ali egbo eni ẹa mhọli awe e kia ali eni e guoghọ awe-a ali ezalo. ¹⁴ Eghẹghẹ agho u mhọli ikhivose. Itobo khi ẹa ya dobe fali e oru to ọ. U ya me eleli ogbele ite-eghuliguale oyi egbo ni e pfuase.”

*Okhe irokhokho oyi ukue Oniemhi
(iMat 22.1-10)*

¹⁵ Abi omose oghuo ni e ga shito shi eni ekhe, ọ ro suo abi iJesu ọ ngme, ọọ li, “Oghelẹ o ya khi na ogbo ni ọ ya la ukue na Eghiele oyi Eshinegba le emhi.”

¹⁶ IJesu ọ so ọli ọ, ọọ li, “Omose oghuo ọ mu egbe ni ọ ro ya mhuẹ ukue oniemhi. Ọ lu ebubu egbo shi oni ukue. ¹⁷ Eghẹghẹ oni ukue o ramhi, ọ ghie oni ọọ ga li ghi egbo ni ọ lu shi oni ukue, ọ ọli ọ ka gueye we, ọ liẹ, ‘A bhale khi mhi she mu egbe se.’

¹⁸ “Ama ogbogbo ọ guele emini o ze khi lolu a ya me asha bhale. Oni odode ọọ li, ‘Mhi lese de eke ishemhi, mhi ya le ya bino ọli. Kpekpe khi wola.’

¹⁹ “Olese ọọ li, ‘Mhi lese de ena agbhagbhamhi ishe ni a ge toma aava aava kugbe, ni a ro gua ishemhi. Mhi ya le ya rewe gbe akanya bino. Kpekpe khi wola.’

²⁰ “Igho olese ọọ, ‘Mhi lese rue okpotso mhi aa ya me asha bhale.’

‡ **14:11** Li ze iMat 23.12; iLuk 18.14

21 “Igho ɔni ɔɔ ga ni a ghie egho, ɔ nyene egbe ukhokho ya gueye ɔga ɔyoli, abi eni egho e ngme nya. Igho elemhi e li bi ɔni ɔdapfe. ɔɔ ɔni ɔ ga li, ‘Nyanya fie je olase, ka kia ode ni e je ifu apfe nya, wolo egho eni ea mhue. Eni e ghu abo ali awe-a ali ezalo ali eni ea dobe a kia bhale.’

22 “Igho ɔni ɔɔ ga ɔgho ɔ bhale, ɔɔ ‘Oga mhi she ye usomhi ni u ghie mhe, ama owa ɔa kie vo egho ne.’

23 “Igho ɔni ɔga ɔ gueye ɔni ɔɔ ga ɔgho ɔgho, ɔɔ, ‘Je ode ali ifu apfe ya lu we lole ni owa oyemhe o vo. 24 Mhi gueye e khi ɔgbokhoghwo ɔa la egho ni mhi ri ebe ghi ni ɔ ya ri unu mu eminale ni mhi nye.’ ”

*Emini o ya gbe e, ni u ro khi omoo odukhokho
(iMat 10.37,38)*

25 Ebubu egho e deba iJesu le iJerusalemu, iJesu ɔ nyene alo gueye we, ɔɔ we, 26 “Ini ɔgho ɔkhoghwo ɔ da nono ni loli bhale deba mhe ni ɔa ro da kie itali ali inyoli ali ughue oli ali imioli, ali inyoghwo oli, ali agbo ɔyoli ne, ɔa ya dobe khili omoo odukhokho oyemhe. § 27 Ogho ni ɔa da tsua apfida oyoli ke deba mhe ne, ɔa ya dobe khi omoo odukhokho oyemhe.*

28 “Ongere onoghwo ɔ ya to owa atonga ni ɔa ya kpe tode shito ta ingme ni o ya gbe oli, ni ɔ me ini loli ya mhue ikpagho to li pfo? 29 Ini ɔa khi igho, ɔ kha ri oli gbe ni ɔa ke ro dobe to li pfo, eri eghokpa ni e da me oni owa e ri ɔni omose ya ke li egia. 30 E lie, ‘Omose ɔna ɔɔ to owa ama ɔa ke dobe to li pfo.’

31 “Oghie onoghwo ɔɔ nono ni loli ri okhue ghie oghie olese ni ɔa kpe tode ya shito sa bino ini loli

§ 14:26 Li ze iMat 10.37 * 14:27 Li ze iMat 10.38; 16.24; iMak 8.34; iLuk 9.23

ya doḅe ri eḅo agḅeḅe igbe 10,000 ya nu ɔni oghie ɔgho ni ɔ mhuẹ eḅo agḅeḅe uye 20,000 kholi? ³² Ini ɔ me khi loli aa ya te ɔli ɔ, eri ɔ ya nyanya ghie eḅo ghi ɔni oghie abi ɔa li ramhi ɔli egbe ne, ɔo li ze ni wewe e ro rieḅe.

³³ “Igho khi ɔgho ni ɔa rue emhikpa ni ɔ mhuẹ obo-a, ɔa ya doḅe khi ɔmo odukhokho oyemḅe.

Ugbheli

(iMat 5.13; iMak 9.50)

³⁴ “Ugbheli o ma ti gba, ama ini ugbheli ɔa ke mhuẹ iviolo oyoli, se a ka gbo doḅe ya ri ɔli ke gbo mhuẹ iviolo oyi ugbheli? ³⁵ Eghẹghẹ agho aa ke ri ɔli ya rieḅe emhi okhoghuo, wekhi eri a ya ku ɔli shi eke ni o ri eke woghọ, ama eri a ke ya ku ɔli kua.

“Oni ɔ mhuẹ esọ ɔ ro suọ.”

15

Okhe irokhokho oyi osumha ni ɔ wa-a

(iMat 18.12-14)

¹ Igho ebubu emionoga ali ena olamḅe e bhale ti mama iJesu ni e ro suọ ingmemhi ni ɔ ngme.

² Ama eḅo iFarisi ali esese Ishi eyi iMosisi e, “Oni ɔmose ɔna ɔ kpe abo e mie eḅo olamḅe, ɔ gbo nu we e le eminale.”* ³ Igho iJesu ɔ ze okhe irokhokho khasẹ we, ɔ, ⁴ “Ini o khia khi ɔnge e ɔ mhuẹ isumha egbhueshe, ni a ro bhale ya e khi ɔghuo ɔ wa ɔ a, se ɔ ya li? Aa khi eri ɔ ya ze ɔghuo ɔa la egbhueshe eni e kpole obọ shi ifu ɔdagbe ifufu, ɔ vu ya nono ɔghuo ni ɔ wa egho, ramhi ni ɔ ro ya me ɔli mu? ⁵ Ini ɔ me ɔli, egbe eḅe mu ɔli, ɔ mu ɔli ta ike. ⁶ Ini ɔ ramhi apfe, ɔ luno emole ɔli ali idogbapfe eyoli, ɔo we, ‘A

* **15:2** Li ze iLuk 5.29-30

bhale ya nu mhe ghele irari khi osumha oyemhe ni o wa, mhi she me oli mu.’ ⁷ Mhi gueye e khi ini ogbo olamhe o mu pfi, oghelē o la iloghie dose ogbo oghuo o la egbhueshe ni e she pfuase ni ea ke nono imupfi.

Ukpagho ni o waa

⁸ “Ini o khia khi okpotso o mholi ikpekhuhi igbe, ni o ro wase oghuo o-a, se o ya li? Oa khi eri o ya ri akpa ru, o fuomhi owa nguene, o kuegbe-a nono oli ramhi ni o ro ya me oli rue? ⁹ Ini o me oli rue, o luno emole oli ali idogbapfe eyoli, oo we, ‘A bhale ya nu mhe ghele irari khi ukpekhuhi oni o wa mhe-a, mhi she me oli rue.’ ¹⁰ Mhi gueye e khi igho igeni eyi Eshinegba e lie ghele ini ogbo olamhe oghuo o mu pfi.”

Omọ oni o wa-a

¹¹ Ijesu o gbo ze okhe irokhokho ona khasē we, oo we, “Omose oghuo o ya la o ni o mhuē eniye emose aava. ¹² Onikeke ni o la o, oo itali, ‘Itamhe, kemhi ugu ni o ya khi oyemhe na mhe.’ Igho oni itali o kemhi oni ugu na we. ¹³ Oa tesse ne, oni omọ ogho o tsua ugu eyoli. O vu je eoli odonue oboese, o ya pfuse e pfue egho kua. ¹⁴ O pfuse e pfue egho nya kua se, ukpokpomhi okiamhi o lo oni ushishi ogho nya le. Oyemhe o gbe oli. ¹⁵ Igho o le deba omose ni o khi omọ eke agho. O ri egboli mele oni oo ga oni omose-a. O ghie oli je ishemhi oyoli ni o ri eminale na igulu eyoli ke le. ¹⁶ O nono ini loli me asha ke le eminale ni eni igulu e le kpole. Ama ogbokhoghuo o a bo eminale na li. ¹⁷ Abi egbhali eyoli e ro tiemhile, o mhila egboli, ‘Oa khi eri ighumha eyi itamhe nya e me eminale a le, e kesse shi, ni mhi

rọ la ana ri egbe na okiamhi a gbe ya ghua! ¹⁸ Mhi nyenę egbe ya je apfę deba itamhę, ni mhi ya lię ọli, Ita mhi she lamhę na Eshinęgba ali yęyę. ¹⁹ Mhia ke tẹ ọni abi a lu omię, rue mhę abi oghumha oghuo oye.’ ²⁰ Ighọ ọ vu ya je deba itali. Ama abi ọ li bhale ni ọ kie nuata shi apfę eghọ, itali ọ mę ọli, ọ mhue ilelemhi na li. Ọ na ya mu ọli, ọ pfi abọ gege ọli uruli, ọ pfi ọli elemhi egbe. ²¹ Ọni ọmọ ọọ itali, ‘Itę, mhi she lamhę shi Eshinęgba ali yęyę ọ, mhia ke tẹ ni a lu omię, ke riele mhę abi eni eę ga ę ọtuoghuo.’ ²² Ama itali ọ luno eni eę ga li, ọọ, ‘Okuekhoogo! A nyanya a rue egbegbi itsua ni e somhi otse nya bhale sọ li. A rue ukhui shi ọli obọ, ni a ri ekue sọ li. ²³ A mu ęna ni ọ khọbọ bhale ni a gbe ọli-a ni awa mhue ukue ke ghele gbii. ²⁴ Irari khi eri omimhę ọna ọ kpę ghua-ama ọ she guale. Eri ọ kpę wa ama a she mę ọli rue.’ Ighọ e lu ukue, e ghele gbii. ²⁵ Eghęghę aghọ omiọli ọnọgbhali ni ọ kpę la ifui ishemhi ọ rọte ishemhi jele. Abi ọ rọ ti mama apfę, ọ suọ eko ebọla ali ishimhi. ²⁶ Ọni omiọli oghọ ọ lu ọni ọọ ga ọyi itali oghuo, ọ mhila li, ọ, ‘Elo a mę?’ ²⁷ Ọni ọọ ga ọọ li, ‘Inyoghuo ę ọ jele, ni itę ọ rọ gbe ęna ni ọ gbędi oghuo-a. Irari khi ọ jele shi itoto ali oghęle.’ ²⁸ Ighọ elemhi e bi ọni inyoghuo ọli ọnọgbhali oghọ, ọa ke lama lo owa le. Ighọ itali ọ lę deba li, ọ lema li ọ lo le. ²⁹ Ama ọọ itali, ‘Bino oonokpe-ingme ni mhi te la ana a gę, ni mhia a tigbe da ushi oye okhoghuo ghue, ama agbọagbọ wa tigbe mu elamhi okhoghuo na mhę ghue, ni emole mhę e li nu mhę ghele. ³⁰ Ama abi omię ọna ni ọ tsua itsua epfue eye ya pfuechę kua na idegbe ọ rọ jele, u ya gbe ęna ni ọ gbędi-a na li.’ ³¹ Itali ọọ li, ‘Omimhę, eghęghę kpa

u te nu mhe la akana, emhikpa ni mhi mhue eye e khi. ³² Ama o ti ni awa ghele, irari khi eri inyoghue ona o kpe ghua, ama o she nyene egbe bhale agbo; eri o kpe wa ama a she me oli rue.’ ”

16

Okhe irokhokho oyi orloekhu ona ikpamhika

¹ Ijesu o ze okhe irokhokho khashe eniye odukhokho eyoli, oo we, “Omose oghuo ni o pfue o la o, o mhue orloekhu epfue enayoli. A gueye oni omose khi oni orloekhu o pfuse lue epfue-a. ² Igho o lu oli, o mhila li, ‘Elo ona o khi ni mhi a suo idiegbe oye? Rokhashe mhe ghue abi u li gbe akanya oye irari khi waa ke gbolo ya khi orloekhu oyemhe.’ ³ Igho oni orloekhu o sa o, ‘Se mhi li ya kia abi oga oyemhe o ro ya khu mhe akanya ena? Mhi aa mhue itoto ni mhi ro dobe ya gua ishemhi. Omama omhila kia-kia oo mu mhe. ⁴ Mhi lese abi mhi ya li ini egbo e zemhe lo apfe oyewe le ini a khu mhe akanya.’

⁵ “Igho o lu egbo ni e lo oga oyoli ota. O mhila onodode, ‘Ingme u lo oga oyemhe?’

⁶ “Oo li, ‘Igalo oili olivu egbhueshe asha elele.’ Oni orloekhu oo li, ‘Mo ebe, shito khi we-a, ni u keke igalo egbhueshe asha ene.’ ⁷ O mhila onuzava, ‘Ingme yeye u lo?’

“Oo li, ‘Ikpulu ado agbele.’

“Oo li, mo ebe shito khi we-a ni u keke egbhueshe asha eleli.’

⁸ “Oni oga ogho o kuoghiye oni orloekhu ona ikpamhika ogho, irari khi o riele ingme ikpamhika ni o li abi ileasingme. Irari khi egbo ena agbo ona e

leşe abi e li ri ikpamhika nu egbe ẹ ngeli doşẹ abi ẹgbọ ni e khi ena ákpá ẹ li. ⁹ Mhi gue ọli ẹ ye ẹ, a ri ẹpfue ni a mhuẹ mu emọle shi agbọ ona ni a rọ bhale ya ẹ khi ini e pfo, a ya zẹ ẹ lo iloghie.

¹⁰ “Ọgbọ ni a da dobe ri egbe ẹ nga shi ukuku emhi ni a rọ nga li obọ ne, ọ ya zẹ regbenga shi eminiemhi, ini a roli nga ọli obọ. Oni ọa da zẹ ri egbe ẹ da shi ukuku emhi ne, ọa ya zẹ ri egbe da shi eminiemhi. ¹¹ Ini u wa zẹ ni a regbenga shi ẹpfue na agbọ ni a rọ shi ẹ obọ, se a li ya ri egbegbi ẹpfue nge obọ? ¹² Ini o khia khi u wa zẹ ri egbe ẹ nga shi ẹpfue oyi ọgboese, ọghuo ọ ya ri oye ne?”

¹³ “Aa me ọni ọọ ga ọgbọ ni ọ dobe ya ke ga ega aava utoghuo. Eri ọ ya nono ingme oyi ọghuo, ọa nono ingme oyi ọnọkpọle. Ọọ suọ esọ na ọghuo doşẹ ọnọkpọle. Wa dobe ya ke ga Eshinegba u gbolo ẹ ga ukpaghọ.”*

Oşese eyi iJesu eghuo

(iMat 11.12,13; 5.31,32; iMak 10.11,12)

¹⁴ Abi ẹgbọ iFarisi ni e nono ingme ukpaghọ doşẹ e rọ suọ ona, e do iJesu ọkọnyọ. ¹⁵ IJesu ọọ we, “Eri a ngeli ukpeloe agbọ ni a rọ ke khase khi eni angeli oyewe o migha shi ipfuase a khi, ama Eshinegba ọ leşe usamhi udu oyeşe. Emini ẹgbọ ẹ bino khi oo mu ẹloe gba, eri ọọ kpare Eshinegba.

¹⁶ “Eri a ri Ushi oyi iMosisi ali emini emekeguele e keke gbe akanya ramhi eghẹghẹ oyi iJoni Oni ọọ batazi ẹgbọ. Rote eghẹghẹ aghọ vu ya ramhi memena, eri a ri ungmehi oyi Eghiele oyi Eshinegba a tse abọ, ọgbokpa ọ roshẹka ini lolu dobe

* **16:13** Li zẹ iMat 6.24

lo ọ.† 17 O ya keḷe ni eke ali ukhuli ni e kelea, ama ukpamhi ungmehi okhoghwo kpele ọa ya de Ishi eyi iMosisi pfi-a.‡

18 “Omose ni ọ da khu ughue ọli pfi ni ọ ya rue ọkpotso ọlese ne, ọ she kia okia. Omose ni ọ da rue ọkpotso ni a khu ughue, ọ she li kia okia.§

Omose ni ọ pfue ali iLazarosi

19 “Omose ọghuo ọ ya laọ ni ọ mema pfue. Ọọ sọ itsua enete ni e somhi otse ni e ghale, ọ li agbo nyafunyafu ogbele kpa. 20 Omose ọghuo ọna umhame ni a lu iLazarosi, ọ li ya la ọ. Igboko e ge ọli. A tsua li bhale ode unuekpe oyi oni omose ni ọ ghọ pfue ọgho eghẹghẹ kpa. 21 Eri oni iLazarosi ọ shito oni ode unuekpe oyọli ini loḷi me eminale ni e roṭe ọli ukhomhi itebu de kua rue le. Eri ewa e gbolo bhale ya lalo ọli eni igboko.

22 “Eghẹghẹ o bhale ni oni iLazarosi ọ ro ghua. Ige ni eyi Eshinegba e bhale ya tsua li je ashini Aburaamu ọ la. Omose ni ọ ligho pfue egho, ọ li ghua, a ri ọli to. 23 Ilimhi iriere ni ọ la me osue, ọ yase alo idane, ọ me Aburaamu khi ọ nuata shi lue egbe, iLazarosi ọ shito mama li. 24 Igho ọ lu leghe, ‘Aburaamu ita! Kpekpe mhuẹ ilelemhi na mhe. Ghie iLazarosi ni ọ to obọ amẹ to mhe elemhi, itobo khi mhi la ukpokpomhi osoli elemhi ere memena.’

25 “Ama Aburaamu ọọ li, ‘Omọ sato khi abi u ro la agbo, u she mie eminete eye, ama iLazarosi ọ mie emini ẹa ti eyoli. Mena egbe e pfomhi ọli shi ana, ye ye u la ukpokpomhi osoli. 26 Ini a ri obọ rue ona ọ shi eke, roṭe ashini u la bhale ana ugbilimhi eke

† 16:16 Li ze iMat 11.12-13 ‡ 16:17 Li ze iMat 5.18 § 16:18 Li ze iMat 5.32; 1 iKori 7.10-11

o pfa awa a. Irarigho, eni eę nono ni wewę e rote ana da je obini u la, ęa ya dobe wękhi eni e la obini u la e dobe ya da bhale deba anye oola.’

²⁷ “Oni omose o o ọli, ‘kpekpe mhia lema ę, ghie iLazarosi je apfe oyi itamhe, ²⁸ irari khi mhi mhue inyoghwo emose oshe. Zobe ni o ya tse agua ye we ini e khi bhale asha osoli ona.’

²⁹ “Aburaamu o so ọli o, o o li, ‘E mhue Ishi eyi iMosisi ali emekęguele, e ri esọ shi we eke.’

³⁰ “Oni omose o o li, ‘Iye, Aburaamu ita, ini ogbo o rote eghuli guale ya tse agua ye we, e ya mu nyene.’

³¹ “Aburaamu o o li, ‘Ini ęa ri esọ shi emini Ishi eyi iMosisi ali emekęguele e ngme, ęa ya ri esọ shi eke ini ogbo o tseku rote eghuli guale.’ ”

17

Olamhe ali igbekua

(iMat 18.6,7,21,22; iMak 9.42)

¹ Ijesu o o eniye odukhokho eyoli, “Emini e ri ogbo o lamhe olamhe e mema ya bhale, ama o ma kholo oni ogbo ni o rote obọ oyoli bhale egbe. ² O ti ne ini a mu eche iko zu ogbo oghoghọ uruli tsua pfilo okę oniemi, dose ni o ro ya ze ni otuoghwo ikuku eniye enana ke lamhe olamhe. ³ A mholi egbhe shi emini a riele.*

“Ini inyoghwo ę o lamhe, gue ọli ye ọli. Ini o mu nyene, gbekua na ọli. ⁴ Ini o lamhe ne iti ishilua ogbele, ni o ro bhale ya lema ę eni iti ishilua egho, ni o re, ‘Mhi mu nyene.’ U mema ya gbekua na li.”

Irudunga

* **17:3** Li ze iMat 18.15

⁵ Eni ighiusomhi na keꝛ ogbava ni iJesu o ze, eꝛ, “Oꝛoꝛmhuꝛ, zese irudunga oyanye-a.” ⁶ Oꝛoꝛmhuꝛ oꝛoꝛ wꝛ, “Ini u mhuꝛ irudunga ni o she abi ukpamhi imoꝛitadi, u ya liꝛ oꝛara oꝛaghiꝛ ona, ‘Oꝛoꝛ eke-a, ni u ya gbola shi elemhi oke onieꝛmhi!’ O ya suo ne.”

Akanya oyi oni o ga oꝛbo

⁷ “Ini oꝛngeꝛ o fe mhuꝛ oni oꝛoꝛ ga li ni o gua ishemhi e nali, okekhi isumha o ri eloe e khu nali. Eri o ya liꝛ oꝛli, ‘Nyanya bhale ya le eminale ini o roꝛte ishemhi jele?’ ⁸ Oꝛa khi eri o ri ochoghꝛo ya kꝛe liꝛ oꝛli, ‘Ka nye emhi ogboꝛmhi na mhe, u kpha li na mhe ni mhi le. Mhi kha le se, ni mhi ro da se, u tigbe ya le oꝛe?’ ⁹ O ya tse oni o ga oꝛbo oꝛghꝛo o mu ikanya irari khi o da ye usomhi ni o ghie oꝛli? ¹⁰ Ighꝛo khi eꝛ, ini a rieꝛe abi a ghie e se, a ke liꝛ, ‘Eni e ga oꝛbo tse anye khi, akanya khi akanya oyi anye, anye e gbe.’ ”

Ijesu o ri emose ishꝛmha ze

¹¹ Abi iJesu o ro je iJerusalemu, o roꝛte iteva eꝛli iSameria ali eꝛli iGalili ii doꝛe. ¹² Abi o li lo eꝛli oghuo le, emose ogbe ni efafe e mu e bhale deba li, e ta pfia migha. ¹³ E tseꝛe leghe, ee liꝛ, “Ijesu Oꝛoꝛmhuꝛ, mhuꝛ ilelemhi na anye!” ¹⁴ Abi iJesu o ro me wꝛ, oꝛoꝛ wꝛ, “A ka ri egbe e khase ekpodalougamhi eyi Eshineꝛgba.” Abi e li le eghꝛo, eni efafe e kala wꝛ egbe-a, e ze.† ¹⁵ Ighꝛo oghuo o elemhi wꝛ, abi o ro me khi loꝛli ze, o nyeneꝛ egbe ukhokho bhale, o kuꝛghie Eshineꝛgba leghe. ¹⁶ O bhale ya de yeꝛshi iJesu odalo, o tse oꝛli uwegbe. Oꝛngi iSameria oni oꝛmose o khi. ¹⁷ Ighꝛo iJesu o mhila wꝛ, “Oꝛa khi

† **17:14** Li ze iLev 14.1-32

egbo ogbe a ro ze? Igho otiale ni e kpole? ¹⁸ Aa me ongewe okhoghuo ni o nyene egbe ukhokho bhale ya kuoghi Eshinegba, se ni ofese onana?" ¹⁹ Ijesu o li, "Vule ke je, irudunga oye o she re ze."

Ibhale oyi Eghiele oyi Eshinegba
(iMat 24.23-28,37-41)

²⁰ IFarisi eghuo e mhila iJesu eghenge ni Eghiele oyi Eshinegba o ro ya bhale. Ijesu o o we, "Eghiele oyi Eshinegba o ya bhale ni a ke me alo gbugbugbu. ²¹ Oa khi oni a lie, 'Ghe oli ana.' We khi, 'Ghe oli agho.' Irari khi Eghiele oyi Eshinegba o la iteva oye e."

²² Igho o eniye odukhokho eyoli, "Eghenge o bhale ni a ya nono ogbele oghuo oyi omi ogo, ama a ya me oli. ²³ Ego e ya ke gueye e, 'Bino khi o la agho.' Ali khi, 'O la ana.' Ama a khi na deba we. ²⁴ Irari khi ele ni Omi Ogo o ya bhale, eri o ya li abi erali akphala ni o nyamhise alo rote ukiokie ukhui oghuo ya je ukiokie ni o kpole. ²⁵ Ama o mema kpe ya me osue egbegbo, ego agbhotu ena e kie oli.

²⁶ "Abi o ke lese li eghenge oyi iNoa, igho o ya li ogbele ni Omi Ogo o ya bhale.† ²⁷ Eri ego e le, e da, e rue ikpotso, a ri ikpotso ye ughue ya ramhi ni iNoa o ro lo oko-oké oniemhi. Igho ame ni ofune o rote idane tiemhile ya pfuse we-a nya. §

²⁸ "Igho o gbo li eghenge oyi iLoti. Ego e le, e da. E de, e ro de. E ko, e to apfe. ²⁹ Ama ele ni iLoti o lasé eke iSodumu le, erali ali ingamhi e rote idane ze kule ya pfuse we-a nya.* ³⁰ Igho o ya li ele ni Omi Ogo o ya bhale. ³¹ Ele ni a ngme ena, oni o la

† 17:26 Li ze Igbae 6.5-8
Li ze Igbae 18.20; 19.25

§ 17:27 Li ze Igbae 7.6-24

* 17:29

ukhomhi owa, ọ khi tiemhile ya wolọ itsua eyọli. Ighọ o khi ọni ọ la ishemhi, ọ khi nyenę egbe je apfẹ shi emhi khọghuo.† 32 A sato ingme oyi ughue iLọti!‡ 33 Ogbọ ni ọ da nono ni lọli tsumhi agbọ oyọli ne, o ya de ọli obọ-a, ama ogbọ ni rue agbọ oyọli obọ-a shi eke itobọ oyemhę ne, ọ ya mę ọli rue.§ 34 Elyosę ni a ngme ena, emose aava e ya lese shi ukpho oghuo, a ya rue oghuo ọ vu, o kpe ọtuoghuo ọ le. 35 Ikpotso aava e ya ke mhele emhi kugbe, a ya rue oghuo ọ vu, o kpe ọtuoghuo ọ le.” 36 [Emose aava e ya la ishemhi, a ya rue ọtuoghuo ọ vu, o kpe ọtuoghuo ọ le.]

37 Eniyę odukhokho eyọli e mhila li, ę ọli, “Obo lọ Onomhue?” Ijesu ọọ wę, “Ashini idiegbe olimhi o la, aghọ ighuli ęę legba.”

18

Okhe irokhokho oyi osamhi-olimhi ali osọ-ẹzọ

1 Ijesu ọ zę okhe irokhokho khasę eniyę odukhokho eyọli, ni ọ rọ sęsę wę khi o ti ni a ke lema eghęghę kpa, ali e khi zę ni o lọsę wę. 2 Oọ wę, “Elemhi ẹoli oghuo, ọmose osọ-ẹzọ ọ ya la ọ ni ọa li na ulishi Eshinegba wękhi eri ọ mu ekpe na ogbọ. 3 Osamhi-olimhi ọ li la oni ẹoli ni ọ bhale deba ọni osọ-ẹzọ, ọọ li, ‘Kpekpe pfa ẹzọ na mhe shi ingme ni o de mhemhę ali ogbọ.’ 4 O ga tẹsę ọni ọmose ọa kie pfa shi ọli eke. Ama ikpukhokho ọ, ọni ọmose ọọ egbeoli, ‘Ini o rię khia khi mhi aa ya na ulishi Eshinegba wękhi eri mhia mu ekpe na

† 17:31 Li zę iMat 24.17-18; iMak 13.15-16 ‡ 17:32 Li zę Igbae 19.26 § 17:33 Li zę iMat 10.39; 16.25; iMak 8.35; iLuk 9.24; iJon 12.25

ogbo, ⁵ ni o ro khia khi oni okpotso ona o lina bhale ya nase mhe ena, mhi ya pfa ezọ na li, ini o khi ya ri ibhale oyoli ona kie ke nase mhe!’ ”

⁶ Onomhue oo we, “Aa suo abi osọ-ezọ ona okholo ona o ngme? ⁷ Eshinegba ọa ya li pfa ezọ na eniye eyoli ni e vie e lu oli, ghe ele-ogwota, ghe ele-iyose? ⁸ Mhi gueye e khi o ya pfa ezọ na we pia. Abi o li ena, ini Omi Ogbo o nyene egbe bhale, o li bhale ya e irudunga eke agbo?”

Okhe irokhokho oyi iFarisi ali omionoga

⁹ Ijesu o gbo ze okhe irokhokho ona kase egbo eghuo ni e regbenga khi wewe e mholi igue-ngeli dose egboese, ni e ri eloe a gbe egboese. ¹⁰ “Emose aava e je Owa Oyi Eshinegba ya so iromhi. Oghuo o o khi iFarisi, onokpole o khi omionoga. ¹¹ Oni iFarisi o vule, o so iromhi, o kuoghi egboli, oo lie, ‘Eshinegba, mhi kphemhi ne khi mhi aa li abi egboese ni e khi ighiato ni ee li ingmobe, ni ee kia okia abi omose omionoga onana. ¹² Iteva mhia pfi azumhi elemhi efo uka. Mhi a ze aze-oghuo-igbe elemhi emini mhi mhue kpa.’

¹³ “Ama oni omionoga ogho, o tapfia migha ọa gbudu yase alo feli idane, ama o lese gbe abo nga aye, o lie, ‘Eshinegba mhue ilelemhi na mhe, mhemhe ogbo olamhe.’ ¹⁴ Mhi gue egbegbi ingme a ye e khi oni omionoga ona Eshinegba o bino khi o pfuase dose oni omose ni o kpole. Egbe e mu oli je apfe. Itobo khi ogbo ni o da ti egboli nga ne, eri a ya ti oli tiemhi eke, ama oni o da ti egboli tiemhi eke, a ya ti oli nga.”*

* **18:14** Li ze iMat 23.12; iLuk 14.11

*Ijesu o khi vose na ikuku eniye
(iMat 19.13-15; iMak 10.13-16)*

¹⁵ Eleghuo, egbo e li mu eniye enikeke bhale ghi ijesu ni o ri obo ti we. Abi eniye odukhokho eyoli e ro me we, ee e khi bhale ya nase oli. ¹⁶ Ama ijesu o lu eni eniye, oo we, “A ze ni ikuku eniye e bhale deba mhe, a khi ke mu we migha irari khi enabi wewe e mhue Eghiele oyi Eshinegba. ¹⁷ Abi o li mhi li gue oli ye e khi, oni oa da mie Eghiele oyi Eshinegba abi ukuku omoo o li mie oli ne, oa ya lo oli le.”

*Oghie ni o pfue
(iMat 19.16-30; iMak 10.17-31)*

¹⁸ Okhemhue oghuo o mhila ijesu, oo, “Osese onete, se mhi ya li ni mhi ro ya mhue agbo na agboagbo?” ¹⁹ Ijesu o mhila li, “Elo o ze ni u ro o lu mhe osese onete? Ogbokhoghuo oa la o ni o khi onoti, se ni Eshinegba.” ²⁰ U lese abi ishi eyi Eshinegba e ngme, “Khi kia okia, khi gbe ugbeli, khi do ughiatoo, khi pfi otsele egbhue mu ogboo, mu ekpe na ite ali inye.”†

²¹ Oo ijesu, “Rote abi mhi te khi omoo mhi te ri ishi ena nya a gbe akanya.”

²² Abi ijesu o ro suo ona, oo li, “O kpo e emhi oghuo le, le ya ri emini u mhue nya de, u kemhi eni ikpagho na egbo ni ea mholi khi u ya mhue epfue shi iloghie. Ni u tigbe bhale ke deba mhe.”

²³ Abi oni omose o ro suo ona, egbe e pfoli-a itobo khi o pfue gba. ²⁴ Ijesu o me abi egbe e pfoli-a shi o, Oo, “O ma mu unu ni egbo ni e lolo pfue ni e ro lo Eghiele oyi Eshinegba. ²⁵ Ni ogboo ni o pfue

† **18:20** Li ze Okiali 20.12-16; iDeut 5.16-20

o ro lo Eghiele oyi Eshinegba, o ya munu dose, ni ogbo ke dua ni loli ri alakumi rote ese asuge ya fi.”
²⁶ Egbo ni e suo ona e mhila, “Oghuo o ke ya mhue imiepfuese sho?” ²⁷ Ijesu oo we, “Emini oa ze ogbo a riele loli o ze Eshinegba a riele.” ²⁸ IPita oo iJesu, “Bino, anye she tsua emhi eyanye nya kua se, anye bhale deba e.” ²⁹ Ijesu oo we, “Abi o li mhi li gue oli e ye e khi, aa me oni o ya tsua apfe-oli, okekhi ughue-oli pfi, ni o tsua inyoghuo oli, ghe itali ghe inyoli ali imioli pfi, itobo Eghiele oyi Eshinegba, ³⁰ ni oa ya mhue eleli ni e bu dose eghoghoh, elemhi agbo ona ali agbo oni o ke e bhale.”

*Ijesu o gbo gue ingme eghuli oyoli le
 (iMat 20.17-19; iMak 10.32-34)*

³¹ Ijesu o rue eniye odukhokho ogbava eyoli je asha eghuo, o gueye we. “A ri eso shi eke, awa ya nga obini iJerusalemu. Emini emekeguele e keke shi Omi Ogbo egbe nya, e bhale ya tse oobo. ³² A ya mu oli, a rue oli na egbo ijeta. E ya roli li egia, ee tsue oli, e tono ete ku oli, e gbe oli itali, e tigbe gbe oli-a. ³³ Ele onuzi-ese, o ya guale.” ³⁴ Eniye odukhokho eyoli ea lese udi ingme ena irari khi eri a ri ingme enana sheli we, ali khi ea gbo lese emini oo ngme.

*Ijesu o khueghie ozalo alo-a
 (iMat 20.29-34; iMak 10.46-52)*

³⁵ Abi iJesu o li ti i mama iJeriko, ozalo oghuo o shito epfe ode, o mhila. ³⁶ Abi o ro suo okeke egbo ni e dose, o mhila we emini a me. ³⁷ A gueye oli khi iJesu na iNazareti oo dose. ³⁸ O lu leghe, oo li, “Ijesu Omi iDefidi mhue isomhelemhi na mhe.” ³⁹ Egbo ni e ralo na li e oli o khukhu unu. Ama igho o kie

li tseṣe ọọ liẹ, “Omi iDefidi mhue isomhelemhi na mhe.” ⁴⁰ IJesu ọ migha, ọ e lu oni ọmose ghi lue. Abi ọ ro ti mama li, iJesu ọ mhila li. ⁴¹ “Elo wa nono ni mhi rieṣe ne?” Ọọ iJesu, “Onomhue mhi a nono ni mhi ke me eke.” ⁴² IJesu ọọ li, “Alo eye e khueghie-a, irudunga oye o she re ze.” ⁴³ Aghoaghọ alo eyọli e khueghie-a. Ọ deba iJesu kia, ọ kuẹghie Eshinegba. Abi eni egbọ nya e ro me ọli e li li kuẹghie Eshinegba.

19

IZakioshi omionoga

¹ IJesu ọ rote ẹoli iJeriko doṣe. ² Ọmose oghuo ọ la oni ẹoli ni a lu iZakioshi, loli ọ khi ọga ọyi emionoga. Ọ ga mema mhue ẹpfue egbegbo. ³ Ọ nono ni loli me oni iJesu ọ khi, ama ọa doṣe. Ọa me asha itobo khi egbọ e bu doṣe. Ali khi ogbọ ni ọa yagha ọ khi ni ọ lolo she. ⁴ Igho ọ na ya ralo ode ni iJesu ọ te ya doṣe, ọ ya nga ọara ugbele shito, ini loli me asha me ọli. ⁵ IJesu ọ ramhi agho, ọ yase alo idane lu ọli, Ọọ li, “IZakioshi, nyanya tiemhile, mhi mema ya kushi apfe oye amo.” ⁶ Igho ọ nyanya tiemhile. Egbe e mu ọli, ọ ri oghelẹ kpe abo mie iJesu.

⁷ Egbọ nya ni e me ona, e wolo, e liẹ, “Ọ she ya kushi na ogbọ ọna olamhe.” ⁸ O ke lese li denẹ tee, iZakioshi ọ ti vule, ọọ, “Onomhue ghe i, mhi ya khi ẹpfue eyemhe shi asha eva, mhi ri asheghuo ọ na egbọ ni ẹa mhue. O kha khia khi mhi li ogbokhoghuo le ghue, mhi ya fali ọli eni ota agbhagbhamhi ene.” ⁹ IJesu ọọ li, “Amo ena imiepfuese o she bhale apfe ona, itobo khi omi Aburaamu, ọmose ọna ọ li khi.

10 Irari khi eri Omi Ọgbọ ọ bhale ya nono ẹgbọ ni e waa, ali ni ọ gbo rọ ya mie wẹ pfuese.”*

*Okhẹ irọkhọkhọ iguẹ-ri emini a rọ nẹ kia
(iMat 25.14-30)*

11 Abi e kie li suọ ingmemhi ena, iJesu ọ zẹ okhẹ irọkhọkhọ khasẹ wẹ irari khi ọ she ti i mama iJerusalemu. Eni ẹgbọ e dabi khi utoghuokpe Eghiele oyi Ẹshinegba o rọ ya bhale. 12 Ọọ wẹ, “Ọmọse ọkhẹmhuẹ ọghuo ọ ye ushishi odonuẹ ni a rọ ya ri oghie na li, ikpukhokho, ọ gbo jele. 13 Ighọ ọ luno eni ẹ ga li ogbe, ọ kemhi ikpaghọ eyi igolu na wẹ. Ọọ wẹ, ‘A ri ikpaghọ ena du oki ramhi ni mhi rọ ya jele.’

14 “Eri tse khi eri apfoli e biselemhi ọli, e ghie usomhi ghi eni e ya gbanọ ọli ukhomhi khi wẹwẹ ẹa nono ni ọni ọmọse ọna, ni ọ khi oghie oyi wẹwẹ.

15 “A kie ri oghie na li, ọ jele. Ighọ ọ luno eni ẹ ga li eghọ ni ọ ri ikpaghọ na, ni lọli mhila wẹ abi e ri eni ikpaghọ kia.

16 “Ọni odode ọ bhale, ọọ li, ‘Ọga, ukpaghọ igolu oye o she bia igbe elese.’

17 “Ọni ọga ọọ li, ‘Mu akanya, ọni ọọ ga ọnete ọyemhẹ. Itobọ khi u khi ọni a ri egbe ẹ nga shi ukukuọ ni a rọ shi ẹ obọ, mọ ẹoli igbe ke mhẹshẹ shi.’

18 “Ọnuzava ọ bhale, ọọ li, ‘Ọga ukpaghọ igolu oye o she bia ishe elese.’

19 “Ọni ọga ọọ li, ‘Yẹyẹ mọ ẹoli ishe ri ẹoli ke khu.’

20 “Ọnuzasẹ ọ bhale, ọọ, ‘Ọga ghe ukpaghọ igolu oye. Eri mhi gẹnọ li shi ode ya shi nẹ. 21 Eri ulishi oye o mu mhẹ itobọ khi ọgbọ ni ọ ze alo u khi.

* **19:10** Li zẹ iMat 18.11

Ashini u waa rōshi u te ẹ rue, ashini u wa rō kọ shi u te a khiẹse.’

²² “Oni ọga ọyọli ọọ li, ‘Mhi ya rōte emini yeyeghuo u ngme sẹ unu ingme ikhi yeyẹ oni ọ ga ọgbọ ọbe ọna. Abi u rō lẹsẹ khi ọmọse ni ọ ze alo mhi khi, khi ashini mhia rō shi mhi te a rue, mhi gbo rōte ashini mhia rōkọ shi a khiẹse. ²³ Elo o zẹ ni u waa rō ri ukpaghọ oyemhẹ ya shi owa ukpaghọ na mhẹ ni e la aghọ ke gbe nga ọ, ni mhi mẹ ọli ali eleli eyọli mie ini mhi nyenẹ egbe jele?’

²⁴ “Ighọ ọ gueyẹ eni e migha, ‘A mie ọli oni ukpaghọ igolu ona na oni ọ mhue eleli asha igbe.’

²⁵ “Eni ẹgbọ ẹ ọli, ‘Ọga, ọ she kpẹ mhue igbe.’

²⁶ “Oni ọga ọọ wẹ, ‘Abi o li mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ khi, ọgbọ ni ọ da kpẹ mhue ne, a ya rō ma li ọ. Ama oni ọa kpẹ mhue a ya gbo mie ọli oni ọ kpẹ mhue.†
²⁷ Ama ebe mhẹ eghọ ni ẹa nono ni mhi le eghiele shi wẹ ukhomhi, a wolọ wẹ lase ana, a gbolo wẹ-a ukpeloeh mhẹ.’ ”

Ijesu ọ lo iJerusalemu le

(iMat 21.1-11; iMak 11.1-11; iJọn 12.12-19)

²⁸ Abi iJesu ọ rō ngme ona se, ọ ya ralo na wẹ. E nga iJerusalemu. ²⁹ Abi ọ rō ti mama ẹoli iBẹtifagi ali iBẹtani obini ukhomhi ute ni o khi ẹera olivu, ọ ghie eniyẹ odukhokho eyọli aava ralo, ọọ wẹ,
³⁰ “A je ẹoli ni o la ẹ odalo. Ini a ramhi aghọ, a ya mẹ omi akphẹrẹ ni ọgbọ ọa nga ghue khi a mu ọli zu. A taghiẹ ọli-a, a mu ọli ghi mhẹ ana. ³¹ Ini ọgbọkhoghuo ọ mhila ẹ, khi ọọ, ‘Elo o zẹ ni a rō taghiẹ ọlia?’ A liẹ ọli, ‘Onomhue ọ mhue emini ọ ri ọli ya li.’ ” ³² Eni ọ ghie, e bhale ya ẹ oni akphẹrẹ

† 19:26 Li zẹ iMat 13.12; iMak 4.25; iLuk 8.18

tee abi iJesu o li gueye we. ³³ Abi e li taghie o lia, eni e mholi oli e mhila we, “Elo o ze ni a ro taghie oni akphere a?” ³⁴ E we, “Onomhue o mhue emini o roli ya li.” ³⁵ E mu oli ghi iJesu. E ri ide ku oli egbe, e mu iJesu nga o. ³⁶ Abi o li le, egbo e naghie ide ku ode. ³⁷ Abi o ro ti i mama ashini ute Olivu o te pfi ukhomhi kpoke, eni eniye odukhokho nya ee kuoghie Eshinegba leghe shi ikanya onyaloa ni e me. ³⁸ Ee lie,

“Ikhivose o khi oyi oghie
ni o ri eva oyi Onomhue bhale.”

“Opfomhe o la iloghie,
ufumhi o la obini o yagha ne nya.”[‡]

³⁹ Igho iFarisi eghuo ni e la ifuabo eni egbo ee iJesu, “Osese, gueye eniye odukhokho eye e khukhu unu.”

⁴⁰ Oo we, “A ri esho shi eke, ini e khukhu unu, eche ya ke tseşe leghe.”

Ijesu o vie na iJerusalemu

⁴¹ Abi o ro ti i mama iJerusalemu ni o ro me oni eoli, o vie na li. ⁴² Oo, “Abi a khe khi u lese emini o ya ri opfomhe ghi e amo ena lo! Eri tse khi a she ri oli sheli na e mena.” ⁴³ Ogbelọ oo bhale ni ebe e e ro ya gbe ogba gasẹ e, e khi e shi iteva, e rote ashakpa gasẹ e shi. ⁴⁴ E ya kholi e pfuse-a. E ya kesẹ omọ wẹkhi odiọ le, e shashe e apfe-a. E ya kesẹ ukpolo nga ukpolo, itobo khi aa lese eghẹghẹ ni Eshinegba o ro bhale ya tsumhi e.

Ijesu o je Owa Oyi Eshinegba
(iMat 21.12-17; iMak 11.15-19; iJon 2.13-22)

[‡] 19:38 Li ze Iwolo 118.26

⁴⁵ Igho o lo Owa Oyi Eshinegba, o khu egbo ni e la agho e du oki fie. ⁴⁶ Oo we, "A she keke oli shi Ebe-no-pfuase khi, 'Owa oyemhe owa iromhi lo.' Ama, a she ri oli mele egbha ighiatọ a!"§

⁴⁷ Ogbelekpa iJesu o la Owa oyi Eshinegba sese, ama eni ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali esese Ishi eyi iMosisi ali eni e ralo na eni egbo, ee nono ni wewe e gbe oli-a.* ⁴⁸ Ama ea me ode ni e te ya riele oli, itobo khi eni egbo e ri esọ shi osese oyoli, ea nono ni ungmehi oyoli okhoghuo o de we esọ-a.

20

A mhila iJesu oni o ri afu na li (iMat 21.23-27; iMak 11.27-33)

¹ Eleghuo khi iJesu o la Owa Oyi Eshinegba tse abo usomhi onete oyi Eshinegba, ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali esese Ishi eyi iMosisi, ali eni egbhali e bhale deba li. ² E oli, "Gueye anye afu oyi oni u ro o gbe ikanya enana. Oghuo o ri eni afu ena ne?"

³ IJesu oo we, "Mhi ya li mhila e ogbo, a so mhe o! ⁴ Ibatizi ni iJoni oo batazi egbo, obo oyi Eshinegba o te bhale abi obo oyi ogbo?"

⁵ E lu egbe we ochi, e ke, "Awa khe, 'Obọ oyi Eshinegba o te bhale.' O ya mhila awa, 'Elo o ze khi aa mie oli suo?' ⁶ Ini awa ke, 'Obọ oyi egbo.' Egbo nya e ya tono awa eche irari khi ogbokpa o lese khi omekeguele iJoni o khi." ⁷ Igho ee iJesu, "Anye aa lese obini o te bhale."

⁸ IJesu oo we, "Mhia li ya gueye e afu ni mhi ro a gbe ikanya enana."

§ 19:46 Li ze Aza 56.7; iJere 7.11 * 19:47 Li ze iLuk 21.37

*Okhe irokhokho oyi eghiale ena okholo
(iMat 21.33-46; iMak 12.1-12)*

⁹ IJesu o ze okhe irokhokho ona khasẹ eni eḡbo, oḡ wẹ, “Omose oghuo o gua ipfonu shi ogba, o roli ye ongmomhi na eghiale. O vu eoli ni o la teḡe.*

¹⁰ Eḡheḡhe ikhiḡe o ramhi, o ghie oni oḡ ga li ghi wẹ e roḡe oni ogba pfanḡ idumhi ghi luḡ. Ama eni eghiale e gbe oni a ghie oḡho. O pfino abḡ efuḡ je.

¹¹ Oni omose o gbo ghie oni oḡ ga li onuzava ghi wẹ. E gbe oḡi, e yeḡhe oḡia. O gbo pfino abḡ efuḡ ya je.

¹² Oni omose o gbo ghie onuzasẹ. E kuale oḡi utse, e khu oḡi ya fiḡ.

¹³ “Oni o mhue oni ogba ipfonu oḡho, oḡ, ‘Se mhi fe ya li eḡho? Mhi ya ghie omimhe ni mhi nono ingme oyoli eḡbegbo, otse, e ya mu ekpe na li.’

¹⁴ “Ama abi eni eghiale e ro me oḡi, eḡ, ‘Eḡbegbi omi oḡi na ni o ya le ugu ogba ona, awa gbe oḡi-a ni awa rue oni ugu le.’ ¹⁵ Iḡho e ti oḡi je olase oni ogba ipfonu, e gbe oḡia.

“Se oni o mhue oni ogba ipfonu eḡho o fe ya li wẹ? ¹⁶ Eri o ya bhale ya gbolo eni eghiale eḡho-a, o tigbe rue oni ogba na eghiale elese.” Abi eni eḡbo e ro suḡ oni ingme, e, “Eshineḡba o gbe etse kua!”

¹⁷ IJesu o bino wẹ alo ukhomhi, oḡ wẹ, “Se emini a keke ona o fe ngme, ni oḡ,†

“Eche ni itsḡna e kie pfiḡ,
o tigbe ya mele eche ebe
ni o mu eloe ne nya-a?”

¹⁸ “Oni o da ya de nga oni eche ne, o guoḡho-a, ali oni oni eche o da ya de mu ne, o mheḡi oḡia.”

* **20:9** Li ze Aza 5.1 † **20:17** Li ze Iwolo 118.22

*Ingme oga izeze**(iMat 22.15-22; iMak 12.13-17)*

¹⁹ Eni ẹ sẹsẹ Ishi eyi iMosisi ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi e nono ode ni e te ya mu ọli aghoaghọ, irari khi wewe ọ ze oni okhe irokhokho tsue. Ama ulishi oyi egbo oo mu we. ²⁰ Igho e li ri eloe shi ọli egbe egbegbo. E ze egbo ni e riele abi egbo ni ee mie shi iJesu ọ deba li, e ke de ọli awe, ini e me ushi mu shi ọli obọ, ni e mu ọli ghi ena omhesẹ eyi igovunọ. ²¹ Igho eni a ze egho ee mhila li ogbo, “Osese, anye ga lese khi abi ungmehi oyi Eshinegba o li u lie ngme ọli, u gbolo a sese emini e te ode, waa ya gbe ogbokhoghuo azeba, ama eri wa sese egbegbi ingme oyi Eshinegba. ²² O fe ti ni anye ze oga na oghie iSiza abi anye khi ze?” ²³ IJesu ọ she lese oshili eyewe. ²⁴ Oo we, “A ri ukpagho elomho khasẹ mhe. Alo eyi oghuo a fe mu shi ọ?”

²⁵ E ọli, “iSiza.”

IJesu oo we, “A ri emini e khi eyi iSiza na iSiza, a ri emini e khi eyi Eshinegba na Eshinegba.”

²⁶ Eẹa dobe rote emini ọ ngme igbaa me emhikhoghuo mu shi ọli obọ. Abọ e sha we shi abi ọ li gbaghie oni ogbo-a, e khukhu unu.

*Egbo iSadusi e mhila li ogbo irote-eghuli guale**(iMat 22.23-33; iMak 12.18-27)*

²⁷ Egbo iSadusi eghuo ni ẹa lama shi ọ khi a ya me irote eghuli guale, e ri omhila bhale deba iJesu. †
²⁸ E ọli, “Osese, iMosisi ọ keke shi eke na awa khi ini omose ọ ghu-a pfi ughue ọli shi eke agbo ni ọa robia eniye, inyoghuo oni omose ọ rue oni okpotso ughue ni ọ bia eniye shi agbo na inyoghuo ọli ni ọ ghu-a

† 20:27 Li ze Ika 23.8

eghọ. § 29 Inyoghuo egbe etuoshilua e ya la ọ. Ọni odode ọ rue ọkpotso, ọ ghua, ọa bia ọmọ. 30 Ọnuzava ọ rue ọni ọkpotso. 31 Ighọ ọnuzase ọ gbo rue ọli. Ighọ wewe nya e rue ọli, e ghulo-a, ẹa bia ọmọ. 32 Ikpukhokho ọ, ọni ọkpotso ọ li ghua. 33 Mena, ogbele ni egbo e ya te eghuli guale, ughue oghuo ọni ọkpotso ọ ya khi, aborokhia khi wewe oshilua e ga rue ọli ughue egho?”

34 IJesu ọọ we, “Egbo ena agbo ona e rue ikpotso, wewe e gbo ri ikpotso a ye ughue. 35 Ama egbo ni a leli shi eni e mhuẹ okemhi shi agbo ogho ali irote eghuli guale, ẹa ya rue ikpotso, wexhi eri a rewe ya ye ughue. 36 Ẹa ke ke ghu, irari khi eri e ke ya li abi igeni eyi Eshinegba. Imi Eshinegba e ke ya khi, irari khi e she rote eghuli guale. 37 Ashini a keke ingme oyi ebuli ni oo to shi, iMosisi ọ te rokhase e gboo khi eni e ghua, e guale, irari khi ọ lu Onomhuẹ, ‘Eshinegba oyi Aburaamu ali Eshinegba oyi Aziki ali Eshinegba oyi iGiekopu.’* 38 Eshinegba oyi egbo ni e la agbo ọ khi. Ọa khi Eshinegba oyi egbo ni e ghua.” 39 Esese Ishi eyi iMosisi eghuo ni e la agho ee ọli, “Osese, u ga guẹ ngme!” 40 Ogbokhoghuo ọa ke gbo gbudu mhila li ogho olese.

*Omi oghuo oni Omiepfuese o khi
(iMat 22.41-46; iMak 12.35-37)*

41 Igho iJesu ọ mhila we, “Se ee a lie lie khi oni Omiepfuese khi omi iDefidi ọ khi? 42 Irari khi oni iDefidi ọ ngme ọli shi ebe Iwolo, ni ọ re,
“Onomhuẹ ọọ Onomhuẹ oyemhe:
Shito mhe ukiekie obita

§ 20:28 Li ze iDeut 25.5 * 20:37 Li ze Okiali 3.6

43 ramhi ni mhi rọ ya
ri ebe ẹ shi ẹ ẹkoawẹ
ni u kpha awẹ ukhomhi.†

44 Ini iDefidi ọ lu ọli, ‘Ọnọmhue.’ Sẹ ọ ke gbo liẹ khi omi iDefidi?”

Ijesu ọọ e mhue ẹgbẹ shi esesẹ Ishi eyi iMosisi egbe

(iMat 23.1-36; iMak 12.38-40)

45 Abi eni ẹgbọ e kie ku esọ-a shi eke eghọ, iJesu ọọ eniye odukhokho eyọli, 46 “A mhue ẹgbẹ shi esesẹ Ishi eyi iMosisi egbe. O ma ghọle wẹ ni e ke sọ itsua na dọlọdọlọ ke kia gasẹ, ni ẹgbọ e ba ke tse wẹ otse ekpe atu oki. Eẹ shitọ ashini o mhue ekpe elemhi owa ugamhi, e gbolo ẹ shitọ ashini o yagha ni o funẹ ukue. 47 Eẹ lo apfe oyi esamhi-olimhi ya ri itoto miono wẹ emini e mhue. Eẹ sọ iromhi ni e nuẹ eyi abamemhe. A ya na ẹgbọ eghogho osue egbegbo.”

21

Isomhopfa oyi ọsamhi-olimhi

(iMak 12.41-44)

1 Ijesu ọ bino gasẹ, ọ mẹ khi ẹgbọ ni e mhue ẹpfue e pfi ukpaghọ lo akpati ni a pfi ukpaghọ a lo elemhi Owa oyi Eshinegba. 2 Ighọ ọsamhi-olimhi ni ọa mhue emhi ọ li pfi ikpamhi inini eva lo oni akpati. 3 Ijesu ọọ eniye odukhokho eyọli, “Mhi gueye ẹ khi ọsamhi-olimhi ọna ọ ga rona dọsẹ ẹgbọ eni e kpọle nya. 4 Eri ẹgbọ eni e kpọle ena e rọte ẹpfue eyewẹ rona, ama ọsamhi-olimhi ọna ọ rọte umhamẹ ri ukukuọ ni ọ mhue rona.”

† 20:43 Li zẹ Iwolo 110.1

*Ijesu o guele emini a ya me ikpukhokho agbo
(iMat 24.1-2; iMak 13.1-2)*

⁵ Eniye odukhokho eyoli eghuo e ngme abi a li ri eche ni e somhi otse li atsona shi ugbe oyi oni Owa Oyi Eshinegba, li shi itsua isomhopfa ni a ro ma o na Eshinegba. Ama iJesu o o we, ⁶ “Emini a bino ena ii, egheghe o o bhale ni o khia khi echeli okhoghuo o a ke ya nga olese egbe, irari khi a ya bighi we kua.”

*Ozughu ali Ajilimhe
(iMat 24.3-14; iMak 13.3-13)*

⁷ E mhila li, ee oli, “Osesese, egheghe onoghuo a ro ya me ona. Elo a ya me ni o ro ya khashe khi oni egheghe o she ramhi?” ⁸ Ijesu o o we, “A mhu egbhe ini ogbo o khi di e. Ebubu egbo e ya ri eva oyemhe bhale, ee lie, ‘Mhemhe mhi khi Omiepfuese,’ ali khi, ‘Oni egheghe o she ti bhale.’ A khi deba we. ⁹ Ini a suo eko okhue ali ozughu, a khi ze ni egbe e guogho e a, irari khi emhi enana e mema bhale ya tse, eri-tse khi ukpese agbo o a kie ramhi ne oni egheghe.”

¹⁰ O o we, “Ishishi e ya mu okhue vule shi ishishi o, eghiele e mu okhue vule shi eghiele o. ¹¹ Eke e ya ke de kulue. Okiamhi ali ighuamhi ebe e ya la asha ododa. A ya me ebemulishi ali ukpokpomhi irokhashe khi e te idane bhale.

¹² “Eri-tse khi neni a ya me ena, a ya muno e a nase e, a muno e je owa ugamhi ali owa ighumha. A mu e ghie enighie ali igovuno irari oyemhe. ¹³ Ona o ya khi egheghe ni a ro ya me asha pfi otsele na mhe. ¹⁴ A mholi oli shi udu memena, a khi ze ni udu o nighise e shi emini a ya me so we o. ¹⁵ Mhi ya ri ungmehi shi e unu ali egbhali ni

o khia khi ebe e ęa ya dobe nu e khe ako.* 16 Ita e, ali inyoghuo e, ali egbọ eye e, ali emole e, e ya ri egbhue re e de, e gbolo eghuo elemhi e-a. 17 Egbokpa e ya ri itobo oyemhe kie e. 18 Ama, etsui okhoghuo oyi ongeę ọa ya pfua. 19 Ini a migha egbegbo, a ya tsumhi e.

Ijesu o guele shi eke khi a ya guoghọ iJerusalemu
a

(iMat 24.15-21; iMak 13.14-19)

20 “Ini a me khi ekholi-okhue e pfi gase iJerusalemu, a lese khi ipfueche-a oyoli o shi ti ramhi. 21 Eghęghę agho, egbọ ni e la eke iJudia, e na nga ikhomhi ite. Egbọ ni e la ifu apfe, e na ifu apfe o vu. Eni e la oboese e khi ke gbo nyene egbe bhale ifu apfe. 22 Irari khi eghęghę iso-ęzo ni a she kpe keke shi eke na ni o bhale ya tse.† 23 Eghęghę agho o ma kholo ikpotso ni e me umemhi egbe, ali eni e ri eniye shi egbe. Osue onofune o ya la oni eke. Ofu oyi Eshinegba o ya de rughu eni egbọ. 24 Eghuo o e ya ghu eghuli ogbhoro, a muno eghuo ighumha je ishishi ododa. Egbọ ijeta e ya guoghọ iJerusalemu-a ya ramhi, ni eghęghę oyi egbọ ijeta e ro ya dose.

Ibhale oyi Omi Ogbọ

(iMat 24.29-31; iMak 13.24-27)

25 “A ya ke me irokhasę elemhi ovo ali uki ali ikpetata. Ishishi e ya le oya eke agbo, abo e sha we abi oke oniemi o li ya ke vuna.‡ 26 Ubi o ya rue egbọ, irari ulishi e sa usamhi emini o a bhale eke agbo itobo khi ekpabo ni e la ukhui e ya ke

* 21:15 Li ze iLuk 12.11-12 † 21:22 Li ze Osia 9.7 ‡ 21:25 Li ze Aza 13.10; Ezik 32.7; ijoę 2.31; Iro 6.12-13

nighise. ²⁷ Eghẹghẹ agho, e ya me khi Omi Ogbọ o la elemhi otughunu tsua ekpabọ ali ufumhi oniemi, rote idane e tiemhile. § ²⁸ Ini a da me na ne, a vule a yase ukhomhi eke irari khi eghẹghẹ ipfasheke oye e o she ti bhale.”

*Owena ni a rote okhua-eni rue
(iMat 24.32-35; iMak 13.28-31)*

²⁹ IJesu o ze okhe irokhokho ona khase we, oo we, “A ke bino oara okhua ali eera nya. ³⁰ Ini e da ta ebe enegbo ne, a lese khi oruame o shi ti e bhale. ³¹ Igho o li khi ini a da me emhi enana ne, a lese khi Eghiele oyi Eshinegba o she ti ramhi.

A mu egbe shi eke

³² “Abi o li mhi li gue o li e ye e khi, agbhotu ona o ya dose ne neni a me emhi ena nya. ³³ Eke ali ukhuli e kha bhale ya dose, ingmemhi eyemhe e mema bhale ya tse.

³⁴ “A kuegbe-a ini ukue iditsea, ali onyo idada ali usamhi agbo e khi ya rue e egbhali, ini ogbele ibhale oyemhe o khi ya de shi eghẹghẹ ni a sa shi. ³⁵ Irari khi oni ibhale ona ogbokpa ni o la agbo o ya bhale na. ³⁶ A ke mu egbe eghẹghẹ kpa, a lema ni a toto migha, ni a pfue okhena ni oo bhale, ali ni a ro dobe migha odalo oyi Omi Ogbọ.”

³⁷ Ogbelekpaa iJesu o ro la Owa oyi Eshinegba ii sese. Ini obili oo bi, o fi nga Ute Eera Olivu.* ³⁸ Eluzogbe kpa, emi egbọ nya e bhale Owa Oyi Eshinegba ya ri eso shi o li eke ni e suo ungmehi oyoli.

§ 21:27 Li ze iDan 7.13; Iro 1.7 * 21:37 Li ze iLuk 19.47

22

Ijudasi o lama khi loli ya ri ijesu de
(iMat 26.1-5,14-16; iMak 14.1-2,10-11; iJon
11.45-53)

¹ Ukpe ni a la le ibuledi ni ogbo ri ifuma ma nye na lu iPasova o ti bhale.* ² Ighie eyi ekpodalougamhi eyi Eshinegba ali eni e sese Ishi eyi iMosisi, e nono abi e li ya gbe ijesu a, ama ulishi oyi egbo o mu we.

³ Igho Okphaghie o lo iJudasi ni a gbolo a lu Isikaroti udu, ni o khi oghuo eniye odukhokho ogbava eyi ijesu. ⁴ Oni iJudasi o fie deba ighie eyi ekpodalougamhi ali eni e khe ekhe Owa Oyi Eshinegba. O nu we ye ochi abi o li ya ri ijesu na we de. ⁵ Egbe e mu we, e lama khi wewe e ya fali oli ikpagho. ⁶ O lama shi we o, o nono abi loli ri ya me asha ri oli na we mu ini ebubu egbo ea la akagho.

Eminale ni o kpukhokho

(iMat 26.17-25; iMak 14.12-21; iJon 13.21-30)

⁷ Ukpe ni a la le ibuledi ni aa ri ifuma shi nye, ni a ro omi osumha e luase obo, o ramhi. ⁸ Igho ijesu o ghie iPita ali iJoni ralo, oo we, "A ka mu egbe eminale iPasova oyi awa."

⁹ E mhila li, "Obo wa nono ni anye je ya mu egbe?"

¹⁰ Ijesu oo we, "Abi a lie ke lo iJerusalemu le te, a ya me omose oghuo ni o tsua ubene amẹ. A deba li je owa ni oo je. ¹¹ Ini a ramhi agho, a lie oni o mholi oni owa ogho, 'Osesẹ ọ́ọ́, ighe elemhi owa oye ni epfese e ku e shi, ni mhemhe ali eniye odukhokho

* 22:1 Li ze Okiali 12.1-27

eyemhẹ anye la ya le eminale iPasova? ¹² Ọ ya ri ukpokpomhi agbala khaşẹ ẹ ukhomhi owa atonga ni a lolo riẹlẹ somhi otse. A mu egbe oni eminale shi agho.”

Eminale ni o kpe ukhokho ni iJesu o nu eniye odukhokho eyoli le

¹³ Igho e bhale ya ẹ khi abi iJesu o li ngme oḷi te o khi. Igho e mu egbe oni eminale iPasova shi agho.

Abi e ro le eminale oyi Onomhue

(iMat 26.26-30; iMak 14.22-26; 1 iKori 11.23-25)

¹⁴ Oni eghẹghẹ o ramhi, iJesu ali ighiusomhi na keşeyoḷi e shito shi gase ni e ro ya le eminale. ¹⁵ Ọ o we, “O kie kpe ghole mhe egbegbo ni mhi nu ẹ le eminale iPasova ona neni mhi ya me osoli. ¹⁶ Mhi gueye ẹ khi, mhi aa ke gbo ya le eminale ona, se ni awa ke le oni o khi egbegbo obini Eghiele oyi Eshinegba.”

¹⁷ Ọ rue oni uko, o kphemhi. Ọ o we, “A mo uko ona, a kemhi oḷi da. ¹⁸ Mhi gue oḷi ẹ ye ẹ khi, mhia ke gbo ya da onyo oora upfonu ona, se ni Eghiele oyi Eshinegba o bhale.”

¹⁹ Igho o rue ibuledi mhue obo, o kphemhi, o khi oḷi a, o ro na we, ọ o, “Idiegbe oyemhe na ni mhi ro na ẹ. A lina ke riẹlẹ oḷi ro sato mhe egbe.”

²⁰ Igho o gbo rue uko abi o ro le emhi se, o o, “Uko ona o khi ishobo onogbo ni o rote oḷia eyemhe bhale, ni a ku shi ekẹ na ẹ.† ²¹ A ghe i, obo oyi oni o ya remhe de o nu mhe shito ẹ le emhi memena.‡ ²² Abi ẹ khi omi ogbo o li ya kia, igho a li ya me oḷi,

† 22:20 Li ze ijere 31.31-34 ‡ 22:21 Li ze iwolo 41.9

ama epfua o khi ni oḡbọ ni o ya rọli de.”²³ Ee mhila egbewe ọni ọ khi ni ọ ya gbe ikanya enana.

²⁴ Igho ekhako o gbo li lasela shi iteva oyewe shi ọni ọ fune nya shi elemhi we. § ²⁵ Ijesu oḡ we, “Eri ighie eyi eḡbọ iJeta eḡ jili we. E kha jili we se, e lie we khi eri wewe e kpaghie we obo.* ²⁶ Ama a khi li abi wewe, ochoghọ, ọni ọ nono ni lọli fune elemhi e, ọ ri egbọli tiemhie eke nya, ọni ọ ralo o ke ga enekpọle.† ²⁷ Oghuo ọ fu ne, ọni ọ shito ukhomhi itebu e le emhi, abi ọni oḡ kphanọ eminale ghi eni e shito ọ le? Oa khi ọni ọ shito le? Ama eri mhemhe mhi le e iteva abi ọni ọ ga e.‡ ²⁸ Ee a nu mhe migha abi mhi ro la imufe. ²⁹ Mhi ri eghiele na e, abi itamhe ọ li ri eghiele na mhe. ³⁰ Ni a ro bhale ya e khi a nu mhe le, a nu mhe da obini iloghie oyemhe. A ya shito ukpekhomhi oghie, a gue unuekpe igbeva eyi iZireni ezo. §

*Ijesu ọ guele shi eke khi iPita ọ ya kie luḡ
(iMat 26.31-35; iMak 14.27-31; iJon 13.36-38)*

³¹ “ISamo, iSamo, ghe i, Okphaghie o she mhila khi lọli e nono ni lọli kpishi e-a nya abi a lie kpishi ado. ³² Ama mhi she so iromhi ne, iSamo, ini irudunga oye o khi nighise. Ini u pfue ọ se, ri udu shi inyoghuo e enekpọle ọ.”

³³ Ama iPita oḡ li, “Onomhue, mhi ga mu egbe ni mhi ro deba e ya lo owa ighumha, ali ni mhi nu e ya ghua.”

§ **22:24** Li ze iMat 18.1; iMak 9.34; iLuk 9.46 * **22:25** Li ze iMat 20.25-27; iMak 10.42-44 † **22:26** Li ze iMat 23.11; iMak 9.35 ‡ **22:27** Li ze iJon 13.12-15 § **22:30** Li ze iMat 19.28

³⁴ IJesu o ọli, “Mhi gue e ye, khi, ye ye iPita ona, neni okpa o ya gbieghẹ amo u ya kie mhe itese khi u waa lese mhe.”

Egheghe ingme o she ramhi

³⁵ IJesu o ro mhila we, “Abi mhi ro ghie e fiẹ lase, ni aa ro tsua ekuẹ ukpago wekhi akpaba wekhi ekuẹ, emhikhoghwo o fe to e?”*

E ọli, “Iye.” ³⁶ Oo we, ama memena, ogbo ni o mhuẹ ekuẹ ukpago o rue ọli, oni o mhuẹ akpaba o tsua li, ini u waa kpe mhuẹ ogbhorọ, ka ri awulu oye de, ni u ya de oghuo. ³⁷ Mhi gueye e khi emini a keke shi mhe egbe ni o la Ebe-no-pfuase, ni oo, “A leli ọli ma ogbo ni e lue,” o mema bhale ya tse shi mhe egbe. Irari khi emini a keke shi mhe egbe o she ramhi ni e ro bhale ya dose.† ³⁸ Eniye odukhokho eyoli e ọli, “Bino, Onomhuẹ, ogbhorọ eva e la ana.” Oo we, “O somhi agho.”

Ijesu o la ute olivu so iromhi

(iMat 26.36-46; iMak 14.32-42)

³⁹ IJesu o fiẹ lase, e je Ute Eera Olivu, abi o kpe li. Eniye odukhokho eyoli e deba li. ⁴⁰ E ramhi agho, oo we, “A ke so iromhi ini a khi de pfilo imufe.” ⁴¹ O tikia na we denẹ, o wugha, o so iromhi, oo, ⁴² “Ita, ini o ghole e, mie mhe uko osoli imeme onana, ama o a khi abi o ghole mhe, ama abi o li ghole e.” ⁴³ Igho agheni o rote idane bhale ya ri ekpabo na li. ⁴⁴ Rote otomhe, o so iromhi egbegbo ramhi ni opfo ni e rote ọli egbe e ku shi eke, e kho tikpo abi oia. ⁴⁵ Abi o rote iromhi isoso vule, o nyene egbe bhale deba eniye odukhokho eyoli. O me khi osoli ni e vie o ri

* **22:35** Li ze iMat 10.9-10; iMak 6.8-9; iLuk 9.3; 10.4 † **22:37** Li ze Aza 53.12

ọlọsemhẹ shi wẹ egbe, e lesēa. ⁴⁶ Ọ mhila wẹ. “Elo o zẹ khi a lesē-a? A vule ni a ke sọ iromhi ini a khi de pfilo imufe.”

A mu iJesu

(iMat 26.47-56; iMak 14.43-50; iJon 18.3-11)

⁴⁷ Abi ọ kie li ngme egbo, egbo e ve lole gbii. Omose ni a lu iJudasi ni ọ li khi otuoghwo eniye odukhokho ogbava eyi iJesu ọ rewe kia. Ọ le deba iJesu ni loli ya pfi oli elemhi egbe. ⁴⁸ IJesu ọ mhila li, ọọ li, “IJudasi, eri u ri otse ri Omi Ogbọ ọ de ena?” ⁴⁹ Eni eniye odukhokho eyi iJesu e me emini a ya me ena, e mhila li, “Onomhue anye ri itakobi ni e la anye abo kholi?” ⁵⁰ Igho oghwo ọ, ọ ri itakobi fia oni ọọ ga oni ọ kpeda nya oye ekpodalo-ugamhi esọ a. ⁵¹ IJesu ọọ li, “Taa! Khi ke gbo li igbo.” Ọ ri obọ ti oni omose oni esọ, oni esọ o gbela. ⁵² IJesu ọ mhila ighie eyi ekpodalo-ugamhi, ali eni ee khekhe Owa Oyi Eshinegba, ali eni egbhali ni e bhale ya mu oli, “Eri mhia pfi ozughu ni a ro tsua epia ali itakobi ali ikpokpo bhale e deba mhe? ⁵³ Ele kpa mhi ro la Owa Oyi Eshinegba e sese, ongee ọa ri obọ ti mhe, ama eghẹghẹ oye na ni ekpabo alo ebili e ro mhesẹ.”‡

IPita ọ tia khi loli ea lesē iJesu

(iMat 26.57-58,69-75; iMak 14.53-54,66-72; iJon 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Igho e mu oli vu ya je owa oyi Okpodalo-ugamhi oyi Eshinegba ni ọ kpeda nya. IPita ọ tapfia a deba wẹ. ⁵⁵ Abi e ke ro pfi erali shi iteva oyi oni atukpapfe ni e ro shito, iPita ọ li bhale ya nu wẹ

‡ **22:53** Li zẹ iLuk 19.47; 21.37

shito. ⁵⁶ Abi ọkpotoso ọni ọọ ga ọghuo ọ li mẹ khi iPita ọ nu wẹ shito, ọ bino ọli tsuke, ọọ li, “Ọmọse ọna ọ li nu iJesu kia.” ⁵⁷ Ama iPita ọ tia. Ọọ li, “Kpotso, Mhia fẹ ga lẹse ọli.” ⁵⁸ O dẹnẹ, ọmọse ọlese ọ ke gbo mẹ iPita, ọ mhila li, “U li nu iJesu u kia.”

IPita ọ kẹ, “Mọse mhia nu ọli kia.”

⁵⁹ O ke te aghọ ri emhi abi agogo ọghuo dọse, ọmọse ọlese ọ gẹ ma ọ gue, ọọ, “Mhi lẹse gboo khi ọmọse ọna ọ nu iJesu u kia, irari khi ọnge iGalili ọ li khi!”

⁶⁰ Ama iPita ọ sọ li ọ, ọọ li, “Mọse, mhi a lẹse emini u wa ngme ena.” Utoghuo kpe abi ọ kie li ngme, ọkpa ọ gbiẹghe ⁶¹ Ọnọmhue ọ pfi alo bino iPita chii. IPita ọ tode sato ungmehi ni iJesu ọ ngme ni ọ khi, “Neni ọkpa ọ ya gbiẹghe, u ya tia itese, wẹ khi u waa lẹse mhe.” ⁶² IPita ọ fiẹ je olase, ọ ya viẹ oya.

*Eni ẹ khe ekhe e ri iJesu li egia
(iMat 26.67-68; iMak 14.65)*

⁶³ Eni emọse ni e khe iJesu ekhe, e roli li egia, e gbe ọli. ⁶⁴ E gẹnọ ọli alo, e mhila li, “Bọbọbọ! Ọghuo ọ ri emhi liẹ?” ⁶⁵ Ighọ e ngme iwali ingmemhi emuebe ebubu deba li.

*E mu iJesu bhale igbaa iSahediri
(iMat 26.59-66; iMak 14.55-64; iJon 18.19-24)*

⁶⁶ Ogbe o gbe-a, eni egbhali ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi, ali esese Ishi eyi iMosisi e legba. E rue iJesu lasese migha iteva oyewe. ⁶⁷ E liẹ ọli, “Ini yeye u khi ọni ọmiagbọpfuese, gueye anye.”

IJesu ọọ wẹ, “Ini mhi tseku gueye ẹ, aa ya mie shi mhe ọ. ⁶⁸ Ini mhi mhila ẹ, aa ya gbaghie a na mhe. ⁶⁹ Ama rote memena vu, omi ọgbọ ọ ya shito obita oyi Eshinẹgba obini iloghie.”

⁷⁰ Wẹwẹ nya e mhila li, “Omi Ẹshinẹgba u khi?”
 Oọ wẹ, “A guẹ ngme ni ẹ khi Omi ọ mhi khi.”

⁷¹ Ẹ egbewẹ, “Awa ke gbolo ẹ nono ọtsẹlẹ ọlese, awa-eghuo awa she ri esọ eyawa suọ abi ọ ri unu oyọli ngme.”

23

A rue iJesu bhale odalo oyi iPaleti

(iMat 27.1,2,11-14; iMak 15.1-5; iJon 18.29-38)

¹ Ighọ eni igbaa nya e vule, e pfi ọli ukhomhi ralo ghi iPaleti. ² Wẹwẹ nya e gue ẹzọ shi ọli egbe, ẹ liẹ, “Anye she mẹ ọmọse ọna khi ọ sẹsẹ ẹgbọ ode ẹgbhọli. Oọ ẹgbọ e khi ke zẹ oga na oghie iSiza, ọ gbolo a liẹ khi lọli khi Ọmiepfuese ni ọ gbo khi oghie.”

³ Ighọ iPaleti ọ mhila li, “Suọ khi yeyẹ u khi oghie oyi ẹgbọ iJu?” IJesu ọọ li, “Abi o li ghọ.”

⁴ Ighọ iPaleti ọ gueyẹ ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni igbaa, “Mhi a mẹ ushi mu mhue ọmọse ọna obo.”

⁵ Wẹwẹ nya e liẹ, “Eri ọ ri osesẹ oyọli pfi ozughu ẹ shi ekẹ iJudia nya. Ekẹ iGalili ọ te gba li ekẹ le ni ọ rọ ramhi ana ena.”

A rue iJesu bhale odalo oyi Erọdu

⁶ Abi iPaleti ọ rọ suọ ona, ọ mhila wẹ ini ọngi iGalili ọ khi. ⁷ Abi ọ ke rọ suọ khi ekẹ ni Erọdu ọ mhẹsẹ shi iJesu ọ khi, ọ e rue ọli ghi Erọdu ni ọ li la iJerusalemu oni ẹghẹghẹ.

⁸ Abi Erọdu ọ rọ mẹ iJesu, egbe e mu ọli, itobo khi o she tẹsẹ ni ọ te nono ni lọli mẹ ọli, irari khi ọ she kpẹ suọ eko ọli, ọ gbolo nono ni ọ la ukpẹloe luẹ gbe ikanya ọnyaloa eghuo. ⁹ Ọ mhila iJesu ogbo ebubu ama iJesu ọa pfa shi ọli ekẹ. ¹⁰ Eni Ighie eyi

ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba ali esese Ishi eyi iMosisi e migha agho, e pfi oni o nga o shi o ¹¹ Igho Erodu ali ekholi-okhue eyoli e gia li e gbo roli li egia. E sono li itsua ni e somhi otse ni e ghalẹ. E gbo rue oli nyene egbe ukhokho ghi iPaleti. ¹² Elegeho, iPaleti ali Erodu e ro somhi irari khi obo e kpe khi.

IPaleti o pfa ezọ mu iJesu a gbe oli-a

(iMat 27.15-26; iMak 15.6-15; iJon 18.39--19.16)

¹³ IPaleti o luno ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni e mhesẹ ali eni egbo nya, ¹⁴ Oo we, “A rue omose ona ghi mhe, a lie khi o pfi ozughu shi egbo iteva. Ama ukpeloe e mhi la mhila li ogbo lena, mhi aa me emhi khoghuo ni a ro gue ezọ shi oli egbe. ¹⁵ Wexhi eri Erodu o pfa ezọ mu oli, irari khi o nyene oli egbe ukhokho ghi awa. A ga me oli gboo khi oni omose ona o li ingme okhoghuo nabi a ro ya lie a gbe oli-a. ¹⁶ Irari ghọ mhi ya nase oli, mhi rue oli obo-a.” ¹⁷ [Ini a li ukpe iPasova, iPaleti, do mema rue ogbo ogghuo ighumha lasela na we.]

¹⁸ Wewe nya e ku unu a nyogho, “A rue oli vu ya gbe-a! A ri ochogho rue iBarabasi obo-a na anye!”

¹⁹ Eri a kie kpe mu iBarabasi shi owa ighumha irari onyaghu ni o pfi shi oni eoli ali khi o gbo gbe ugbeli. ²⁰ IPaleti o nono ni lue rue iJesu obo-a, o gbo lema we. ²¹ E kiele tsesẹ nyoghoo, “A ta li ma oora apfida gbe-a! A ta li ma oora apfida gbe-a!” ²² Utonuzese, o gbo nu we ngme, oo, “Elo o ze, Ingmobe onoghuo o riele? Irari khi mhia me emini o ze ni a ro ya gbe oli-a. Itobọ igho, mhi lese ya nase oli, mhi rue oli obo-a.”

²³ E kiele tsesẹ nyoghoo, a ta iJesu ma oora apfida gbe-a. Atsesẹ oyewe o roli tse na we. ²⁴ Igho iPaleti

o lama shi wẹ o. ²⁵ O rue iBarabasi ni a mu shi owa khi o pfi ozughu shi oni eke, ni o gbo gbe ugbe, obo-a na wẹ. Igho o ri iJesu na wẹ, e ka li o li abi o ghole wẹ.

A ta iJesu ma apfida

(iMat 27.32-44; iMak 15.21-32; iJon 19.17-27)

²⁶ Abi e li rue o li leẹ, e me omose oghuo ni a lu iSamọ ongi iZireni ni o rote eoli odonue lo oni eoli le. E ri itoto mu o li, sheli o li oni oora apfida ogho, o tsua li nga ike deba iJesu.

²⁷ Ebubu egho e deba iJesu, shi ikpotso ni e vie e vie oya na li. ²⁸ IJesu o nyene alo ghue wẹ, o o wẹ, “Ikpotso iJerusalemu, a khi ke vie na mhe. A ke vie na egbe e ali imi e, ²⁹ Irari khi oni eghenge o o bhale ni a ro ya ke lie, ‘Khive o khi na ikpotso ni e a bia eniye, ni e a me umemhi ghue, wexhi e ri e mu enyeli shi omọ unu ghue.’ ³⁰ E ya lie ute, ‘De mu anye,’ ee ite enikeke, ‘A de khukhu anye a.’* ³¹ Irari ini egho ee li na ini egua o vo ebuli-a zughu, se e ke e li ini o khakha?”

³² A li muno ighiatọ aava ni a li ya gbe-a toma li egbe. ³³ Abi e ro ramhi ashini a lu, “Ugua ukhomhi olimhi,” agho e gbe o li ali ighiatọ egho a shi. E ta oghuo ma oora shi o li ukiekie obita, e ta onokpole shi ukiekie obo ogobo. ³⁴ IJesu o li, “Ita, gbekua na wẹ irari khi e a lese emini ee li.”†

E ri amukpagho pfi onolo ro kemhi itsua eyoli. ³⁵ Eni egho e migha bino, enighie e doli okonyo. E lie, “Oo tsumhi eghoese, o tsumhi egholi ini loli o khi Omiepfuese oyi Eshinegba ni a ze.”‡

* **23:30** Li ze Osia 10.8; Iro 6.16 † **23:34** Li ze Iwolo 22.18

‡ **23:35** Li ze Iwolo 22.7

³⁶ Eni ekhòli-okhue e li bhale ya ròli li egia. E ri onyò ni ọ yala nali ọ mọ da. § ³⁷ E ọli, “Ini o khia khi yeye u khi oghie ọyi egbo iJu, tsumhi egbe e shọ.” ³⁸ E keke emhi tama kpeda na li ni o ngme khi, “Ọna ọ khi Oghie ọyi Egbo iJu.”

³⁹ Oghiatọ oghuo ni a li tama ọara, ọ tsue iJesu. O liẹ ọli, “Óá khi yeye wẹ khi Ọmiepfuese u khi? Tsumhi egbe e, ni u li tsumhi anye.”

⁴⁰ Ama oghiatọ ọnọkpọle, ọ dese ọli, ọọ li, “Ulishi Eshinẹgba ọa ya muẹ, aboro khia khi eri ushi oghuo o ga mu awa? ⁴¹ Akanya ni awa gbe awa mie ifata to e na. Ama ọmọse ọna, ọa li emhikhoghuo ni ọ mẹ osue a shi.” ⁴² Ighọ ọọ iJesu, “Sato mhẹ egbe ini u bhale ukpekhomhi eghiele oye.”

⁴³ IJesu ọọ li, “Mhi gueye khi, ogbe-namo ena, u ya nu mhẹ la Apfe ọyi Eshinẹgba na iloghie.”

Eghuli oyi iJesu

(iMat 27.45-56; iMak 15.33-41; iJon 19.28-30)

⁴⁴ Agogo igbeva eḷe ọguota o leṣe nu, obili o te bi oni eke nya ya ramhi agogo ese eḷe ogbomhi. ⁴⁵ Irari khi ovọ ọa ke to, ode ugbakpi ni a rọ pfa ode a shi elemhi Owa Oyi Eshinẹgba o te iteva kiṣe-a eva ya to eke.* ⁴⁶ IJesu ọ lu leghe, ọọ, “Ita, mhi ri ayemhe oyemhe mholi e obọ.” Abi ọ rọ na ngme se, ọ ghua. ⁴⁷ Abi ọga okhòli-okhue ni ọ la aghọ ọ rọ mẹ emini a mẹ, ọ kuẹghie Eshinẹgba, ọọ li, “Egbegbo lọ khi ọmọse ọna oni ọ pfuase ọ khi!”† ⁴⁸ Abi egbo ni e le gba aghọ ni wewe e ri ukpeloe mẹ emini a mẹ, e rọ mẹ emini a mẹ, ee viẹ osue, e je. ⁴⁹ Ama egbo

§ 23:36 Li zẹ Iwolo 69.21 * 23:45 Li zẹ Okiali 26.31-33 † 23:47 Li zẹ Iwolo 31.5

nya ni e lẹsẹ ọli ali ikpotso ni e rọte iGalili deba li, e migha tapfia bino emini a ga mẹ nya.‡

Irotọ oyi iJesu

(iMat 27.57-61; iMak 15.42-47; iJon 19.38-42)

⁵⁰ Ọmọsẹ ọghuo ọ la ọ na lu iJosefu. Ọ khi ọghuo emọsẹ ni ẹẹ mhẹsẹ. Ọ khi ọmọsẹ ọnete ni ọ pfuasẹ. ⁵¹ Ọa lama shi ọ a ka gbe iJesu a. Ọngi ẹoli Arimatia na eke iJudia ọ khi. Ọ migha khẹ Eghiele oyi Ẹshinẹgba. ⁵² Ọ lẹ deba oghie iPaleti ya mhila li olimhi oyi iJesu. ⁵³ Ọ rọte ọọra apfida rue ọli tiemhile, ọ ri ide enegbọ khuli ọli. Ọ ya rọli shi uji ufueche ni a tọ-a, ni ọgbọ ọa kpẹ ri olimhi tọ ghue. ⁵⁴ Ọgbẹlẹ ni o mama ẹlẹ iyemhẹa oyi ẹgbọ iJu lọ. Ẹlẹ iyemhẹa o she lẹsẹ ya ramhi. ⁵⁵ Eni ikpotso ni e rọte iGalili deba iJesu bhale e deba li ya mẹ uji ni ọ ri iJesu tọ. Ali abi ọ li rọli tọ. ⁵⁶ Ighọ e nyenẹ egbe je apfẹ ya rue ituale ni a ku ẹ shi olimhi egbe. §

Ama e yemhẹ-a ọgbẹlẹ iyemhẹa. E ri ona ri ushi ọgbẹlẹ iyemhẹa gbe akanya.

24

Ite-eghuli-guale oyi iJesu

(iMat 28.1-10; iMak 16.1-8; iJon 20.1-10)

¹ Ẹlẹ ni ododẹ na elemhi ẹfo uka, ọgbiẹ fiefie, eni ikpotso e bhale uji ni a ri iJesu tọ. ² Ẹ mẹ khi ẹche ni a rọ khukhu oni uji, khi a gheghele ọli ode-a. ³ Ama abi e rọ lo elemhi oni uji, ẹa mẹ idiegbe oyi iJesu. ⁴ Abọ e sha wẹ, abi e li migha a sa ọ eghọ, e mẹ khi emọsẹ aava ni e sọ itsua epfopfo ni e gẹ nyanyanya e nu wẹ migha. ⁵ Ulishi oo mu wẹ, e nyẹsẹ ukhomhi

‡ 23:49 Li zẹ iLuk 8.2-3 § 23:56 Li zẹ Okiali 20.10; iDẹut 5.14

sọ alo ghue eke. Ama eni emọse e mhila wẹ, “Elo ọ zẹ ni a rọ nono ogbọ ni ọ la agbọ ifuabọ oyi egbọ ni e ghua? ⁶ Ọa ke la ana, ọ she guale. A sato emini ọ gueye ẹ abi ọ rọ la iGalili khi: ⁷ ‘Omi Ogbọ ọ mema ya mẹ osue obọ oyi egbọ olamhẹ, e gbe ọli-a shi apfida, ama ẹnuzi-ese ọ ya guale.’ ”* ⁸ E tigbe yele eni ingme eyọli le.

⁹ E rọte atalimhi bhale, e gueye eniye odukhokho ogbaghuo enekpọle ali egbọ elese ni e la agho. ¹⁰ IMeli ọngi iMagidalení ali iJoana ali iMeli inyi iJemhisi ali ikpotso ni e nu wẹ kia e gueye eni ighiusomhi na kẹẹ. ¹¹ Ama eni eniye odukhokho e dabi khi ingmemhi afuẹ eni ikpotso ee ngme, ẹa pfi esọ shi wẹ ọ ¹² Ama iPita ọ vule, ọ na ya je oni atalimhi, ọ ramhi agho, ọ nyese egbe bino elemhi oni uji, ọ lese mẹ ide ni a rọ khuli ọli egho agho, ama ọa mẹ idiegbe oyi iJesu. Igho ọ li je apfe, abo e sha li.

Okiali na ode Emausi
(iMak 16.12-13)

¹³ Oni ogbele ni ẹ ngme ena, eniye odukhokho aava eyi iJesu e je ọli Emausi ni o khi imali igbaghuo rọte iJerusalemu. ¹⁴ E nu egbewe ngme ingme enana ni a mẹ. ¹⁵ Abi e li ngme ni e li leẹ egho, iJesu ọ khu wẹ ẹ, e ga kia leẹ. ¹⁶ E mẹ ọli ama ẹa lese oni ọ khi. ¹⁷ IJesu ọ mhila wẹ, “Elo a nu egbe a ngme abi a li kia leẹ ena?” E mu migha, alo eyewe e khi osoli-osoli. ¹⁸ Oghuo elemhi wẹ ni a lu iKilopasi ọ mhila li, “Opfese oshẹbhe u khi shi eke iJerusalemu ni ọa lese emini a mẹ eke

* **24:7** Li zẹ iMat 16.21; 17.22-23; 20.18-19; iMak 8.31; 9.31; 10.33-34; iLuk 9.22; 18.31-33

ona aenelue?” ¹⁹ “Emhi eneghuo a me?” Ijesu o mhila we. Eni emose e oli, “Emini e li ijesu ona iNazareti. Omekeguele omose ona o khi, o mhue ekpabo oyi Eshinegba. Egbọ e lese oli shi emini o riela ali ingmemhi ni o gbolo o ngme. ²⁰ Ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba ali enighie e rue oli lasela ni a gbe-a shi oora apfida. ²¹ Eri anye dabi khi loli o ya pfa egbo iZireni shi eke. Amo li ele ese abi a te me ingme ena. ²² Ikpotso eghuo eyi anye e ri abo sha anye. E je uji oyoli amo uzogbe fiefie, ²³ Ama ea me idiegbe oyoli. E nyene egbe bhale ya gue khi wewe e me igeni ni e gueye wewe khi o she guale. ²⁴ Egbọ eghuo elemhi anye e she je obo ya bino e me khi abi e ngme o khi, ama ea me ijesu.” ²⁵ Ijesu oo we, “A khi eyeghe e, ni udu oyeo o nyanya mie emini emekeguele e ngme suo. ²⁶ Aa lese khi ina oni Omiepfuese o li ya me osue neni o lo ufumhi oyoli?” ²⁷ Oni ijesu o tigbe ri emini a keke shi Ebe-no-pfuase lo we eso ni e la ebe Ushi oyi iMosisi ali eyi emekeguele nya. ²⁸ Abi e li ti ramhi ukuku eoli ni e je, ijesu o riela abine khi loli ti okiali oyelue ya je odalo. ²⁹ Ama ee ti oli, ee oli, “Nu anye kushi ana irari khi ogbe o she vu, obili o she gbolo-a bi.” Igho o deba we o ya kushi na we. ³⁰ Abi e kerọ shito ya ke le eminale, o rue oni ibuledi, o kphemhi, o khi oli-a, o kemhi na we. ³¹ Eghoghe ana, alo eyewe e khueghie-a, e tigbe lese khi loli lo. Eritse o kele-a, ea ke me oli. ³² E egbewe, “Oo khi eri o li abi erali shi awa udu abi o ro la ode nu awa ngme ni o gbo ro gue abi Ebe-no-pfuase o ngme ye awa?”

³³ Aghogho e vule nyene egbe ukhokho je iJerusalemu. E bhale ya e eniye odukhokho og-

baghuo ali egbo enekpole ni e ga legba, ³⁴ ni e lie, “Egbegbi ingme lo khi Onomhue o she guale, o ri egboli gbo khasa iSamu.” ³⁵ Igho eni etuava egho e guele emini a me ode, ali abi e lese iJesu eghenge ni o ro khi ibuledi-a na we.

IJesu o ri egboli khasa eniye odukhokho eyoli (iMat 28.16-20; iMak 16.14-18; iJon 20.19-23; Ika 1.6-8)

³⁶ Abi e ro kie ghoo ngme oni ungmehi, iJesu o migha we iteva oo we, “Opfomhe o nu e la.”

³⁷ E yila, ulishi ooo mu we, e dabi khi ayemhe olimhi o khi. ³⁸ Oo we, “Elo o ze ni udu oye e o ro nighise, ni a ro gbo mholi akhokhomhe shi udu oye e? ³⁹ A bino abo ali awe eyemhe. Mhemhe lo. A ri oboo timhe ni a me khi olimhi ogho oa ya mholi idiegbe ali igua, nabi a me khi mhi mholi ena.”

⁴⁰ Abi o ro ngme na se, o ri abo ali awe eyoli khasa we. ⁴¹ Abi oghela ali oshabo ni o vo we udu oa kie ze we mie shi o ne, iJesu o mhila we, “Ali mholi emhikhoghua shi akana ni a le ghoo?” ⁴² E rue afele ni a nye na li, ⁴³ O rue oli la akpewe roli le.

⁴⁴ Oo we, “Ena e khi emini mhi gueye e abi mhi ro kie nu e la. Ingme eyemhe nya ni a keke shi Ushi oyi iMosisi ali, ebe eyi Emekeguele eyi Eshinenga ali Ebe Iwolo, e mema bhale ya tse.”

⁴⁵ Igho o khueghie we udu-a ni e me asha lese emini a keke shi Ebe-no-pfuase. ⁴⁶ O gueye we, “Emini a keke shi eke na. Omiepfuese o ya me osoli, o rote eghuli guale elenuzi-ese, ⁴⁷ eghenge agho a ya ri eva oyoli ri imupfi ali irolamhe-topfa tse abo ushishi nya, rote iJerusalemu gba eke le. ⁴⁸ A ga me eni emhi enana nya. ⁴⁹ Mhi ya ri emini Itamhe

o shobo ghie usomhi ghi e, eri-tse a la elemhi eoli iJerusalemu ramhi ni a ro ya ri itoto rote obini o yagha ghi e ni o ya kpha e so.”†

Inga idane oyi iJesu

(iMak 16.19-20; Ika 1.9-11)

⁵⁰ Abi o ro rue we vu ya fe, ni e ro kia ramhi iBetani, o tsua abo idane, o ku isemhe na we. ⁵¹ Abi o li ku isemhe na we, o o ze we obo, a rue oli nga idane.‡ ⁵² Igho e nyese ukhomhi ga li. E mu egbe pfi ri ukpokpomhi oghete je iJerusalemu. ⁵³ E kiele la owa ugamhi no fune tse, e ku eghie Eshinegba.

† 24:49 Li ze Ika 1.4 ‡ 24:51 Li ze Ika 1.9-11

Ebe-No-Pfuasę Ishobo Onogbo
New Testament in Ivbie North-Okpela-Arhe
(NI:atg:Ivbie North-Okpela-Arhe)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ivbie North-Okpela-Arhe

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789789194797

The New Testament

in Ivbie North-Okpela-Arhe

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

03be06b0-68fd-500b-b9a9-6bca4b63979a